

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Vakuutusvalvontavirastosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle perustetaan uusi Vakuutusvalvontavirasto, jonka tehtävänä olisi vakuutus- ja eläkelaitosten sekä muiden vakuutusalalla toimivien valvonta ja tarkastus. Vakuutusvalvontavirastolle siirrettäisiin nykyisin sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvat vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat tehtävät siten kuin siitä erikseen säädetään vakuutusalaa koskevista erityislaeissa. Lakisääteisen työeläkevakuutuksen ehtojen ja laskuperusteiden vahvistaminen jäisi edelleen sosiaali- ja terveysministeriöön.

Vakuutusvalvontavirasto tulisi olemaan valtioneuvoston alaiseen linjahallintoon kuuluva hallintovirasto. Virastoa koskevat tarpeelliset hallintosäännökset olisivat Vakuutusvalvontavirastosta ehdotetussa laissa ja sen nojalla annettavassa asetuksessa. Vaikka virasto olisi hallinnollisesti sosiaali- ja terveysministeriön alainen, se olisi päätöksentossaan itsenäinen ja ministeriöstä riippumaton.

Vakuutusvalvontavirastoon sovellettaisiin valtion virastoja ja laitoksia koskevia yleisiä ohjaus-, valvonta- ja suunnittelujärjestelmiä sekä muita valtionhallintoa koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Virasto olisi nettobudjetoitu yksikkö, jonka toiminnasta aiheutuvat kustannukset perittäisiin valvottavilta tarkastusmaksuina.

Vakuutusvalvontavirastolla olisi tehtäviään hoitaessaan oma päätöksenteko-organisaationsa. Ylimpänä toimielimenä olisi johtokunta, joka ohjaisi ja valvoisi viraston toimintaa ja tekisi vakuutusvalvontaa koskevat

periaateratkaisut. Tavoitteena on, että johtokunnan jäsenistö olisi koottu siten, että se tekisi mahdolliseksi rahoitustarkastuksen kanssa tehtävän yhteistyön tiivistämisen ja kehittämisen. Myös rahoitustarkastuksen johtokunnan kokoonpano muutettaisiin vastavasti.

Vakuutusyhdistystarkastus, joka nykyisin valvoo vakuutusyhdistysten toimintaa, lakautettaisiin ja sen tehtävät siirrettäisiin Vakuutusvalvontavirastolle.

Uuden viraston perustamisen johdosta vakuutusalaa koskevista laeissa sosiaali- ja terveysministeriölle säädetty tehtävät on jaettu ministeriön ja viraston kesken. Pääperiaatteena työnjaossa on se, että virastolle siirtyisivät operatiivisten valvontatehtävien suorittaminen, yksittäistä valvottavaa koskevien asioiden ratkaiseminen ja valvottavien hakemuksista tehtävät päätökset ja poikkeusluvut lukuun ottamatta vakuutusyhtiöiden perustamista ja toimilupaa koskevia päätöksiä, joiden tekeminen edelleenkin jäisi ministeriölle ja valtioneuvoston yleisistunnolle, sekä työeläkevakuutuksen perusteita koskevia päätöksiä. Ministeriöön jäisivät lisäksi vakuutusalaa koskevan lainsäädännön valmistelu ja merkittävä osa valvottavia koskevasta alemmanasteisesta norminannosta. Ministeriöön jäisi myös hallinnollinen johto sekä Euroopan unionin piirissä tapahtuvan ja muun kansainvälisen yhteistyön koordinointi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1999.

SISÄLLYSLUETTELO

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila	4
1.1. Vakuutusvalvonta ja -tarkastus	4
1.2. Rahoitusmarkkinoiden valvonta	6
1.3. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö	7
1.4. Nykytilan arviointi	10
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	12
2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	12
2.2. Keskeiset ehdotukset	13
3. Esityksen vaikutukset	16
3.1. Taloudelliset vaikutukset	16
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	16
4. Asian valmistelu	16
4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	16
4.2. Lausunnot	17
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	17

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut	17
1.1. Laki Vakuutusvalvontavirastosta	17
1.2. Vakuutusyhtiölaki	19
1.3. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä	24
1.4. Vakuutusyhdistyslaki	27
1.5. Laki kalastusvakuutusyhdistyksistä	31
1.6. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä	31
1.7. Vakuutuskassalaki	32
1.8. Eläkesäätiölaki	36
1.9. Laki vakuutuksenvälittäjistä	39
1.10. Potilasvahinkolaki	40
1.11. Liikennevakuutuslaki	41
1.12. Ydinvastuulaki	42
1.13. Laki ympäristövahinkovakuutuksesta	42
1.14. Laki kilpailunrajoituksista	43
1.15. Laki rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä	43
1.16. Vakuutus sopimuslaki	43
1.17. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta	44
1.18. Rahoitustarkastuslaki	44
1.19. Työntekijäin eläkelaki	45
1.20. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki	45
1.21. Taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaki	46
1.22. Maatalousyrittäjien eläkelaki	46
1.23. Merimieseläkelaki	46
1.24. Sairausvakuutuslaki	47
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	47
3. Voimaantulo	48

LAKIEHDOTUKSET

Laki Vakuutusvalvontavirastosta	48
Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta	50
Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	53
Laki vakuutusyhdistyslain muuttamisesta	56
Laki kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	59
Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	59
Laki vakuutuskassalain muuttamisesta	61
Laki eläkesäätiölain muuttamisesta	64
Laki vakuutuksenvälittäjistä annetun lain muuttamisesta	68
Laki potilasvahinkolain muuttamisesta	71
Laki liikennevakuutuslain muuttamisesta	72
Laki ydinvastuulain muuttamisesta	73
Laki ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain muuttamisesta	74
Laki kilpailunrajoituksista annetun lain 11 c ja 12 §:n muuttamisesta	75
Laki rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 14 §:n muuttamisesta	76
Laki vakuutusopimuslain 13 §:n muuttamisesta	76
Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain muuttamisesta	77
Laki rahoitustarkastuslain muuttamisesta	78
Laki työntekijäin eläkelain 10 ja 13 §:n muuttamisesta	79
Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 ja 11a §:n muuttamisesta	79
Laki taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta	80
Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	81
Laki merimieseläkelain muuttamisesta	81
Laki sairausvakuutuslain 61 ja 64 §:n muuttamisesta	83

RINNAKKAISTEKSTIT

Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta	85
Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	91
Laki vakuutusyhdistyslain muuttamisesta	97
Laki kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	103
Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	104
Laki vakuutuskassalain muuttamisesta	106
Laki eläkesäätiölain muuttamisesta	113
Laki vakuutuksenvälittäjistä annetun lain muuttamisesta	121
Laki potilasvahinkolain muuttamisesta	125
Laki liikennevakuutuslain muuttamisesta	127
Laki ydinvastuulain muuttamisesta	130
Laki ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain muuttamisesta	131
Laki kilpailunrajoituksista annetun lain 11 c ja 12 §:n muuttamisesta	133
Laki rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 14 §:n muuttamisesta ..	134
Laki vakuutusopimuslain 13 §:n muuttamisesta	134
Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain muuttamisesta	135
Laki rahoitustarkastuslain muuttamisesta	137
Laki työntekijäin eläkelain 10 ja 13 §:n muuttamisesta	138
Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 ja 11 a §:n muuttamisesta	139
Laki taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta	140
Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	141
Laki merimieseläkelain muuttamisesta	142
Laki sairausvakuutuslain 61 ja 64 §:n muuttamisesta	145

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Vakuutusvalvonta ja -tarkastus

Lainsäädäntö

Suomessa vakuutuslaitosten valvonta on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön tehtäväksi. Ministeriössä vakuutusasiat kuuluvat vakuutusosastolle, jossa vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta hoitaa vakuutustarkastustoimisto. Osaston tärkeimmät tehtävät ovat vakuutusvalvonnan lisäksi sekä sosiaali- että yksityisvakuutukseen liittyvän lainsäädännön valmistelu, kansainväliset tehtävät, vakuutuksen perusteiden valvonta etenkin lakisääteisen eläkevakuutuksen osalta ja vakuutustilastojen laadinta. Siten ministeriö toimii sekä norminantoa valmistelevana hallintoviranomaisena että toimeenpanevana valvontaelimenä.

Suomen vakuutusmarkkinoiden keskeinen ominaispiirre on, että yksityiset vakuutuslaitokset hoitavat lakisääteisen sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvaa työeläkevakuutusta ja tapaturmavakuutusta. Tämä on yksi peruste sille, että vakuutuslaitosten valvonta Suomessa on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön tehtäväksi.

Vakuutusala koskevassa lainsäädännössä säädetään julkisen vakuutusvalvonnan sisällöstä, tehtävistä ja valvonnan käytettävissä olevista keinoista. Lainsäädännön perusteella vakuutusvalvonta voidaan jakaa vakuutustoiminnan säädöstämiseen ja ohjeistamiseen sekä varsinaiseen valvontaan. Lainsäädännössä lähtökohtana on henki- ja vahinkovakuutuksen osalta vapaa kilpailu Euroopan unionin sääntelemissä puitteissa. Työeläkevakuutuksen osalta keskeistä on vakuutuslajin sosiaalivakuutuksen luonne ja suuri yhteiskunnallinen merkitys.

Säännökset vakuutuslaitosten valvonnasta sisältyvät kutakin vakuutuslaitostyyppiä varten säädettyyn yksityiskohtaiseen erityislakiin. Tärkein vakuutuslaitoksia koskevista laeista on vakuutusyhtiölaki (1062/1979), joka sisältää säännökset vakuutusyhtiöiden toiminnasta ja valvonnasta. Lakisääteistä työeläkevakuutusta ja yrittäjäeläkevakuutusta harjoittavien vakuutusyhtiöiden valvonnasta on säännöksiä lisäksi työeläkevakuutusyhti-

öistä annetussa laissa (354/1997). Muita sosiaali- ja terveysministeriön valvonnan alaisia vakuutuslaitoksia sekä muita yhteisöjä ja laitoksia tällä hetkellä ovat:

- ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitetun ulkomaisen vakuutusyhtiön edustusto,
- vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys,
- vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettu vakuutuskassa,
- eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettu eläkesäätiö,
- eläketurvakeskus,
- Työeläkekassa,
- Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassa,
- Maatalousyrittäjien eläkelaitos,
- Merimieseläkekassa,
- vakuutuksenvälittäjistä annetussa laissa (251/1993) tarkoitettu vakuutuksenvälittäjä,
- liikennevakuutuskeskus,
- potilasvakuutusyhdistys,
- Tapaturmavakuutuslaitosten liitto,
- Ympäristövakuutuskeskus,
- Vakuutuskassojen yhdistys ja
- työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassa sekä työttömyysetuuk-sien rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto.

Viranomaisvalvonnan tärkeimpänä tavoitteena on vakuutettujen etujen turvaaminen. Tämän tavoitteen kannalta vakuutusyhtiöiden ja muiden vakuutuslaitosten vakavaraisuuden valvonnalla on keskeinen asema. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuteen kuuluu, että yhtiöillä on lain, asetuksen ja ministeriön määräysten mukainen toimintapääoma, joka on suhteutettu kunkin yhtiön vakuutusliikkeen laajuuteen. Vakuutusliikkeen valvonnan kannalta on tärkeää, miten vakuutuslaitoksen vastuuvetäjä, eli vakuutussopimuksista aiheutuva vastuu, lasketaan ja miten se katetaan laitoksen varallisuudella. Vastuuvetelän katminen ohjaa välillisesti vakuutusyhtiön sijoitustoimintaa sen vuoksi, että laissa, asetuksessa ja ministeriön määräyksissä on vaatimukset siitä, minkälaisilla varoilla kattaminen tapahtuu.

Vakuutusvalvonnan tavoitteena on myös vakuutustoiminnan terveen kehityksen varmistaminen. Valvonta tähtää myös siihen,

että vakuutuslaitokset noudattavat terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita. Vakuutusmarkkinoiden ja vakuutusyriyten hallinnon rakennejärjestelyt ovat myös valvonnan kohteina erityisesti vakuutustoiminnan terveen kehityksen turvaamiseksi ja vakuutettujen etujen suojaamiseksi. Niin ikään vakuutusvalvonnan tehtävänä on vakuutustoiminnan lainmukaisuuden ja hyvän vakuutustavan valvonta. Lainsäädännön nojalla ministeriö antaa valvottavilleen määräyksiä ja ohjeita. Ministeriölle kuuluu lainsäädännön valmistelun ja toimeenpanomääräysten sekä ohjeiden laatimisen lisäksi myös niiden käytännön soveltamisen valvonta.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on lakisäänteen tehtävä seurata myös vakuutusalan kilpailuolosuhteita. Vakuutusyriyten kilpailukysymyksissä vakuutusvalvonta toimii yhteistyössä kilpailuviraston kanssa. Vastaavasti kuluttajansuoja-asioissa vakuutusosasto tekee yhteistyötä kuluttaja-asiamiehen toimiston ja Kuluttajien vakuutustoimiston kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriön suorittaman julkisen vakuutusvalvonnan tehtävänä ei ole johtaa vakuutuslaitoksia. Vastuu vakuutuslaitoksen vakavaraisuudesta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä on vakuutuslaitoksen johdolla. Lisäksi tilintarkastajien tulee valvoa vakuutuslaitoksen toimintaa.

Organisaatio

Sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosasto jakaantuu vakuutustarkastustoimistoon, sosiaalivakuutustoimistoon ja työttömyysturvayksikköön. Tämän lisäksi osastolla on tulosryhmä, joka vastaa Euroopan unionin sosiaaliturvan koordinoitilainsäädännön edellyttämistä tehtävistä, sosiaaliturvasopimusten valmistelusta sekä eräistä osaston yleistä toimintaa tukevista toiminnoista.

Vakuutustarkastustoimisto, jossa työskentelee 47 henkilöä, vastaa vakuutus- ja eläkelaitosten vakavaraisuuden valvonnasta ja oikeudellisesta valvonnasta lukuun ottamatta sosiaalivakuutuslainsäädännön soveltamista, minkä valvonta kuuluu sosiaalivakuutustoimistolle.

Vakuutustarkastustoimisto jakaantuu kolmeen eri yksikköön: eläkelaitosten valvontaryhmään, henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden valvontaryhmään sekä oikeudelliseen ryhmään.

Valvonnan sisältö

Suomessa toimii tällä hetkellä 15 henkivakuutusyhtiötä, kuusi eläkevakuutusyhtiötä ja 38 vahinkovakuutusyhtiötä, 13 ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön edustustoa ja kaksi kolmannen maan vakuutusyhtiön edustustoa, 121 vakuutusyhdistystä, 139 toiminnassa olevaa eläkesäätiötä, 190 toiminnassa olevaa vakuutuskassaa, 52 työttömyyskassaa ja 32 vakuutuksenvälittäjäksi rekisteröityä yhteisöä.

Vakuutuslaitosten vakavaraisuuden valvomiseksi sekä vakuutuslaitosten asiakkaiden vakuutuksenottajien, vakuutettujen ja korvauksen saajien - etujen turvaamiseksi vakuutustoiminta on säännelty elinkeino. Ensimmäisenä päämääränä on, että vakuutuksenantaja pystyy vastaamaan sitoumuksistaan. Vakuutustoiminnan luonteeseen kuuluu, että vakuutuslaitos sitoutuu vastaamaan vakuutustapahtumista, jotka saattavat tapahtua vasta useiden vuosien tai vuosikymmenienkin kuluttua itse vakuutussopimuksen tekemisestä. Valvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa, että vakavaraisuusmääräyksiä noudatetaan. Vakavaraisuuden kannalta on olennaisen tärkeää, että vastuuvetäjä on oikein mitoitettu ja että laitoksen varat on sijoitettu turvaavasti.

Vanhin menetelmä vakuutuksenottajien suojaamiseksi on Suomessa, kuten muissakin maissa, ollut *julkisuusperiaate*. Tämän periaatteen mukainen valvonta on valtiovallan harjoittaman valvonnan lievin muoto. Sen mukaisesti vakuutuslaitokset velvoitetaan julkaisemaan toiminnastaan ja tilastaan sellaisia tietoja, että vakuutuksenottajilla olisi niiden perusteella mahdollisuus arvioida, mistä laitoksesta on turvallista ja edullista ottaa vakuutus. Tällöin valvontaviranomaisen tehtäväksi jää vain julkaistujen tietojen oikeellisuuden tarkastaminen. Suomessa nämä tiedot julkaistaan viralliseen tilastoon kuuluvassa sarjassa Vakuutusyhtiöt. Samoin tilinpäätökset ja muun muassa henkivakuutusyhtiöiden vastuuvetäjä laskuperusteet ovat julkisia.

Käytännössä pelkän julkisuusperiaatteen noudattaminen ei kuitenkaan voi muodostua tehokkaaksi valvontakeinoksi. Julkaistavia tietoja ei voida saada niin yksityiskohtaisiksi ja sellaisiksi, että riittävän varmojen johtopäätösten tekeminen kävisi mahdolliseksi kaikille vakuutuksenottajille.

Julkisuusperiaatetta on täydennetty säätä-

mällä vakuutuslaitoksia koskeissa laeissa esimerkiksi näiden vakavaraisuutta ja muita tärkeitä seikkoja koskevia ehtoja. Niiden tulee olla täytetty, jotta vakuutuslaitos voisi aloittaa vakuutusliikkeen harjoittamisen ja toimiva laitos jatkaa toimintaansa. Tällaista valvontajärjestelmää sanotaan *normatiivi- eli ehdonvaraisjärjestelmäksi*.

Toimilupajärjestelmä tarkoittaa sitä, että vakuutusliikkeen harjoittaminen tehdään luvanvaraiseksi. Luvan antava viranomainen saattaa tällöin harkita sekä lupaa hakevan yrityksen laatua että sen pidemmän aikavälin toimintaedellytyksiä. Toimilupajärjestelmään voi liittyä myös ehtoja, joiden mukaan lupa voidaan peruuttaa, jos asetettuja ehtoja ei täytetä.

Suomessa sovellettava vakuutusyhtiöiden valvontajärjestelmä on yhdistelmä julkisuus-, ehdonvarais- ja toimilupajärjestelmistä. Julkisuusperiaatteen mukaan vakuutusyhtiöiden ja muiden vakuutus- ja eläkelaitosten tulee laatia sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden ja määräysten mukaisesti vuosittain kertomus toiminnastaan ja julkaista tilinpäätös. Tämän lisäksi ministeriö julkaisee virallisessa tilastossa seikkaperäiset tiedot vakuutusyhtiöiden toiminnasta yhtiöittäin eriteltyinä.

Normatiiviperiaatteen mukaisesti vakuutusyhtiölaki ja muut kutakin vakuutuslaitostyyppiä varten säädetyt erityislait sisältävät laitoksien toimintaa ohjaavia säännöksiä. Näiden normien puitteissa vakuutuslaitoksilla on kuitenkin oikeus vapaasti päättää toiminnastaan, esimerkiksi siitä, millaisia vakuutuksia ne myöntävät ja millaisin ehdoin.

Toimilupajärjestelmän mukaisesti perustettavalta vakuutusyhtiöltä vaaditaan sosiaali- ja terveysministeriön antama toimilupa. Työeläkevakuutusyhtiön toimilupahakemus käsitellään valtioneuvoston yleisistunnossa. Perustettavalla henki- tai vahinkovakuutusyhtiöllä tulee olla 7 tai 14 miljoonan markan peruspääoma riippuen siitä, minkälaista vakuutusliikettä yhtiö aikoo harjoittaa. Työeläkevakuutusyhtiön peruspääoman on oltava 30 miljoonaa markkaa. Riittävän alkupääoman omaavalta uudelta vakuutusyhtiöltä voidaan kieltää toimilupa vain siinä tapauksessa, että aiottu vakuutusliike ei ole terveellä pohjalla. Lisäksi edellytetään, että yhtiön johdon on oltava päteviä ja hyvämaineisia henkilöitä. Lakisääteisen eläkevakuutuksen osalta toimiluvan antamisen edellytyksenä on, ettei aiotun liikkeen katsota vaarantavan

eläkevakuustoittoiminnan tervettä kehitystä.

Suomen toimilupajärjestelmään sisältyy myös mahdollisuus toimiluvan lakkauttamiseen joko siten, että toiminta lopetetaan kokonaan tai lievemmissä tapauksissa annetaan väliaikainen kieltä uusien vakuutusten myöntämiselle. Syynä ovat vakavat epäkohdat itse yhtiön toiminnassa tai toimiluvan mukaisen toiminnan tosiasiallinen päättyminen.

Varsinainen vakuutusvalvonta jakautuu etukäteisvalvontaan ja jatkuvaan valvontaan. Etukäteisvalvonnalla tarkoitetaan ministeriön sellaista ohjeistusta ja lupamenettelyä, jonka valvottavat laitokset joutuvat ottamaan huomioon toiminnassaan ennen ryhtymistään tiettyihin toimenpiteisiin. Näitä lupia, suostumuksia ja vahvistutuksia ovat muun muassa toimiluvat, yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen vahvistamiset ja eräät lakisääteisten vakuutusten perustevahvistukset.

Jatkuvalta valvonnalla tarkoitetaan vakuutuslaitosten suorittamien toimien laillisuuden, taloudellisen aseman eli vakavaraisuuden, tilinpäätösten ja hyvän vakuutustavan arviointia.

Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen ja Suomen Euroopan unionin jäsenyyden toteutumisen jälkeen vakuutusvalvonnan painopiste on siirtynyt etukäteisvalvonnasta jatkuvaan valvontaan. Euroopan unionin vakuutusdirektiivit esimerkiksi kieltävät etukäteen suoritettavan laskuperusteiden vahvistusmenettelyn. Vahvistusmenettely koskee nykyisin enää työeläkelaitosten laskuperusteita.

1.2. Rahoitusmarkkinoiden valvonta

Rahoitusmarkkinoiden valvontaan ja sääntelyyn osallistuvat rahoitustarkastus ja valtiovarainministeriö.

Rahoitusmarkkinoiden valvonta uudistettiin vuonna 1993, jolloin silloinen pankkitarkastusvirasto lakkautettiin ja sen tehtävät siirrettiin Suomen Pankin yhteyteen perustettuun rahoitustarkastukseen. Vaikka rahoitustarkastus toimii hallinnollisesti keskuspankin yhteydessä, on se kuitenkin päätöksenteos- ja itsenäinen. Valvonnan riippumattomuuden varmistamiseksi rahoitustarkastuksella on oma hallintojärjestelmänsä, johon kuuluu muun muassa oma johtokunta.

Rahoitustarkastus valvoo rahoitusmarkkinoita ja niillä toimivia. Rahoitustarkastus-

sen valvottavia ovat muun muassa luottolaitokset, sijoituspalveluyritykset, arvopaperipörssi, optioyhteisöt sekä arvo-osuusjärjestelmässä toimivat arvo-osuusrekisterin pitäjät. Rahoitustarkastuksen toimivallasta, valvottavista, toimintatavoista ja hallinnosta säädetään rahoitustarkastuslaissa (503/1993).

Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteena on edistää rahoitusmarkkinoiden vakautta sekä luottamusta valvottavien ja markkinoiden toimintaan. Rahoitustarkastuksen tehtävänä on valvoa, että sen valvottavat toimivat lakien, viranomaisten antamien määräysten ja ohjeiden sekä omien yhtiöjärjestyksensä, sääntöjensä ja ohjesääntöjensä mukaisesti. Se suorittaa tehtävänsä muun muassa antamalla määräyksiä valvottavilleen niitä koskevien säännösten noudattamisesta sekä valvonnan kannalta tarpeellisia ohjeita.

Lisäksi rahoitustarkastus arvioi valvottavien taloudellista tilaa, riskiasemaa, riskinkantokykyä ja riskien hallintajärjestelmiä. Sen tehtävänä on varmistaa, että toimiluvan saaneilla rahoitusmarkkinoiden osapuolilla on riittävät taloudelliset ja muut edellytykset harjoittaa toimintaansa ja että ne noudattavat päätöksenteossaan asianmukaisia menettelytapoja. Arvopaperimarkkinoiden valvonnan tavoitteena on lisäksi varmistaa, että markkinoille annettu tieto on riittävää ja asianmukaista.

Valtiovarainministeriö vastaa Suomen rahoitusmarkkinalainsäädännön valmistelusta ja kehittämisestä. Myös valtiovarainministeriö seuraa ja analysoi rahoitusjärjestelmän vakautta ja luotettavuutta. Ministeriö vastaa myös rahoitusalan yritysten toimilupahakemusten käsittelystä ja vahvistaa arvopaperipörssin säännöt.

Suomen Pankin ensisijaisena tavoitteena on Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 2 §:n mukaan turvata vakaa rahan arvo. Pankin on tuettava muidenkin talouspolitiikan tavoitteiden toteutumista sekä edistettävä rahoitusjärjestelmän vakautta. Vuoden 1999 alusta Suomen Pankki toimii Euroopan yhteisön perustamissopimuksen sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussäännön mukaisesti osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää. Suomen Pankin tehtävänä on toteuttaa osaltaan Euroopan keskuspankin neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa. Hoitaessaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän tehtäviä Suomen Pankki toimii Euroopan keskuspankin suuntaviivojen ja ohjeiden mukaisesti. Suomen Pankin tehtävänä on myös

huolehtia osaltaan rahahuollosta ja setelien liikkeelle laskemisesta, valuuttavarannon hallussapidosta ja hoidosta sekä maksu- ja muun rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta sekä osallistua sen kehittämiseen. Lisäksi Suomen Pankki huolehtii toimintansa kannalta tarpeellisten tilastojen laatimisesta ja julkaisemisesta.

1.3. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

Yleistä

Eri maissa toteutettuja vakuutusvalvonnan organisaatoratkaisuja ei voida suoraan verrata suomalaiseen malliin, koska useimmissa muissa maissa vakuutusvalvonnan piiriin kuuluu vain vapaaehtoinen henki-, eläke- ja vahinkovakuutus, kun taas Suomessa valvonnan piiriin kuuluu myös pakollinen työeläkevakuutus ja pakollinen tapaturma- vakuutus.

Ruotsi

Ruotsin rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaiset yhdistettiin vuonna 1991 yhdeksi itsenäiseksi valvontaviranomaiseksi (Finansinspektionen), joka toimii valtiovarainministeriön alaisuudessa.

Rahoitus- ja vakuutusvalvonnan yhdistämisestä perusteltiin toimialaliikumilla rahoitus- ja vakuutuslalla, tarpeellisen konsernitasoisen valvonnan aikaansaamisella sekä henkilöstön ja muiden resurssien paremmalla hyödyntämisellä. Ruotsissa katsottiin uudistuksen myös parantavan valvontaviranomaisen mahdollisuuksia käsitellä uusia valvontatehtäviä, reagoida joustavammin muuttuviin olosuhteisiin ja poistaa päällekkäisiä toimintoja.

Tanska

Tanskassa rahoitus- ja vakuutustarkastus on yhdistetty vuonna 1988 Finanstilsynet nimiseksi valvontaviranomaiseksi. Finanstilsynet on osa talousministeriötä (Ökonoministeriet). Finanstilsynet vastaa sekä rahoitus- ja vakuutusalan valvonnasta että lainsäädännön valmistelusta.

Finanstilsynetin alaisuudessa toimii myös vakuutusneuvosto (Forsikringsrådet), joka antaa ratkaisuja periaatteellisissa tai laaja-

kantoisissa vakuutusalan kysymyksissä ja uudistuksissa.

Norja

Norjassa pankkitarkastus ja vakuutustarkastus yhdistettiin vuonna 1986 Kredittilsynet -nimiseksi valvontaviranomaiseksi, joka valvoo muun muassa pankkeja, muita rahoitus- ja luottolaitoksia, vakuutuslaitoksia, eläkekassoja ja arvopaperikauppaa. Sen tehtäviin kuuluu muun muassa yhteisöjen valvonta ja tarkastus, lainsäädännön valmistelu ja neuvonnan antaminen. Organisaatiota on uudistettu vuonna 1991.

Saksa

Saksassa vakuutustarkastusvalvontaa hoitaa itsenäinen Liittovaltion vakuutustarkastusvirasto (Bundesaufsichtsamt für das Versicherungswesen), joka kuuluu liittovaltion finanssiministeriön hallinnonalaan. Lisäksi osavaltioiden omat vakuutustarkastuselimet valvovat vakuutuslaitoksia osavaltion lainsäädännössä määritellyin tavoin. Pääsääntönä liittovaltion ja osavaltioiden välisessä toimivaltajaossa on, että Liittovaltion vakuutustarkastusvirasto valvoo suurimpia vakuutusyhteisöjä sekä niitä vakuutusyhteisöjä, joiden toimiala ylittää osavaltion rajat. Pienemmät yksityisvakuutusta harjoittavat vakuutusyhteisöt, ne yhteisöt, jotka toimivat vain yhden osavaltion alueella sekä julkisoikeudelliset vakuutuslaitokset (Öffentlich-rechtlichen Versicherer) kuuluvat pääsääntöisesti osavaltion vakuutusvalvontaviranomaisten valvonnan alaisuuteen. Viranomaisten välinen toimivalta määritellään liittovaltion laeissa. Joissakin tapauksissa finanssiministeriö voi siirtää valvontavallan liittovaltiolta osavaltion omalle viranomaiselle ja päinvastoin. Valvonnan alaisten vakuutusyhtiöiden on osallistuttava valvontaviranomaisen toiminnan rahoitukseen.

Liittovaltion vakuutuslainsäädännön valmistelijana toimii finanssiministeriö.

Ranska

Ranskassa vakuutustarkastuselimenä toimii valtiovarainministeriön hallinnonalaalla itsenäinen vakuutusvalvontakomissio (Commission de Controle des Assurances). Sen päätehtävänä on vakuutusyhtiöiden, jälleenvakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten toi-

minnan taloudellinen ja oikeudellinen valvonta. Lisäksi se vastaa muun muassa kansalaisten vakuutussopimuksia koskevista valituksista.

Valtiovarainministeriö vastaa vakuutuslainsäädännön valmistelusta ja myöntää muun muassa vakuutusyhtiöiden toimiluvat ja luvat vakuutuskantojen tai merkittävien osakekantojen siirtoon. Vakuutusvalvontakomissiota kuullaan näiden toimenpiteiden johdosta.

Iso-Britannia

Isossa-Britanniassa on käynnissä rahoitus- ja vakuutusvalvontajärjestelmän uudelleenjärjestely. Tällä hetkellä rahoitus- ja vakuutusalan sääntely ja valvonta on hajautettu useille eri viranomaisille ja itsesääntelyorganisaatioille (Self-regulating bodies).

Uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa luottolaitosten valvonta on siirretty Englannin keskuspankista arvopaperimarkkinoita jo aiemmin valvoneeseen elimeen, the Securities and Investments Boardiin (SIB). Tällä hetkellä SIB:in alaisuudessa toimivat arvopaperimarkkinoiden eri osa-alueita valvovat itsesääntelyorganisaatiot siirretään myös SIB:iin. SIB tullaan muuttamaan the Financial Services Authority -nimiseksi (FSA).

Uudistuksen toisessa vaiheessa vakuutusvalvontaviranomainen on tarkoitus siirtää FSA:han. Tätä siirtoa ja FSA:n lopullista organisaatiota koskevat lait on tarkoitus antaa parlamentin käsiteltäväksi vuoden 1998 tai 1999 aikana. Vakuutusvalvontaa aiemmin harjoittanut kauppa- ja teollisuusministeriön vakuutusosasto (DTI, Insurance Division) päätettiin kuitenkin siirtää valtiovarainministeriön alaisuuteen (H.M. Treasury, Insurance Directorate) jo ennen lopullisen uudistuksen toteuttamista. Vakuutusosasto on toiminut valtiovarainministeriön alaisuudessa vuoden 1997 lopusta alkaen. Sieltä se tullaan siirtämään uuteen rahoitus- ja vakuutusvalvontaelimeen FSA:han uudistusta koskevien lakien tultua hyväksytyiksi.

Valtiovarainministeriön vakuutusosaston toimialaan kuuluu sekä vakuutusalan valvonta (muun muassa toimilupien myöntäminen, yhteisöjen toiminnan taloudellinen valvonta ja sanktioiden käyttö) että alan lainsäädännön valmistelu. Erityisiä valvontatehtäviä on myös jaettu muille valvontaelimille, vaikka päävastuu valvonnasta onkin valtiovarainministeriön vakuutusosastolla.

Muut EU-valtiot

Alankomaissa, Belgiassa, Italiassa, Luxemburgissa ja Portugalissa vakuutusvalvonnasta vastaa itsenäinen vakuutusvalvontavirasto tai vastaava toimielin. Espanjassa, Irlannissa, Itävallassa ja Kreikassa vakuutusvalvonta kuuluu puolestaan jonkin ministeriön tehtäviin. Esimerkiksi Irlannissa vakuutusvalvontaa hoitaa yritys- ja työllisyysasioista vastaavan ministeriön vakuutusosasto.

Japani

Japanissa on luotu uusi pankki- ja vakuutusvalvontajärjestelmä keväällä 1998. Vanhassa järjestelmässä pankki- ja rahoitusala valvoivat finanssiministeriön taloudellisen valvonnan osasto ja ministeriön alainen Banking Bureau. Finanssiministeriö vastasi myös lainsäädännön valmistelusta.

Kesäkuussa 1998 toimintansa aloittanut uusi valvontavirasto (Financial Supervisory Agency) toimii pääministerin kanslian alaisuudessa. Se tarkastaa ja valvoo pankkeja, vakuutusyhtiöitä, arvopaperiyhtiöitä ja muita yksityisiä rahoituslaitoksia. Pääjohtajan alaisuudessa toimii tarkastusosasto (Inspection Department), joka vastaa valvottavien yhteisöjen tarkastuksista, ja valvontaosasto (Supervision Department), joka vastaa muista valvontatoimenpiteistä. Vakuutusvalvonta toimii valvontaosaston alaysikkönä.

Taloudelliseen valvontaan osallistuvat myös finanssiministeriön alaiset paikalliset virastot (Local Finance Bureau).

Lainsäädännön valmistelu on siirretty finanssiministeriön alaiseen uuteen toimistoon.

Australia

Myös Australiassa on juuri luotu uusi rahoitus- ja vakuutusalan valvontajärjestelmä. Vanhassa järjestelmässä vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen toimintaa valvoi Insurance and Superannuation Commission. Rahoitusalan valvontaa suorittivat Australian keskuspankki, arvopaperikomissio sekä eräät muut liittovaltion ja osavaltioiden valvontaelimet.

Vuonna 1997 aloitetun selvityksen pohjalta on luotu uusi valvontaelin Australian Prudential Regulation Authority (APRA), joka valvoo kaikkia luottolaitoksia, vahinko- ja henkivakuutuslaitoksia sekä eläkerahastoja. Myös asuntolainarahastojen, luottoyhdistys-

ten ja eläkekassojen (Friendly Societies) valvonta voidaan siirtää valvontaelimelle osavaltioiden suostumuksella.

Lisäksi Australian hallitus on ilmoittanut, että koko rahoitusjärjestelmän markkinoiden menettelytapojen ja kuluttajansuojan toteuttamista tulisi valvomaan uusi elin Australian Corporations and Financial Services Commission (ACFSC), joka valvoisi muun muassa rahoitusyhtiöitä ja arvopaperi- ja johdannaismarkkinoita. Australian keskuspankin sekä APRA:n ja ACFSC:n kesken perustettaisiin yhteistyöelin.

Yhdysvallat

Yhdysvalloissa vakuutusvalvonta ja lakien säätäminen kuuluvat osavaltioiden viranomaisten toimivaltaan. Osavaltion vakuutusvalvonnan (State insurance department) ylintä valvontavaltaa käyttää yleensä Commissioner -niminen virkamies. Joissakin osavaltioissa vakuutusvalvonta on yhdistetty pankkivalvontaan tai johonkin toiseen osavaltion viranomaistoimintoon.

Osavaltioiden toimivaltaan kuuluu muun muassa vakuutusyhteisöjen toimilupien myöntäminen, taloudellinen valvonta, sanktioiden käyttö ja kuluttajansuojaoikeudellinen valvonta. Osavaltion viranomaisella on myös oikeus myöntää toimilupa sellaiselle ulkomaiselle vakuutusyhteisölle, joka haluaa harjoittaa toimintaa osavaltion alueella. Yhdessä osavaltiossa toimiluvan saanut kotimainen tai ulkomainen vakuutusyhteisö ei saa tämän toimiluvan perusteella harjoittaa vakuutustoimintaa muissa osavaltioissa, vaan joutuu hakemaan toisesta osavaltiosta luvan vakuutustoiminnan harjoittamiseen (certificate of authority). Jos yhteisö toimii usean osavaltion alueella, sen pääkonttorin sijaintipaikan vakuutusvalvontaviranomaisella on päävastuu toiminnan valvonnasta.

Osavaltioiden vakuutusvalvontaviranomaisten johtajat kuuluvat NAIC -yhteistyöjärjestöön (National Association of Insurance Commissioners). Yhdistyksen merkitys on erittäin suuri, vaikka varsinainen valvontavalta onkin osavaltioilla. Sen luomien ohjeellisten mallilakien avulla osavaltioiden vakuutuslainsäädäntöä on yhdenmukaistettu tai saatu ainakin samankaltaiseksi. NAIC toimii osavaltioiden viranomaisten keskinäisenä tietojenvaihtoelementinä, ja se on laatinut mallilakien lisäksi muun muassa malleja vakuutusyhtiöiden vuosikertomuksista, kehittä-

nyt yhtenäisiä menetelmiä vakuutusyhtiöiden arvopaperi- ja muiden sijoitusten arvostukseen ja vakuutusyhtiöiden taloudellisen tilan arviointiin. Lisäksi se kerää on line -pohjaisiin rekistereihinsä tietoa mm. osavaltioiden vakuutusvalvontaviranomaisten valvonta- ja sanktitoimenpiteistä ja niiden kohteena olevista tahoista sekä kuluttajavalituksista.

Yhdysvalloissa on käyty useita vuosia keskustelua siitä, pitäisikö vakuutusvalvontajärjestelmää uudistaa siten, että liittovaltion viranomaiset saisivat lisää valvontavaltaa.

1.4. Nykytilan arviointi

Vakuutusvalvonnan erityispiirteet

Vakuutusvalvonnan tehtävät ovat vakuutettujen ja vakuutuksenottajien etujen turvaaminen, vakuutustoiminnan terveen kehityksen ja terveen kilpailun varmistaminen ja vakuutustoiminnan lainmukaisuuden sekä hyvän vakuutustavan valvonta. Nämä samat vakuutusvalvonnan tavoitteet ovat voimassa kaikissa kehittyneissä maissa.

Pankki- ja arvopaperimarkkinavalvonnan tavoitteena on edistää rahoitusmarkkinoiden vakautta sekä luottamusta valvottavien ja markkinoiden toimintaan, mikä on pitkälti yhdensuuntainen edellä mainittujen vakuutusvalvonnan tehtävien kanssa.

Vakuutusvalvonnan keskeisin tavoite, vakuutettujen etujen turvaaminen, on seurausta itse vakuutustuotteesta, joka on sitova lupaus korvauksen maksamiseen tulevaisuudessa mahdollisesti tapahtuvan vakuutustapahtuman johdosta. Vakuutus on usein pitkäkestoinen, erityisesti henki- ja eläkevakuutuksissa. Tuotteen rahoittamiseksi perittävät vakuutusmaksut maksetaan jopa kymmeniä vuosia etukäteen.

Vakuutusyhtiöiden säästämiseen ja sijoittamiseen tarjoamien vakuutustuotteiden kehitys on johtanut siihen, että eräät tuotteet ovat hyvin samankaltaisia luottolaitosten tarjoamien sijoitustuotteiden kanssa. Vakuutusyhtiöillä on nykyisin mahdollisuus tarjota niin sanottuja kapitalisaatiosopimuksia, joihin ei sisälly vakuutusriskiä lainkaan. Myöskin niin sanotun perinteisen vakuutustoiminnan piirissä on sijoitustarkoitusta varten tuotteita, joissa vakuutusturvaan liittyvä riskielementti on vähäinen. Kapitalisaatiosopimukset muodostavat kuitenkin vielä suhteellisen pienen osan koko vakuutustoiminnan volyymistä.

Rahoitusmarkkinoilla tapahtuva kehitys edellyttää yhä tehokkaampaa viranomaisvalvontaa ja tehokkaampaa eri valvontaviranomaisten keskinäistä yhteistyötä. Sosiaali- ja terveysministeriön ja rahoitustarkastuksen välillä onkin kiinteää yhteistoimintaa. Tavoitteena on muun muassa, että kummankin sektorin samankaltaisten tuotteiden valvonassa sovellettaisiin riittävän yhdenmukaisia määräyksiä ja ettei mikään valvontaan kuuluva toiminta jäisi "harmaana alueena" valvonnan ulkopuolelle. Yhteistyötä on kuitenkin syytä edelleen syventää ja kehittää.

Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta poikkeaa pankkien sijoitustoiminnasta muun muassa sijoitusten aikajänteen ja taseen eri puolien yhteyden takia. Tästä johtuen vakuutusyhtiöiden sijoitusriskien hallintateknikka eroaa pankkien vastaavasta toiminnasta. Vakuutusyhtiön sijoitustoiminnan lähtökohtana on vastuuvakaa vastaavien varojen sijoittaminen, jota sääntelevät EU:n henki- ja vahinkovakuutusdirektiivit. Vakuutusyhtiön hallituksen on laadittava ja hyväksyttävä yhtiölle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma, jossa on otettava huomioon muun muassa yhtiön harjoittama vakuutusliike, yhtiön toimintaympäristö ja yhtiön omien pääomien määrä. Sijoitustoiminnan valvonta edellyttää sosiaali- ja terveysministeriön ja rahoitustarkastuksen välistä läheistä yhteistyötä erityisesti riskien hallinnan ja riskienhallintajärjestelmien kehittämiseksi, mutta myös kiinteistöjen arvostukseen liittyvien periaatteiden yhdenmukaisuuden ja uusiin sijoitusinstrumentteihin liittyvän valvonnan osalta. Näillä alueilla yhteistyötä onkin kehitetty voimakkaasti.

Yhteistyötä olisi kehitettävä erityisesti niin sanottuja finanssikonglomeraatteja koskevassa sääntelyssä ja valvonnassa. Finanssikonglomeraatilla tarkoitetaan yritysryhmää, joka harjoittaa pankki-, arvopaperi- ja vakuutus-toimintaa samassa konsernissa. Yhteistyön kehittäminen on tarpeen erityisesti sen vuoksi, että näin voidaan pelkäää sektorikohtaista valvontaa paremmin havaita, milloin finanssikonglomeraatin mahdolliset vaikeudet vaarantavat rahoitusjärjestelmän vakautta ja tallettajien ja vakuutuksenottajien etuja.

Kaikkien suurten kotimaisten liikepankkien konserneissa on oma henkivakuutusyhtiö ja tarve niiden huomioon ottamiseen luottolaitosten valvonnassa on siten jo olemassa. Ei ole poissuljettua, etteikö Suomeen syntyisi myös laajempia sekä pankki-, vakuutus- että

arvopaperimarkkinatoimintoja harjoittavia konserneja tai liittoutumia. Suomalaiset luotto- ja vakuutuslaitokset eivät toistaiseksi kuulu kansainvälisiin finanssikonglomeraateihin, mutta pääoman vapaa liikkuvuus ja ulkomaalaisomistuksen lisääntyminen edellyttävät varautumista siihen, että suomalaisten luotto- ja vakuutuslaitosten valvonnassa otetaan huomioon myös niiden tuleminen osaksi kansainvälisiä finanssiryhmiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja rahoitustarkastus ovat vuonna 1997 laatineet yhteisen valvontapöytäkirjan, joka koskee rahoitusvalvonnan ja vakuutustarkastuksen yhteistyötä. Valvontapöytäkirjassa on sovittu finanssikonglomeraattien, paikallispankkien omien vakuutusyhtiöiden sekä pankkien piirissä toimivien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toiminnan valvonnassa tapahtuvan yhteistyön sisällöstä.

Vakuutustoiminnan ydinalueella eli vahinkovakuutuksessa ja perinteisessä henkivakuutuksessa ei ole pankkitoiminnan kanssa yhteisiä piirteitä. Vahinkovakuutus ja perinteinen henkivakuutus suojaavat yksityisiä ihmisiä, perheitä ja yrityksiä erilaisilta riskeiltä. Esimerkkeinä voidaan mainita liikennevakuutukset, yksityisten henkilöiden omaisuusvakuutukset, kuljetusvakuutukset ja yritysten palovakuutukset, tapaturmavakuutukset, sairausvakuutukset ja pääasiassa kuolemantapausturvan sisältävät henkivakuutukset. Tällainen vakuutustoiminta perustuu vahvasti vakuutusriskien arvioimiseen. Myös viime aikoina voimakkaasti kasvanut vapaaehtoinen eläkevakuutus poikkeaa sisällöltään pankkitoiminnasta pitkäkestoisuutensa ja sosiaalivakuutusluonteensa johdosta. Vakuutustoiminnan valvonnassa on tämän vuoksi myös omia erityispiirteitään.

Työeläkelaitokset huolehtivat sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvasta lakisääteisestä eläketurvasta. Työeläkejärjestelmän toimeenpanijoita ovat eläkevakuutusyhtiöiden lisäksi eläkesäätiöt, eläkekassat ja eräät lailla perustetut eläkelaitokset. Työeläkelaitosten toiminta poikkeaa vapaamuotoisesta eläke-, henki- ja vahinkovakuutustoiminnasta oleellisesti sekä rahoituksen että vakuutus tuotteiden osalta.

Työeläketurvan sisältö on lakisääteinen ja sen soveltamisen pitää olla yhtenäistä siitä riippumatta, mikä eläkelaitos sitä toimeenpääntee. Tämä merkitsee viranomaisvalvonnalle muusta vakuutusvalvonnasta poikkeavaa tehtävää. Sosiaali- ja terveysministeriön suorit-

tamaa viranomaisvalvontaa täydentää lisäksi eläketurvakeskuksen antama ohjeistus ja koulutus. Nämä osaltaan varmistavat sen, että eläkelaitokset toimivat lain edellyttämällä tavalla ja yhtenäisesti.

Työeläkevakuutuksen lakisääteisyydestä johtuu, että eläketurvan sisällön lisäksi eläkelaitosten toiminta on huomattavasti tiukemmin säännelty kuin vapaaehtoista vakuutusta harjoittavien vakuutuslaitosten toiminta. Osana sosiaalivakuutusjärjestelmää työeläkejärjestelmän rahoitukseen liittyy poliittisen ohjauksen tarvetta. Tämä näkyy muun muassa siinä, että työeläkevakuutuksen vakuutusmaksun ja vastuuvelan laskuperusteet vahvistaa ministeriö. Työeläkejärjestelmän rahoitus ja rahoitusvastuun jakautuminen yhtäältä eri eläkelaitosten ja toisaalta vakuutuksenottajien kesken ovat työeläkejärjestelmän keskeisiä kysymyksiä, joita toteutetaan viime kädessä laskuperusteiden kautta. Talous- ja työmarkkinapoliittisen merkityksensä johdosta työeläkemaksun ja laskuperustekorona tason muuttamista koskevat perustehakemukset käsitellään valtioneuvoston rahasiain valiokunnassa. Laskuperustekorona tasolla on keskeinen merkitys työeläkejärjestelmän rahoituksen kestävyYTEEN, sillä siitä riippuu osaltaan eläkerahastojen suuruus ja järjestelmän rahastointiaste. Laskuperusteet sisältävät siten voimakkaasti sääntely- ja normiluonnetta, vaikka ne ovatkin myös osa etukäteisvalvontaa.

Työeläkelaitosten vakuutus- ja sijoitusriskien hallinta sekä valvonta huomattavin osin perustuu myös laskuperusteisiin sekä katetta ja toimintapääomaa koskeviin säädöksiin. Nämä perusteet ja säädökset sisältävät keskeiset eläkelaitoksen vakavaraisuuden turvaamiseen ja valvontaan liittyvät elementit: vastuuvelan laskuperusteet, vakuutusmaksun laskuperusteet, toimintapääomasiiroja koskevat velvoitteet ja rajoitukset, sijoitusten katekelpoisuutta ja hajauttamista koskevat vaatimukset sekä vakavaraisuusmekanismiin liittyvät valvontarajat (early warning -järjestelmä).

Laskuperusteet rakentuvat lainsäädännön pohjalta vakuutusteknisistä lähtökohdista. Laskuperusteisiin nykyisen käytännön mukaan sisältyy myös eräitä sellaisia työeläkevakuutusmaksun tasoon vaikuttavia tekijöitä, joissa rahoituksellinen harkinta on mahdollista. Nämä toiminnot vaativat hyvää eläkelainsäädännön, eläkelaitosten toiminnan sekä vakuutusmatematiikan ja riskiteorian tunte-

musta. Työeläkelaitosten laskuperusteiden hyväksymismenettely on tarpeen perusteilta vaadittavan riittävän yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Lakisääteisen työeläkevakuutustoiminnan valvonnalla on siis yhteiskunnan kannalta tärkeä merkitys, koska työeläkevakuutus on korvaava järjestelmä julkisoikeudellisille etuusjärjestelyille.

Valvonnan ja lainvalmistelun välinen suhde

Kuten aikaisemmin on todettu, Suomen valvontajärjestelmä on yhdistelmä julkisuus-, normatiivi- ja toimilupajärjestelmiä. Tässä järjestelmässä vakuutuslainsäädännöllä on keskeinen merkitys.

Sääntelyn merkitys korostuu erityisesti sosiaalivakuutusjärjestelmissä. Muun muassa Suomen lakisääteisen työeläkevakuutuksen osalta on viime vuoden aikana luotu entistä täsmällisempi sääntely selvitysmies Louekosken työeläkevakuutusyhtiölainsäädännön kehittämistä koskevien ehdotusten pohjalta (Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 1996:15). Tällä sääntelyllä on pyritty varmistamaan työeläkelaitosten hallinnon riippumattomuus päätöksenteossa. Päätöksenteon itsenäisyyden tärkeys on korostunut entisestään eläkelaitosten riskipitoisen sijoitustoiminnan laajentuessa.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on hoidettu sekä vakuutusalaan koskeva säädösvalmistelu että vakuutusvalvonta. Tällä tavoin säädösvalmistelussa on suoraan voitu hyödyntää vakuutusvalvonnan asiantuntemus ja valvontatyössä esille tulleet kehittämistarpeet. Varsinaista operatiivista valvontaa suorittavista henkilöistä useat käyttävät vuotuisesta työpanoksestaan vähäisen osan varsinaiseen säädösvalmisteluun.

Myös se, että samassa hallintoviranomaisessa on voitu hoitaa yhtäältä sosiaalivakuutusetuuksia koskevan lainsäädännön valmistelu ja toisaalta sosiaalivakuutusta harjoittavia yksityisiä vakuutus- ja eläkelaitoksia koskevan lainsäädännön valmistelu ja lisäksi vakuutusvalvonta, on osoittautunut tehokkaaksi ja käytännölliseksi tavaksi hyödyntää resursseja ja sovittaa yhteen erilaisia sosiaalivakuutusjärjestelmän kehittämiseen liittyviä näkökohtia erityisesti sinä aikana, kun valvonnasta ja lainsäädännön valmistelusta huolehtivien henkilöiden määrä oli vähäinen.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Vaikka vakuutusalaan koskevan lainsäädännön valmistelun ja varsinaisen vakuutusvalvonnan hoitamisesta samassa viranomaisessa on ollut myönteisiä kokemuksia, voidaan operatiivisen vakuutusvalvonnan eriyttämistä lainsäädännön valmistelusta kuitenkin pitää perusteltuna.

Valtiovarainministeriön asettama Keskuhallintotyöryhmä on muistiossaan (Valtiovarainministeriön työryhmämuistioita 25/97) tehnyt ehdotuksen ministeriöiden ja niiden alaisen keskuhallinnon toimintajärjestelmien ja rakenteiden kehittämiseksi niin, että valtioneuvostosta kehittyy nykyistä toiminnallisempi kokonaisuus. Työryhmä ehdottaa ministeriöiden roolia vahvistettavaksi hallituksen esikuntana ja hallinnonalansa johtajana. Tämä edellyttää sellaisten operatiivisten tehtävien, jotka eivät kuulu ministeriön esikunta- ja hallinnonalan johtotehtäviin, siirtämistä ministeriöstä sen alaiseen hallintoon tai kokoamista ministeriöstä erilliseksi yksiköksi. Työryhmä on ehdottanut sosiaali- ja terveysministeriön tehtävien karsimista siten, että vakuutuslaitosten operatiiviset valvontatehtävät siirretään ministeriöstä sen alaiseen hallintoon.

Valtioneuvosto on 16 päivänä huhtikuuta 1998 antanut periaatepäätöksen Laadukkaasta palvelusta, hyvältä hallinnolta ja vastuullinen kansalaisyhteiskunta (hallintopolitiikan suunta-aviivat). Sen mukaan hallitus käynnistää selvitystyön ministeriöiden kehittämiseksi hallituksen esikunnaksi ja hallinnonalansa johtajiksi. Ministeriöistä siirretään tehtävät, jotka eivät välittömästi palvele hallituksen esikuntaroolia, alaisen hallinnon ohjausta ja johtamista, kansainvälistä yhteistyötä tai EU-koordinaatiota. Tehtävät organisoidaan ministeriön alaisiksi tai muutoin selvästi erillisiksi yksiköiksi. Ministeriön hoitamissa tehtävissä korostuvat poliittinen ohjaus ja päätöksenteko.

Valtiovarainministeriön käyttäminen jaetaan perinteisellä tavalla kolmeen osaan: lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovaltaan. Näiden osaluokkien vallankäyttö on hallitusmuodon 2 §:ssä jaettu itsenäisille ja toisistaan riippumattomille toimielimille. Nykyinen hallintokäytäntö lähtee yleensä siitä, että samalle

viranomaiselle ei kuulu sekä lainsäädännön valmistelu että itse valmisteleminen lakien täytäntöönpanon ja soveltamisen valvonta.

Vakuutusvalvonnan merkittävimpänä ongelmana on ollut, että sillä ei ole ollut resursseja riittävästi käytettävissä. Tosin tilanne on oleellisesti muuttunut viime vuosien aikana. Vakuutusvalvonnan voimavarat on vuosina 1994—1997 kolminkertaistettu. Viime vuosina Suomen vakuutusmarkkinoiden toimintaympäristössä on tapahtunut suuria muutoksia. Rahoitusmarkkinat ovat vapautuneet ja kansainvälistyneet. Euroopan Unionin jäsenyydestä ja vakuutusalan sisämarkkinoiden toteutumisesta johtuen vakuutuslainsäädäntöön on tehty mittavia muutoksia ja vakuutusvalvonta on muuttunut entistä vaativammaksi. Vakuutustarkastustoimiston hoidettavaksi on tullut uusia, merkittävästi aikaisempaa laajempia tehtäviä. Myös valvonnan sisältö on muuttunut lainsäädännön ja markkinoiden kehityksen vuoksi aikaisempaa vaativammaksi.

Itsenäisessä virastossa vakuutusvalvonnan on joustavampi organisoida toimintojaan ja ottaa huomioon valvonnan tehtävien lisääntyneen vaativuus kuin valtioneuvoston keskushallinto-organisaatioon kuuluvassa ministeriössä. Viime vuosina vakuutusvalvontaan saadut lisävoimavarat on kohdennettu lähinnä operatiiviseen valvontaan, joka edellä selostetun periaatteen mukaan ei kuulu ministeriötasolle.

Esityksen tavoitteena on, että sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle perustetaan uusi virasto, Vakuutusvalvontavirasto, jonne siirretään vakuutus- ja eläkelaitosten sekä muiden vakuutusosalalla toimivien valvonta ja tarkastus. Valvonnan uudelleen organisoinnilla vakuutusvalvonnan resurssit saadaan entistä tehokkaampaan käyttöön.

Esityksen tavoitteena on myös yhteistyön lisääminen ja tiivistäminen rahoitustarkastuksen kanssa. Vakuutusvalvonnan uudelleen organisointi helpottaa yhteistyön kehittämistä, koska tarkoituksena on, että kummankin viraston johtokunnissa tulisi olemaan molempien valvontaviranomaisten, sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön sekä Suomen Pankin edustus.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että vakuutus- ja eläkelaitosten sekä muiden vakuutusosalalla toimivien valvonta ja tarkastus siirretään

sosiaali- ja terveysministeriöstä ministeriön hallinnonalalle perustettavaan uuteen Vakuutusvalvontavirastoon eräin lakisääteistä työeläkevakuutusta koskevin poikkeuksin. Virasto tulisi olemaan valtioneuvoston alaiseen linjahallintoon kuuluva hallintovirasto. Virastoa koskevat tarpeelliset hallintosäännökset annettaisiin Vakuutusvalvontavirastosta annettavassa laissa ja asetuksessa.

Uusi virasto olisi päätöksenteossaan itsenäinen ja ministeriöstä riippumaton. Virasto esimerkiksi päättäisi itsenäisesti omasta talousarvioehdotuksestaan. Vakuutusvalvontavirasto valvoisi vakuutusmarkkinoita ja niillä toimivia yhteisöjä vakuutusmarkkinoita sääntelevistä erityislajeista, kuten esimerkiksi vakuutusyhtiöistä, vakuutusyhdistyksistä, vakuutuskassalaista ja eläkesäätiöistä, ilmeväällä tavalla.

Vakuutusvalvontavirastoon sovellettaisiin valtion virastoja ja laitoksia koskevia yleisiä ohjaus-, valvonta- ja suunnittelujärjestelmiä sekä muita valtionhallintoa koskevia säädöksiä ja määräyksiä. Vakuutusvalvontavirasto olisi nettobudjetoitu yksikkö, sillä viraston toiminnasta aiheutuvat kustannukset perittäisiin valvottavilta tarkastusmaksuina niin kuin vakuutustarkastustoimiston kustannukset peritään nykyisin. Tarkastusmaksun suuruudesta päättäisi sosiaali- ja terveysministeriö viraston johtokunnan esityksestä.

Vakuutusvalvontavirasto organisoitaisiin siten, että sen ylimpänä toimielimenä olisi johtokunta, joka ohjaisi ja valvoisi viraston toimintaa sekä tekisi vakuutusvalvontaa koskevat periaateratkaisut.

Johtokunnassa olisivat edustettuina paitsi sosiaali- ja terveysministeriö myös rahoitustarkastus, valtiovarainministeriö ja Suomen Pankki. Rahoitustarkastuksen kanssa tehtävän yhteistyön tiivistämiseksi ja kehittämiseksi johtokunta vahvistaisi rahoitustarkastuksen kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet. Myös rahoitustarkastuksen johtokunnan kokoonpano on tarkoitus muuttaa vastaavasti. Tämä aiheuttaa muutoksia rahoitustarkastuslakiin sekä rahoitustarkastuksen työjärjestykseen.

Vakuutusvalvontaviraston päällikkönä toimisi ylijohtaja. Tarkemmat säännökset johtokunnan tehtävistä, viraston organisaatiosta, sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelystä ja toiminnan muusta järjestämisestä annettaisiin asetuksella.

Vakuutusyhdistystarkastus, joka nykyisin valvoo vakuutusyhdistysten toimintaa, lak-

kautettaisiin ja sen tehtävät siirrettäisiin Vakuutusvalvontavirastolle.

Vakuutusvalvontaviraston päätöksistä valitettiin hallintolainkäyttölain (586/1996) säännöksistä poiketen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Myös valtiovarainministeriön ja rahoitustarkastuksen rahoitusvalvontaa koskevista päätöksistä sekä sosiaali- ja terveysministeriölle jäävistä vakuutustoimintaa koskevista päätöksistä valitetaan jatkossakin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. On tarkoituksenmukaista, että kaikista rahoitus- ja vakuutusvalvontaa koskevista päätöksistä tehdyt valitukset käsitellään samassa valitusviranomaisessa. On myös otettava huomioon, että vakuutusvalvontaa koskevissa päätöksissä usein saattaa olla kysymys huomattavista taloudellisista intresseistä, jolloin asia olisi saatava nopeasti lopullisesti ratkaistuksi.

Vakuutusvalvontaviraston perustamisen johdosta koko vakuutusala koskeva lainsäädäntö, 35 lakia, on tarkastettu sen selvittämiseksi, mitä eri laeissa on säädetty sosiaali- ja terveysministeriön valvontatehtävistä ja mitkä näistä tehtävistä siirtyvät Vakuutusvalvontaviraston toimivaltaan. Esimerkiksi vakuutusyhtiölaki sisältää 143 tällaista säännöstä, joista 105 säännöksessä mainitut tehtävät siirtyvät Vakuutusvalvontavirastolle. Vakuutusvalvonnan siirtäminen uuteen virastoon aiheuttaa muutoksia yhteensä 25 lakiin sekä lukuisaan määrään asetuksia ja ministeriön päätöksiä.

Pääperiaatteena ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisessä työnjaossa on se, että virastolle siirtyisivät operatiivisten valvontatehtävien suorittaminen, kaikki yksittäistä valvottavaa koskevien asioiden ratkaiseminen ja valvottavan hakemuksesta tehtävät päätökset ja poikkeusluvat lukuun ottamatta vakuutusyhtiöiden perustamista ja toimiluvan myöntämistä koskevia päätöksiä, joiden tekeminen edelleenkin jäisi sosiaali- ja terveysministeriölle sekä työeläkevakuutuksen perusteita koskevia päätöksiä. Työeläkevakuutusyhtiöiden toimilupaa koskevat asiat käsiteltäisiin edelleenkin valtioneuvoston yleisistunnossa. Ministeriöön jäisivät lisäksi vakuutusala koskevan lainsäädännön valmistelu, merkittävä osa valvottavia koskevasta alemman asteisesta norminannosta sekä EU:n piirissä tapahtuvan ja muun kansainvälisen yhteistyön koordinointi.

Lakisääteisen työeläkevakuutuksen huomattavan yhteiskunnallisen merkityksen

vuoksi on tärkeää, että järjestelmän ohjaus ja julkinen valvonta järjestetään asianmukaisesti. Työeläkevakuutuksen osalta norminannon ja valvonnan välinen rajanveto ei kaikilta osin ole täysin selkeä, sillä moniin ministeriön antamiin määräyksiin ja päätöksiin sisältyy sekä sääntely- että valvontaluonnetta. Työeläkevakuutuksen vakuutusmaksun ja laskuperusteiden sekä vastuuvelan laskuperusteiden vahvistaminen on osa järjestelmän ohjausta ja laitojen perustevalvontaa.

Esityksessä on lähtökohtana, että sosiaali- ja terveysministeriön työeläkejärjestelmää ohjaava rooli ja nykyinen laskuperustejärjestelmä säilytetään ennallaan.

Sen vuoksi ehdotetaan, että ministeriö vahvistaisi edelleenkin työntekijäin eläkelain mukaisen vakuutuksen vakuutusmaksun laskuperusteet ja muiden työeläkelakien mukaiset vakuutusmaksuprosentit sekä vastuuvelan laskuperusteet. Lisäksi yrittäjien eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain ja merimieseläkelain mukaiset valtion osuudet ja niihin vaikuttavat hoitokulujen ja sijoitusten tuoton perusteiden vahvistaminen on perusteltua säilyttää ministeriössä. Ministeriöön jäisivät myös etuuksien suuruutta ja myöntämistä sekä niiden perusteita koskevat asiat, kuten TEL-indeksin vahvistaminen, vapaakirjan ehtojen ja perusteiden vahvistaminen sekä eläkkeiden kertasuorituskertoimia koskevat päätökset.

Laskuperusteisiin sisältyvät muun muassa vastuuvelan laskuperusteet, vakuutusmaksun ja sen osien tekniset laskentaperusteet, takaisinlainauksen perusteet, vakuutusmaksun hyvityksen perusteet ja toimintapääomasiirtoja koskevat perusteet.

Vakuutusmaksu ja sen laskuperusteet perustuvat vastuuvelan laskuperusteisiin. Vastuuvetkaperusteiden muuttaminen esimerkiksi pääoma-arvoihin vaikuttavien tekijöiden osalta vaikuttaa vakuutusmaksuun. Myöskään vastuuvelan laskuperusteisiin sisältyvä laskuperustekorko ei ole vain vastuutekninen vastuuvelan diskonttauskorko kuten henkivakuutuksessa. Laskuperustekorona ja vastuuvelan korkouttamisessa käytettävän rahastokoron erotusta vastaavat tuotot käytetään työeläkevakuutuksessa rahastojen korottamiseen. Näin ollen vaikka laskuperustekorko ei vaikuta välittömästi vakuutusmaksutasoon, se vaikuttaa keskeisesti työeläkerahastojen suuruuteen ja rahastointiasteeseen ja siten maksutasoon pidemmällä aikavälillä. Laskuperustekorkoa vahvistettaessa on siten otetta-

va laskuperusteiden turvaavuutta ja eläkelaitosten vakavaraisuutta koskevien valvonnallisten näkökohtien lisäksi huomioon työeläkeiden pitkänajan rahoituksen varmistamisen vaatimat näkökohdat.

Työeläkejärjestelmän rahoitusta koskeva sääntely toteutetaan lainsäädännön, ministeriön norminannon sekä eläkelaitosten vakuutusmaksun ja laskuperusteiden kautta. Siten laskuperusteet eivät ole vain vakuutustekniikka ja etukäteisvalvontaa.

Perustevalvonnan osalta Vakuutusvalvontaviraston tehtäviin kuuluisi eläkelaitosten tarkastus ja laskuperusteiden soveltamisen ja niiden ajanmukaisuuden valvonta. Laskuperustehakemuksista ministeriö pyytäisi viraston lausunnon. Tästä työnjaosta seuraa välttämättä jossakin määrin päällekkäisyyttä resurssien käytössä, mutta sitä voidaan rajoittaa ministeriön ja viraston tehokkaalla yhteistyöllä.

Työntekijäin eläkelain mukaiset perusteet muodostavat kokonaisuuden, joka on käsiteltävä ja vahvistettava samassa paikassa. Tämä takaa sen, että eri eläkelaitosten laskuperusteet säilyvät työntekijäin eläkelain edellyttämällä tavalla yhdenmukaisina. Laskuperusteiden vahvistaminen työeläkevakuutusmaksun tasoon vaikuttavana tekijänä jäisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriön toimialtaan, vaikka perustetekniikka ja perusteiden vahvistaminen muodostavat tärkeän osan vakuutusriskien hallintaan liittyvästä etukäteisvalvonnasta.

Esitys merkitsee sitä, että ministeriö myös jatkossa käsittelee yksittäisiä eläkelaitoksia koskevia perustehakemuksia. Nykyisen hakemusmenettelyn mukaan tämä tarkoittaa noin 40—50 hakemuksen käsittelyä vuositain.

Lähtökohtana sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välissä työnjaossa on pidetty myös Eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannanottoja (esimerkiksi PeVL 12/1996 vp ja 13/1996 vp) siitä, missä määrin aineellisenä pidettävää normintoa voidaan antaa muille kuin tasavallan presidentille, valtioneuvostolle tai ministeriöille. Vakuutusvalvontavirastolle on operatiivisten valvontatoimien lisäksi ehdotuksessa annettu valiokunnan kannanottojen mukaisesti vain sellaista määräyksenantovaltaa, joka sopii hallinnollisen toimeenpanovallan käyttöön. Viraston määräyksenantovaltuutta koskevat säännökset on lisäksi pyritty kirjoittamaan sisällöltään täsmällisiksi ja soveltamisalal-

taan rajatuiksi siten, ettei kyseessä ole aineellisenä pidettävä norminantovalta.

Viraston määräyksenantovaltuudet olisivat pääasiassa teknis- ja täytäntöönpanoluonteista normintaa, joka valtiosäännön kannalta on toimeenpanovallan käyttöä. Esimerkiksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:n säännöksessä oleva valtuutus määräysten antamiseen vakuutusyhtiön kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on ehdotuksessa jaettu ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken siten, että ministeriö antaisi määräykset vakuutusyhtiön ja sen konsernin tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista ja Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset vakuutusyhtiön tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimisesta. Toimivallan jako on tältä osin sama kuin valtiovarainministeriön ja rahoitustarkastuksen kesken luottolaitosten kirjanpidon ja tilinpäätöksen osalta.

Teknisesti ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välinen työnjako on esityksessä toteutettu siten, että laajoihin yhteisöoikeudellisiin lakeihin, vakuutusyhtiölakiin, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettuun lakiin, vakuutusyhdistyslakiin, työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin, vakuutuskassalakiin ja eläkesäätiölakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka ensimmäisessä momentissa todettaisiin toimivallan ja tehtävien siirtyminen sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

Koska kaikki tehtävät eivät siirtyisi ministeriöltä virastolle, pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista 1 momentin periaatteeseen ja luettelaisiin ne säännökset joiden mukainen tehtävä edelleenkin säilyisi ministeriöllä. Tätä tekniikkaa käyttäen välttyttäisiin edellä mainituissa laeissa noin 440 säännöksen muuttamiselta. Siltä osin kuin säännökset tulisivat koskemaan sekä ministeriötä että virastoa tai jos säännöksiin tulisi tehtäväksi muita muutoksia, ehdotetaan ne tehtäväksi suoraan asianomaisiin säännöksiin. Kaikkiin muihin kuin edellä mainittuihin lakeihin tulevat muutokset ehdotetaan tehtäväksi suoraan asianomaisiin säännöksiin.

Viraston toiminnan tavoitteena on edellytysten luominen tehokkaalle ja toimivalle vakuutusvalvonnalle. Painopistealueina ensimmäisenä toimintavuotena ovat yleisen vakavaraisuusvalvonnan lisäksi finassikonglomaattien valvonnan ja sijoitustoiminnan val-

vonnan kehittäminen sekä toimivan yhteistyön luominen rahoitustarkastuksen kanssa. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää seuranta-, raportointi- ja analysointimenetelmien kehittämiseen.

Varsinaisen valvonta- ja tarkastustoiminnan lisäksi uusi virasto seuraisi vakuutusmarkkinoiden ja siihen liittyvien alojen kehitystä. Virasto toimisi tiiviissä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa muun muassa siten, että virasto tekisi tarvittaessa ministeriölle esityksiä vakuutusvalvontaa koskevan lainsäädännön kehittämiseksi ja osallistuisi ministeriön johtamaan säädösvalmisteluun. Muita yhteistyön muotoja ovat esimerkiksi sosiaalivakuutusjärjestelmien toimeenpanon valvontaa koskevat tehtävät ja vakuutusyhtiöiden toimilupa-asiat sekä lakisääteisen työeläkevakuutuksen laskuperusteasioiden käsittely. Tärkeää on myös se, että Vakuutusvalvontavirasto toimii yhteistyössä ministeriön kanssa kansainvälisissä asioissa. Niiden osalta luonteva työnjako on, että ministeriö vastaa vakuutustoimintaa koskevasta hallitusten välisestä ja virasto vastaavasti valvontaviranomaisten välisestä kansainvälisestä yhteistyöstä.

Lisäksi virasto osallistuisi tiiviisti EU:n piirissä ja muutoinkin vakuutus- ja rahoitusvalvontaviranomaisten kansainväliseen yhteistoimintaan. Ensimmäisen toimintavuoden tavoitteena on määrittää ja luoda toimivat kansainväliset yhteistyösuhteet ja osallistua aktiivisesti EU-valmisteluun erityisesti ottaen huomioon Suomen EU-puheenjohtajuuden asettamat vaatimukset.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Vakuutusvalvontavirasto tulisi olemaan nettobudjetoitu virasto, jonka menot katettaisiin valvottavilta perittävillä maksuilla. Vuonna 1999 viraston menojen arvioidaan olevan 17 miljoonaa markkaa, joista noin yksi miljoonaa markkaa olisi kertaluonteisia, toimintojen eriyttämisestä aiheutuvia menoja. Vuositasolla menot olisivat noin 21 miljoonaa markkaa. Vuonna 1998 vakuutusvalvonnan nettobudjetoidut kustannukset sosiaali- ja terveysministeriössä ovat noin 17 miljoonaa markkaa. Näin ollen valvottavilta perittävät maksut kohoaisivat jonkin verran. Menojen lisäystä aiheuttavat toimintojen kehittäminen ja tehostaminen, esimerkiksi atk-

järjestelmien kehittäminen. Yksityisen kansalaisen kannalta tämä ei vaikuta vakuutusmaksujen määrään.

Sosiaali- ja terveysministeriön bruttobudjetoidut toimintamenot kasvavat noin seitsemän miljoonaa (v. 1999 noin viisi miljoonaa) markkaa, koska tällä hetkellä valvottavilta perittävillä maksuilla katetaan muun muassa ministeriöön jäävien 17 viran palkkaukset. Koska ministeriöön ei jää enää mainittavassa määrin vakuutusvalvonnan operatiivisia tehtäviä, ei näitä menoja voi kattaa valvottavilta perittävillä maksuilla.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle esitetään perustettavaksi Vakuutusvalvontavirasto 1 päivänä huhtikuuta 1999. Vakuutusvalvontaviraston perustaminen edellyttää uuden ylijohtajan viran (A31) perustamista 1 päivästä maaliskuuta 1999 lukien, jotta ylijohtaja voisi osallistua viraston perustamisen käytännön järjestelyjen loppuvaiheeseen. Viraston vuoden 1999 talousarvioehdotuksessa on varauduttu siihen, että virastossa olisi vuoden 1999 lopussa 50 virkaa. Näistä 31 virkaa siirretään sosiaali- ja terveysministeriöstä 1 päivästä huhtikuuta 1999 lukien ja uusia virkoja olisi 19. Samasta ajankohdasta lukien vakuutusyhdistystarkastus lakkautettaisiin ja sen tehtävät siirrettäisiin Vakuutusvalvontavirastoon, johon myös sen henkilöstö palkattaisiin. Virastossa olisi kaksi valvontaosastoa sekä hallintoosasto.

Ministeriön vakuutustarkastustoimistoon jäisi 17 virkaa.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö asettivat yhdessä 30 päivänä tammikuuta 1998 työryhmän (Vakuutus- ja rahoitusvalvonnan kehittämistyöryhmä) valmistelevaan rahoitus- ja vakuutusmarkkinoiden viranomaisvalvonnan uudistusta. Työryhmän tuli ottaa lähtökohdaksi lainvalmistelun ja muun norminannon erottaminen varsinaisesta valvontatehtävästä ja tehdä ehdotus tämän tavoitteen edellyttämiksi lainsäädäntöuudistuksiksi.

Työryhmän tuli sosiaali- ja terveysministeriössä tapahtuvan valmistelun pohjalta tehdä

esitys vakuutusvalvonnan järjestämisestä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan kuuluvassa itsenäisessä virastossa, jossa ylimpänä päätöksentekuelimenä on johtokunta. Työryhmän tuli myös tehdä ehdotus uuden viraston organisaatiosta ja henkilökunnasta sekä viraston johtokunnasta ja sen tehtävistä sekä siitä, mitä tahoja johtokunnan jäsenten tulee edustaa huomioon ottaen toimiva yhteistyö rahoitustarkastuksen kanssa. Ehdotuksessa tuli ottaa kantaa myös työttömyyskassojen valvonnan siirtämiseen uuteen virastoon.

Tämä esitys perustuu edellä mainitun työryhmän työhön ja sosiaali- ja terveysministeriössä tapahtuneeseen virkamiesvalmisteluun.

4.2. Lausunnot

Vakuutus- ja rahoitusvalvonnan kehittämistyöryhmä varasi tilaisuuden keskeisille ministeriöille ja muille viranomaisille, vakuutusalan järjestöille sekä työmarkkina- ja elinkeinopoliittisille järjestöille toukokuussa 1998 esittää kannanottonsa Vakuutusvalvontavirastoa koskevasta lakiluonnoksesta sekä

siihen liittyvästä lakikartoituksesta. Sen lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön virkamiesvalmistelussa syntyneistä esityksistä on pyydetty lausunto samoilta kohderyhmiltä.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Tasavallan Presidentti on 10 päivänä heinäkuuta 1998 antanut eduskunnalle esityksen laiksi potilasvahinkolain muuttamisesta (HE 91/1998 vp) ja 9 päivänä huhtikuuta 1998 esityksen laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 30/1998 vp). Näissä esityksissä ehdotetaan eräiden sellaisten säännösten muuttamista, joihin ehdotetaan muutoksia myös tässä esityksessä. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan parhailaan vakuutusalaan koskeviin lakeihin muutoksia, jotka johtuvat uudesta kirjanpitolaista (1336/1997). Näitä muutoksia koskeva hallituksen esitys tullaan antamaan syyskaudella 1998. Edellä mainituissa hallituksen esityksissä ehdotetut muutokset tulisi ottaa huomioon tätä hallituksen esitystä eduskunnassa käsiteltäessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki Vakuutusvalvontavirastosta

1 §. Pykälässä säädettäisiin perustettavasta Vakuutusvalvontavirastosta, jonka tehtävänä olisi vakuutus- ja eläkelaitosten sekä muiden vakuutusalalla toimivien valvonta ja tarkastus. Vakuutusvalvontavirastolle siirrettäisiin nykyisin sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvat vakuutusvalvontaa ja tarkastusta koskevat tehtävät siten kuin siitä erikseen säädetään vakuutusalaan koskevissa erityislajeissa.

Vakuutusvalvontavirasto olisi hallinnollisesti sosiaali- ja terveysministeriön alainen. Sanonnalla tarkoitetaan sitä, että Vakuutusvalvontavirasto kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan, josta säädetään valtioneuvoston ohjesäännön (1522/1995) 24 §:ssä. Vaikka virasto toimisi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla ja ministe-

riön yleisen ohjauksen alaisuudessa, olisi se kuitenkin päätöksenteossaan itsenäinen ja ministeriöstä riippumaton. Ministeriö ei esimerkiksi voisi antaa ilman lainsäädännön nimenomaista valtuutusta virastolle velvoittavia määräyksiä vakuutusvalvonnan toimintalinjoista, vaan niistä päättäminen kuuluisi viraston johtokunnan itsenäiseen toimivaltaan. Ministeriö ei myöskään voisi puuttua viraston yksittäisiin valvontaa ja tarkastusta koskeviin päätöksiin. Vakuutusvalvontavirasto päättäisi itsenäisesti omasta talousarvioehdotuksestaan ja sen kustannukset maksettaisiin valvottavilta perittävillä vakuutustarkastusmaksuilla.

2 §. Pykälässä lueteltaisiin ne valvottavat, jotka kuuluisivat Vakuutusvalvontaviraston valvonnan ja tarkastuksen alaisuuteen. Valvottavien luettelo on sama kuin nykyisin vakuutustarkastustoimiston toimivaltaan kuuluvat valvottavat. Työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettujen työttömyyskassojen

valvonnan uudelleen organisoimista selvitetään parhaillaan ja vasta näiden selvitysten valmistuttua voidaan ottaa kantaa siihen, mikä Vakuutusvalvontaviraston rooli tulisi olemaan työttömyyskassojen valvonnassa.

Niin sanotun omistusyhteisön valvontaa koskevan sääntelyn tarpeellisuutta selvitetään parhaillaan sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön asettamassa työryhmässä. Omistusyhteisön valvonnasta annetaan erillinen esitys selvitystyön valmistuttua.

Myös kunnallisen eläkelaitoksen, valtion eläkerahaston ja Kirkon keskusrahaston eläkerahaston asema suhteessa Vakuutusvalvontavirastoon selvitetään myöhemmin.

3 §. Vakuutusvalvontaviraston yksityiskohtaisista tehtävistä ja valvontavaltuuksista säädetäisiin vakuutusalaan koskevista erityislaeista, kuten esimerkiksi vakuutusyhtiölaista, vakuutusyhdistyslaista, vakuutuskassalaista ja eläkesäätiölaista. Tältä osin vakuutusvalvontaa koskevan sääntelyn rakenne poikkeaisi pankki- ja rahoitusvalvonnasta, sillä rahoitustarkastuksen tehtävistä ja toimivaltuuksista säädetään nykyisin rahoitustarkastusta koskevassa hallintolaista, rahoitustarkastuslaista. Vakuutusvalvontaviraston tehtäviä on rahoitustarkastuslain mukaisesti syytä kuvata yleisellä tasolla myös virastoa koskevassa hallintolaista. Pykälän 1 momentissa kuvataan yleisellä tasolla ne Vakuutusvalvontaviraston tehtävät, joista yksityiskohtaisesti säädetään erityislaeissa. Tarkoituksena on, että momentin säännöksillä muutettaisiin vakuutusvalvonnan ja -tarkastuksen erityislaeissa säädettyä aineellista sisältöä.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto toimii tehtävänsä hoitaessaan yhteistyössä rahoitustarkastuksen ja muiden viranomaisten kanssa. Viranomaisten välinen yhteistyö kuuluu hyvän hallintotavan vaatimuksiin ilman nimenomaista säännöstäkin. Momentin säännöksellä halutaankin erityisesti painottaa sitä, että Vakuutusvalvontaviraston ja rahoitustarkastuksen välisellä yhteistyöllä on tavanomaista viranomaisyhteistyötä suurempi merkitys pankki- ja vakuutuslaitosten toimialaliukumien, finanssikonglomeraattien ja sijoitustoiminnan valvonnan kehittämiseksi. Valvonnan yhteistyön päämääränä tulee olla se, että samantyyppisiä rahoitusalan tuotteita valvotaan mahdollisimman samankaltaisten periaatteiden mukaisesti siitä riippumatta,

onko niiden tarjoaja luotto- vai vakuutuslaitos. Finanssikonglomeraattien valvonnassa viranomaisten välisellä yhteistyöllä olisi varmistettava se, ettei konglomeraattirakennetta hyväksi käyttäen pystyttäisi kiertämään sektorikohtaisissa valvontanormistoissa valvottaville asetettuja velvoitteita ja rajoituksia.

Muita tärkeitä yhteistyötahoja ovat kilpailuvirasto, kuluttaja-asiamies ja tietosuojavaltuutettu.

4 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Vakuutusvalvontaviraston organisaatiosta. Pykälän 1 momentin mukaan viraston johto-organisaationa olisi johtokunta ja viraston päällikkönä toimisi ylijohtaja. Johtokunnan tehtävistä ja Vakuutusvalvontaviraston organisaatiosta säädetäisiin asetuksella.

Pykälän 2 momentissa on säännös Vakuutusvalvontaviraston johtokunnan jäsenten lukumäärästä. Momentin mukaan johtokunnassa olisi puheenjohtaja ja viisi muuta jäsentä. Jäsenillä olisi henkilökohtaiset varajäsenet. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan määräisi jäsenistä sosiaali- ja terveysministeriö.

Pykälän 3 ja 4 momentissa säädetäisiin johtokunnan kokoonpanosta.

Tavoitteena on, että johtokunnan jäsenistö olisi koottu siten, että johtokunta olisi virastolle merkittävä lisävoimavara ajatellen vakuutusvalvonnan toiminnan sisällön asiantuntemusta, yleisjohtamista, sidosryhmäyhteyksien hoitoa ja yhteyttä vakuutusvalvonnan yleiseen kehittämiseen. Johtokunnan kokoonpanolla on erityisen suuri merkitys pankki- ja vakuutusvalvonnan välisen yhteistyön kehittämiseksi.

Pykälän 3 momentin mukaan asianomainen ministeriö nimittäisi johtokuntaan kolme jäsentä ja heille varajäsenet enintään kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan. Kaksi jäsentä ja varajäsentä nimitettäisiin valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin tekemän ehdotuksen perusteella. Kolmannen jäsenen nimitys tapahtuisi sosiaali- ja terveysministeriön oman harkinnan perusteella.

Pykälän 4 momentin mukaan johtokuntaan kuuluisivat lisäksi Vakuutusvalvontaviraston ylijohtaja, rahoitustarkastuksen johtaja sekä asianomaisen ministeriön vakuutusasioista vastaavan tulosyksikön päällikkö. Sosiaali- ja terveysministeriö määräisi näille virkansa puolesta johtokuntaan kuuluville jäsenille varajäsenet. Vakuutusvalvontavirasto tekisi ministeriölle ehdotuksen Vakuutusvalvontaviraston ylijohtajan varajäsenestä ja rahoitus-

tarkastus rahoitustarkastuksen johtajan varajäsenestä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin Vakuutusvalvontaviraston henkilökunnan edustajasta johtokunnassa. Momentin mukaan viraston henkilökunta valitsisi keskuudestaan johtokuntaan lisäjäsenen, jolla olisi oikeus osallistua johtokunnan päätöksentekoon sen käsitellessä henkilöstöä koskevia asioita. Henkilöstön edustaja ei siis olisi varsinainen johtokunnan jäsen.

5 §. Vakuutusvalvontavirasto olisi netto-budjetoitu, toisin sanoen sen toiminnasta aiheutuvat kustannukset perittäisiin valvottavilta tarkastusmaksuina samalla tavalla kuin vakuutustarkastustoimiston kustannukset peritään nykyisin. Vakuutustarkastusmaksun määräytymisestä ja maksuunpanosta säädetään vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetussa laissa (479/1944). Tarkoitus on, että maksun perusteet määräisi sosiaali- ja terveysministeriö Vakuutusvalvontaviraston esityksestä siten kuin jäljempänä ehdotetussa vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain muutoksessa säädetään.

6 §. Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä valitettaisiin pykälän mukaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitustie poikkeaa hallintolainkäyttölain mukaisesta menettelystä, jonka mukaan valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen. Säännöksen tarkoituksena on, että kaikista vakuutus- ja pankkivalvontaa koskevista päätöksistä valitetaan samaan muutoksenhakuviranomaiseen.

Valitus voitaisiin tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Tältä osin tilanne säilyisi ennallaan, koska sosiaali- ja terveysministeriön nykyisin vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevista päätöksistä saadaan valittaa vain laillisuusperusteella. Myös rahoitustarkastuksen päätöksistä valitetaan rahoitustarkastuslain 24 §:n mukaan niin kuin valtioneuvoston ja ministeriön päätöksestä.

7 §. Tarkemmat säännökset Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

8 §. Laki Vakuutusvalvontavirastosta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1999. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen viraston toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

9 §. Pykälän 1 momentin mukaan virkoja ensimmäistä kertaa täytettäessä sosiaali- ja terveysministeriö siirtää lain voimaantulosta

lukien Vakuutusvalvontaviraston virat ylijohtajan virkaa lukuun ottamatta sekä perustaa tarvittaessa uudet virat. Lisäksi ministeriö ottaisi viraston perustamisen yhteydessä ensimmäisellä kerralla työsopimussuhteisen henkilökunnan ja viran väliaikaisen hoitajan, myöntäisi virkavapauden ja ottaisi viransijaisen.

Ylijohtajan virka voitaisiin 2 momentin mukaan täyttää ensimmäisen kerran ennen lain voimaantuloa. Siten ylijohtaja olisi mukana valmistelemaan viraston toiminnan aloittamista.

Vakuutusyhdistystarkastuksen lakkauttamisen yhteydessä sen kolme toimihenkilöä on tarkoitus palkata Vakuutusvalvontavirastoon perustettaviin uusiin virkoihin. Tästä syystä pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että Vakuutusvalvontavirastoon sen toiminnan alkaessa perustettavat virat voidaan täyttää ensimmäisellä kerralla niitä haettavaksi julistamalla. Menettely tulisi koskemaan ainoastaan vakuutusyhdistystarkastuksen toimihenkilöille tarkoitettuja virkoja. Muut virastoon perustettavat uudet virat on tarkoitus julistaa haettavaksi normaaliin tapaan.

1.2. Vakuutusyhtiölaki

2 luku. Vakuutusyhtiön perustaminen

2 a §. Vakuutusyhtiöiden toimiluvan antaminen jäisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan. Työeläkevakuutusyhtiön toimilupaa koskeva hakemus käsiteltäisiin jatkossakin valtioneuvoston yleisistunnossa. Koska vakuutusyhtiöiden valvonta siirtyisi Vakuutusvalvontavirastolle, on tarkoituksenmukaista, että ennen toimiluvan myöntämistä ministeriö kuulisi asiasta Vakuutusvalvontavirastoa. Vakuutusyhtiön perustamista koskevaan 2 lukuun ehdotetaan sen vuoksi lisättäväksi uusi 2 a §, jonka mukaan ministeriön olisi pyydettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto vakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta.

2 a luku. Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla

11 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka sisältäisi säännökset korvausasiemiehestä, jos vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta käsittäisi myös liikennevakuutuksen. EU:n piirissä on katsottu, että kor-

vausasiemiehen kelpoisuuden ja pätevyyden valvonta on osa vakuutusyhtiön kotimaan viranomaisten harjoittamaa yhtiön talouden vakauden valvontaa. Tästä syystä myös korvausasiemiestä koskevien kelpoisuus- ja pätevyysvaatimusten asettaminen kuuluu yhtiön kotivaltiolle. Pykälä liittyy jäljempänä ehdotettuun liikennevakuutuslain 19 a §:n 2 momentin muutokseen.

10 luku. Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

1 §. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kirjanpitolakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaamaan kuluvaan vuoden alusta voimaan tulleeseen uuteen kirjanpitolakiin (1336/1997). Lisäksi momentista on poistettu viittaus asianomaisen ministeriön antamiin määräyksiin, koska hallinnollisella säädöksellä ei voida poiketa laista. Kirjanpitolaista poikkeusta merkitsevien säännösten täytäntöpanonormeihin viittaaminen ei ole tarpeen.

3 §. Vastuuvelan kattamista koskevien määräysten ja ohjeiden antamista koskevat säännökset ovat nykyisin hajanaisia. Määräyksenantovaltuutta koskevia säännöksiä on sekä käsiteltävänä olevassa pykälässä että sen perusteella annetussa asetuksessa. (Asetus ensivakuutusliitettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuvelan katteesta 461/1995, jäljempänä kateasetus). Määräyksenantovaltuudet ehdotetaan pykälässä jaettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken jäljempänä esitettävien periaatteiden mukaisesti. Eräät valtuutussäännökset ehdotetaan siirrettäväksi kateasetuksesta suoraan lakiin. Tämän seurauksena kateasetuksen 14 §:ää on myös muutettava.

Vakuutusvalvontavirasto määräisi pykälän 3 momentin mukaan perusteet, joiden mukaan vakuutusyhtiön vastuuvelkaa vastaavat varat arvostetaan käypään arvoon. Kyse on teknisluonteisesta määräyksenannosta, koska varojen arvostus on jo laissa sidottu käypään arvoon, joka määritelmällisesti on yleisesti tunnettu käsite. Virastolla ei olisi oikeutta määräyksissään poiketa varojen arvostuksesta käypään arvoon.

Momentin 7 kohdan nykyisen sanamuodon mukaan ministeriö voi erityisistä syistä hyväksyä vähennettäväksi vastuuvelasta muitakin eriä kuin edellisissä 1—6 kohdissa vähennettäväksi säädettyt erät. Koska tarkoitukseksi on, että ministeriö ei enää käsittelee

yksittäisiä poikkeuslupahakemuksia, kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ministeriö antaisi yleiset määräykset niistä tapauksista, joissa vastuuvelasta voitaisiin vähentää muitakin kuin nimenomaisesti mainitut erät.

Pykälän 4 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan ministeriö voi erityisestä syystä sallia tai määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti. Koska varojen arvostaminen käyvästä arvosta poikkeavasti sisältää poikkeuksen laissa ilmaistusta pääsäännöstä, ehdotetaan, että norminantovaltuus tältä osin säilyisi sosiaali- ja terveysministeriöllä. Ministeriön määräyksenantovaltuus olisi yleisellä tasolla, eikä ministeriö käsittelee yksittäisten vakuutusyhtiöiden poikkeuslupahakemuksia.

Kateasetus sisältää tällä hetkellä useita säännöksiä, joissa ministeriölle on annettu valtuus antaa tarkempia määräyksiä tai poikkeuksia asetuksen säännöksistä. Näiden säännösten sisältämät toimivaltuudet on tarkoitus jakaa uudistuksen yhteydessä ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken. On asianmukaista, että jo laista ilmenee, että vastuuvelan katteesta paitsi säädetään tarkemmin asetuksella, myös annetaan kyseisen asetuksen perusteella tarkempia määräyksiä. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenee sekä asetuksenantovaltuus että määräyksenantovaltuus.

Vakuutusyhtiön vastuuvelan katteen luetteloinimisesta ovat nykyisin voimassa sosiaali- ja terveysministeriön antamat määräykset. Nämä määräykset on annettu kateasetuksen 14 §:ssä olevan toimivaltasäännöksen perusteella. Nyt ehdotetaan, että pykälän aikaisemmin kumotun 7 momentin tilalle lisättäisiin uusi 7 momentti, jossa säädettäisiin vakuutusyhtiön velvollisuudesta luetteloida vastuuvelan kate sekä annettaisiin Vakuutusvalvontavirastolle oikeus antaa tarkempia määräyksiä katteen luetteloinimisesta. Toimivalta tulisi virastolle, koska kyseessä on teknisluonteinen määräysten antaminen.

Pykälän nykyisen 9 momentin mukaan ministeriö antaa tarkemmat säännökset pykälän soveltamisesta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto voisi antaa ohjeita pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

3 a §. Pykälä koskee sijoitussidonnaisen vakuutuksen vastuuvelan kattamista, johon ei sovelleta luvun 3 §:n säännöksiä. Pykälän

5 momentissa on nykyisin säännös, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, miten vakuutusyhtiön on katettava sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvélka. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä täsmällisesti ilmenee, mistä seikoista valvontaviranomainen voisi antaa alemmanasteisia määräyksiä. Lisäksi valtuutus määräyksenantoon ehdotetaan jaettavaksi ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken. Ministeriö antaisi tarvittaessa määräykset sijoitustoiminnasta aiheutuvien riskien hajauttamista koskevista periaatteista, joita vakuutusyhtiön on noudatettava sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määäävien sijoituskohteiden valinnassa. Tältä osin kyse on aineellisenä pidettävästä norminannosta, joka kuuluu ministeriötasolle.

Vakuutusvalvontavirasto puolestaan antaisi tarkemmat määräykset vastuuvélan katteeseen kuuluvien varojen sijainnista ja arvostamisesta käypään arvoon, vakuutuksen takaisinoston ja sijoituskohteen vaihdon rajoittamisesta sekä katteen luettelomisesta. Vakuutusvalvontaviraston määräyksenantovalta on luonteeltaan hallinnollisen toimeenpanovallan käyttöä, joka luontevasti kuuluu viraston toimenkuvaan. Myös luvun 3 §:ssä vastaavan tyyppiset määräykset katteeseen kuuluvien varojen sijainnista ja arvostamisesta käypään arvoon sekä katteen luettelomisesta on siirretty viraston annettavaksi. Lisäksi Vakuutusvalvontavirasto voisi antaa ohjeita pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

3 b §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 b §, jossa säädettäisiin vakuutusyhtiön sijoitussuunnitelman laatimisesta. Sijoitussuunnitelmaa koskevat nykyisin kateasetuksen 14 § ja sen perusteella annetut ministeriön määräykset. Koska kysymys on varsin olennaisesta vakuutusyhtiön vakavaraisuuteen ja sen valvontaan liittyvästä asiakirjasta, ehdotetaan, että sijoitussuunnitelmasta säädettäisiin lain tasolla. Uuden 3 b §:n mukaan vakuutusyhtiön hallituksen on laadittava yhtiön varojen sijoittamista koskeva suunnitelma, eli sijoitussuunnitelma. Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta antaisi tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

14 §. Määräysten antaminen vakuutusyhtiön kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä ehdotetaan jaettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaisesti kuin luotto-

laitosten kirjanpidon ja tilinpäätöksen osalta on tehty valtionvarainministeriön ja rahoitustarkastuksen kesken.

Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi määräykset vakuutusyhtiön ja vakuutusyhtiön konsernin tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Pykälän 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset vakuutusyhtiön tilinpäätöksen ja konserniti-linpäätöksen laatimisesta. Viraston määräyksenantovalta olisi luonteeltaan hallinnollisen toimeenpanovallan käyttöä.

Pykälän 3 momentissa Vakuutusvalvontavirastolle annettaisiin oikeus ohjeiden ja lausuntojen antamiseen 10 luvun säännösten, sosiaali- ja terveysministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen soveltamisesta vakuutusyhtiöihin. Rahoitustarkastuksella on vastaava toimivalta luottolaitosten osalta.

Pykälän 4 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi vakuutusyhtiön hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää poikkeuksia 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä. Poikkeuslupa olisi rajattu vain siihen tapaukseen, että poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutusyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Pykälän 5 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto velvoitettaisiin pyytämään kirjanpitolautakunnan lausunto, jos niiden määräys, ohje, lausunto tai lupa olisi kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä.

11 luku. Toimintapääoma

1 §. Pykälässä säädetään vakuutusyhtiön toimintapääomasta ja sen laskemisesta.

Pykälän 1 momentissa on nykyisin säännös, jonka mukaan vakuutusyhtiön varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määäämien perusteiden mukaisesti. Säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska pykälän 2 momentin nojalla annettu asetus vakuutusyhtiön toimintapääomasta (1995/462) sisältää tarvittavat säännökset.

Mainitun asetuksen 5 § sisältää toimivaltasäännöksen, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkempia määräyksiä toimintapääomasta ja asetuksen soveltamisesta. Koska oikeus määräyksenantoon tulisi ilmetä laista, pykälä ehdotetaan muutettavaksi vielä siten, että siihen siirretään 2 momentista asetuksenantovaltuus ja lisätään valvontaviranomaisen määräyksenantovaltuus. Asetuksen 5 §:ää on tarkoitus muuttaa siten, että määräyksenantovaltuus siirtyy ministeriöltä virastolle. Myös muut asetuksessa säädetyt tehtävät on tarkoitus jakaa ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken.

14 luku. Vakuutusyhtiöiden valvonta

1 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenee vakuutusvalvonnan ja -tarkastuksen siirtyminen sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastoon.

3 §. Pykälään ehdotetaan muutosta, joka oikeuttaisi sekä sosiaali- ja terveysministeriön että Vakuutusvalvontaviraston saamaan vakuutusyhtiöltä laissa säädettyjen tehtävien täyttämiseksi muitakin kuin luvun 2 §:ssä tarkoitettuja, tilinpäätökseen liittyviä tietoja. Tiedonsaantioikeus on tarpeen esimerkiksi erilaisten tilastojen laatimiseksi.

4 §. Pykälän 4 momentissa on nykyisin säännös, jonka mukaan ministeriössä voi tarkastusta varten olla erityisiä asiantuntijoita, joiden palkkaedut maksetaan vakuutusyhtiöiden varoista. Jatkossa ministeriölle ei enää kuuluisi vakuutusyhtiöiden tarkastustehtäviä. Myöskään Vakuutusvalvontavirasto ei tarvitsisi tämän tyyppistä henkilöstöä, koska se itse pystyy joustavasti organisoimaan toimintansa nettobudjetoitujen varojen puitteissa. Säännös erityisistä asiantuntijoista ehdotetaan kumottavaksi.

5 §. Oikeus käyttää pykälässä säädettyjä valvonnallisia pakkokeinoja siirtyy ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan pakkokeinoja voidaan käyttää silloinkin, kun Vakuutusvalvontavirasto pitää tiettyä vakuutusyhtiön menettelyä virheelisenä tai jos yhtiö ei noudata viraston lain nojalla antamia määräyksiä. Pykälän 2-4 momenteissa säädettyjen pakkokeinojen käyttäminen siirtyy ministeriöltä virastolle 18 lukuun ehdotetun uuden 10 a §:n 1 momentin perusteella.

5 a §. Vakuutusyhtiön toimiluvan rajoittaminen ja peruuttaminen jäisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan. Vakuutusvalvontaviraston tiedoilla yhtiön tilasta ja toiminnasta saattaa kuitenkin olla ratkaiseva merkitys toimiluvan rajoittamisen tai peruuttamisen kannalta. Sen vuoksi pykälän 1 momentin johdantokappaletta ehdotetaan muutettavaksi siten, että ennen toimiluvan rajoittamista tai peruuttamista ministeriön olisi pyydettävä asiasta viraston lausunto.

8 §. Pykälä koskee asiantuntijaelintä, jonka on annettava lausunto esityksestä, joka koskee vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamista, vakuutusyhtiölain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella annettavia tarkempia määräyksiä taikka erityisten asiantuntijoiden toimeenottamisessa noudatettavia periaatteita.

Koska määräysten anto ehdotetaan jaettavaksi sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontaviraston kesken, pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asiantuntijaelin antaisi lausuntonsa vain vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamista koskevasta esityksestä ja ministeriön toimivaltaan kuuluvista määräyksistä. Koska erityisiä asiantuntijoita ei enää palkattaisi, ei myöskään tarvittaisi lausuntoa asiantuntijoiden toimeenottamisessa noudatettavista periaatteista.

18 luku. Erinäisiä säännöksiä.

5 §. Pykälän 1 momentin 7 kohdassa ehdotetaan rangaistavaksi myös Vakuutusvalvontavirastolle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon toimittamatta jättäminen.

6 §. Koska sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi myös Vakuutusvalvontavirastolla tulee olemaan vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja, pykälän 2 momentin johdantokappaletta ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietojen luovuttamisoikeus koskisi myös virastoa. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös pykälän 4 momentin johdantokappaleeseen. Pykälän 5 momentissa rajoitettaisiin myös Vakuutusvalvontaviraston oikeutta luovuttaa edelleen muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja tietoja.

7 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että vastaisuudessa myös Vakuutusvalvontavirasto voisi julkistaa pykälässä tarkoitettuja tietoja. Tämä mahdollis-

taisi muun muassa tilinpäätöksistä tehtävien tilastotietojen julkistamisen kummankin viranomaisen toimesta.

10 a §. Lakiehdotuksessa on omaksuttu lainsäädäntötekniikka, jonka mukaisesti kaikkia niitä vakuutusyhtiölain pykäläiä, jotka sisältävät säännöksen sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle siirtyvästä valvontatehtävästä, ei ehdoteta muutettavaksi. Tehtävien siirto ministeriöltä virastolle toteutettaisiin siten, että käsiteltävänä olevaan lukuun lisättäisiin uusi 10 a §, jonka 1 momentissa todettaisiin valvonta- ja tarkastustehtävien siirtyminen ministeriöltä virastolle. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista 1 momenttiin, eli niistä tehtävistä, jotka edelleenkin jäisivät sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan.

Pykälän 1 momentin mukaan toimivallan siirtyminen ministeriöltä virastolle riippuisi siitä, milloin laki Vakuutusvalvontavirastosta tulisi voimaan. Tämän jälkeen se, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä, koskisi Vakuutusvalvontavirastoa 2 momentissa säädetyin poikkeuksin.

Ehdotus merkitsee sitä, että ne ministeriössä lain voimaan tullessa vireillä olevat vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat asiat, joista päättäminen siirtyy virastolle ja joita ei ole ennätetty ratkaista ennen lain voimaan tuloa, siirtyvät viraston ratkaistavaksi.

Vakuutusvalvontavirastolle siirtyisivät 1 luvusta 3 §:n 4 momentissa säädetyin poikkeuslupan antaminen, lainan ottamista koskevien 4 §:n 3 ja 5 momentin mukaiset tehtävät ja 4 a §:n 2 momentissa säädetyin poikkeuslupan antaminen. Lain 2 luku koskee vakuutusyhtiön perustamista ja toimiluvan myöntämistä. Vakuutusvalvontaviraston tehtäväksi tulisi vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksen vahvistaminen 4 §:n 5 momentin mukaisesti.

Kaikki 2 a luvussa säädetyt ensivakuutus toiminnan harjoittamiseen ulkomailla liittyvät ministeriön tehtävät siirtyisivät virastolle. Lain 3 luvun vakuutusyhtiön osakkuutta, 4 luvun osake- ja takuupääoman korottamista, 5 luvun osake- ja takuupääoman alentamista, lunastusehtoisia osakkeita ja takuupääoman takaisinmaksua, 7 luvun yhtiön johtoa ja 8 luvun yhtiökokousta koskevissa säännöksissä sosiaali- ja terveysministeriölle säädetyt valvontatehtävät siirtyisivät Vakuutusvalvontavirastolle.

Vakuutusyhtiölain tilintarkastusta ja erityistä tarkastusta koskevasta 9 luvusta virastolle siirtyisivät muut tehtävät paitsi 5 §:n mukaisten määräysten antaminen vakuutusyhtiön tilintarkastuksesta.

Tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja vastuuvelan kattamista koskevasta 10 luvusta Vakuutusvalvontavirastolle siirtyisivät tilinpäätöstä ja vastuuvelan kattamista koskevien määräysten antaminen sen mukaisesti kuin edellä 10 luvun 3—3 b ja 14 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi. Sen lisäksi virastolle siirtyisivät 2 §:n 5 ja 6 momentissa ja 4 §:n 8 momentissa säädetyt tehtävät.

Toimintapääomaa koskevia määräyksiä antaisivat ministeriö ja virasto 11 luvun 1 §:n 1 momentissa olevan valtuutussäännöksen nojalla. Tarkempien määräysten antaminen vahinkovakuutusyhtiön ja henkivakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärän laskemisesta siirtyisi virastolle. Voitonjakoa ja yhtiön varojen muuta käyttöä koskevassa 12 luvussa säädetyistä tehtävistä virastolle siirtyisi 2 a §:n 1 momentin mukaisen suostumuksen antaminen vararahaston tai ylikurssirahaston alentamiseen sekä 7 §:n mukainen suostumuksen antaminen vakuutusyhtiön osallistumiseen konkurssiin joutuneen vakuutusyhtiön myöntämien vakuutus-ten käsittämien etujen turvaamiseen.

Vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus sekä pakkokeinojen käyttö siirtyisivät Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusyhtiölain 14 luvun säännösten mukaisesti. Ainoastaan 5 a §:ssä säädetty toimiluvan rajoittaminen ja epääminen jäisi ministeriön toimivaltaan. Lisäksi 7 §:n mukainen asiantuntijoiden kuulemismenettely jäisi ministeriön tehtäväksi.

Vakuutusyhtiöiden kilpailun turvaamista koskevan 14 a luvun, selvitystilaa ja purkamista koskevan 15 luvun, sulautumista ja vähemmistöosakkeiden lunastusta koskevan 16 luvun, vakuutuskannan luovuttamista koskevan 16 a luvun ja jakautumista koskevan 16 b luvun mukaiset tehtävät siirtyisivät Vakuutusvalvontavirastolle. Erinäisiä säännöksiä sisältävän 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta, 6 §:n 2 ja 4 momentin johdantokappale ja 5 momentti sekä 7 §:n 1 momentti tulisivat koskemaan sekä ministeriötä että virastoa. Muutoin luvun säännökset tulisivat koskemaan virastoa. Yhtiömuodon muuttamista koskevan 18 a luvun 4 §:n 1—5 momentin säännökset tulisivat jatkossa koskemaan Vakuutusvalvontavirastoa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista 1 momenttiin, eli niistä vakuutus-toimintaan liittyvistä tehtävistä, jotka edelleenkin jäisivät sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan.

Ministeriölle jäisi vakuutusyhtiöitä koskevan lainsäädännön valmistelun lisäksi pääasiassa oikeus antaa sitovia ja tarkentavia määräyksiä laissa vakuutusyhtiölle säädetyistä velvollisuuksista. Ministeriölle jäävä norminanto on yleisesti sitovien sääntöjen antamista eli aineellisoikeudellista norminantovaltaa erotuksena Vakuutusvalvontavirastolle annetusta norminannosta, jota voidaan pitää teknis- ja täytäntöönpanonluonteisena hallinnollisen toimeenpanovallan käyttönä.

Ministeriölle jäisi vakuutusyhtiölain 1 luvusta ensinnäkin 3 §:n 3 momentin mukainen toimivalta antaa tarkempia määräyksiä vakuutusluokista, 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty toimivalta määrätä, missä tapauksissa vakuutusyhtiö saa ottaa lainaa ja 6 momentin mukainen määräyksenantovaltuus 4 §:n soveltamisesta. Vastaavalla tavalla ministeriö antaisi 4 a §:n mukaiset määräykset, missä tapauksissa vakuutusyhtiö saisi antaa vakuuden tytäryhteisönsä sitoumuksista sekä antaisi tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta.

Vakuutusyhtiön perustamiseen liittyvät toimenpiteet, joista säädetään lain 2 luvussa, jäisivät pääasiassa sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan. Ministeriö myöntäisi vakuutusyhtiön toimiluvan, myöntäisi poikkeusluvan perustajien asuinpaikkavaatimuksesta, antaisi tarkemmat määräykset vakuutusyhtiön toimintasuunnitelmasta sekä vakuutusyhtiöiden sulautuessa antaisi tarvittaessa toimilupaa koskevan poikkeusmääräyksen.

Tilintarkastukseen liittyen sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkempia määräyksiä vakuutusyhtiön tilintarkastuksesta (9 luvun 5 §). Vakuutusyhtiön tilinpäätökseen, kirjanpitoon ja vastuuvelan kattamiseen liittyvät tehtävät jaettaisiin ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken siten kuin 10 lukuun ehdotetuista muutoksista ilmenee. Toimintapääomaa koskevia määräyksiä antaisivat sekä ministeriö että virasto siten kuin asetuksessa säädettäisiin. Niin sanottua solvenssitestiä (11 luvun 7 §) koskevat tarkemmat määräykset antaisi ministeriö.

Lain 13 luvun 4 §:ssä säädetään kiellosta muuttaa vakuutuksen laskuperusteita siten, että muutos alentaisi yksittäisten vakuutusten

takaisinostoarvoja. Tällainen muutos on kuitenkin sallittu muun muassa silloin, kun sosiaali- ja terveysministeriö alentaa vastuuvälkalaskelmissa käytettävän koron ylärajaa. Koska kyse on varsin poikkeuksellisesta ja merkittävästä päätöksestä, ehdotetaan, että päätösvalta tältä osin säilyy edelleenkin ministeriöllä.

Valvontaa koskevasta 14 luvusta ministeriölle jäisi vakuutusyhtiön toimiluvan rajoittamista ja peruuttamista (5 a §:n 1 momentti) sekä asiantuntijaelimen valitsemista ja kuulemista (7 ja 8 §) koskevat tehtävät.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki tulisi voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta valvonta- ja tarkastustehtävien siirryttyä sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan, että ne ministeriön antamat luvat määräykset, ohjeet ja muuta vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 18 luvun 10 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.3. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

14 §. *Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden valvonta.* Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden talouden valvonta niiden Suomessa harjoittaman toiminnan osalta kuuluu pykälän 1 momentin mukaan yhtiön kotivaltion vakuustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valvonta muilta siirtyy sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

16 §. *Asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeus saada tietoja ja tarkastusoikeus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhtiölain 14 luvun 3 §:ään ehdotettua muutosta vastaava muutos, jonka mukaan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön velvollisuus antaa tietoja koskee sekä sosiaali- ja terveysministeriötä että Vakuutusvalvontavirastoa.

17 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 §:ää vastaavalla tavalla lisäys, jonka mukaan pakkokeinojen käyttö koskee myös Vakuutusvalvontaviraston virheellisenä pitä-

mää vakuutusyhtiön menettelyä tai yhtiön viraston antamien määräysten noudattamatta jättämistä.

20 a §. *Lausunnon pyytäminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 20 a §, jossa säädettäisiin vakuutusyhtiölain 2 luvun 2 a §:ää vastaavalla tavalla ministeriön velvollisuudesta pyytää Vakuutusvalvontaviraston lausunto kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta.

38 §. *Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden valvonta.* Pykälän mukaan kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen valvonta ja tarkastus siirtyisi Vakuutusvalvontavirastolle.

40 §. *Edustuston tilinpäätös.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ää vastaavalla tavalla. Määräysten antaminen kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä jaettaisiin siis sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaisesti kuin suomalaisten vakuutusyhtiöidenkin osalta. Pykälän 1 momentin mukaan määräysten antaminen edustuston tilinpäätöksen tarkastuksesta jäisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriölle.

41 §. *Pääasiamiehen toimittamat selvitykset.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhtiölain 14 luvun 3 §:ään ehdotettua muutosta vastaava muutos, jonka mukaan kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston pääasiamiehen velvollisuus antaa tietoa koskee sekä sosiaali- ja terveysministeriötä että Vakuutusvalvontavirastoa.

44 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 §:ää vastaavalla tavalla lisäys, jonka mukaan pakkokeinojen käyttö koskee paitsi sosiaali- ja terveysministeriön myös Vakuutusvalvontaviraston virheellisenä pitämää vakuutusyhtiön menettelyä tai yhtiön viraston antamien määräysten noudattamatta jättämistä.

45 §. *Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen.* Vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 a §:ää vastaavalla tavalla pykälän johdantokappaletta ehdotetaan muutettavaksi siten, että ennen kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvan rajoittamista tai peruuttamista ministeriön olisi pyydettävä asiasta Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

49 §. *Selvitysmiesten asettaminen.* Pykälän 3 momentissa ehdotetaan otettavaksi huomi-

oon vakuutusyhtiölakiin lailla 611/1997 tehty muutos. Valvontaviranomaisen oikeus määrätä vakuutusten päättymisajankohta alkaisi yhden vuoden kuluttua toimiluvan lakkaamisesta, jos selvitysmiehet eivät ole aikaansaaneet suunnitelmaa vakuutuskannan luovuttamisesta. Oikeus määrätä vakuutusten päättymisajankohta siirtyisi sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Momentissa on lisäksi virheellinen viittaus vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n 1—3 momenttiin. Oikea viittaussäännös on vakuutusyhtiölain 16 a luvun 9 §.

69 §. *Kuulutus virallisessa lehdessä.* Lain 69 § ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että pykälässä tarkoitetut kulutukset virallisessa lehdessä julkaisisi sosiaali- ja terveysministeriön asemesta Vakuutusvalvontavirasto. Lisäksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi velvollisuus julkaista kuulutus kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvasta ja sen muutoksista, ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen aloittamisesta ja lopettamisesta sekä kolmannen maan vakuutusyhtiön pääasiamiehestä, selvitysmiehestä ja toimitusmiehestä.

Kuulutuksen julkaisemista näistä seikoista ei voida nykyoloissa pitää tarkoituksenmukaisena. Vastaavat tiedot ovat nimittäin joko kaisen saatavissa lain 70 §:ssä tarkoitetusta ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskevasta rekisteristä, jonka pitäminen siirrettäisiin niin ikään sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Lisäksi julkaisukustannusten periminen niiltä vakuutusyhtiöiltä, joilla ei ole toimipaikkaa Suomessa, on osoittautunut tarpeettomana työlääksi.

Muutetun 69 §:n mukaan Vakuutusvalvontavirasto julkaisisi ulkomaisen vakuutusyhtiön kustannuksella virallisessa lehdessä kuulutuksen määräämistään kiellosta antaa uusia vakuutuksia sekä kiellosta luovuttaa tai pantata yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta. Vastaavista kotimaisia vakuutusyhtiöitä koskevista kielloista on myös vakuutusyhtiöasetuksen (1064/1979) 4 §:n mukaan julkaistava kuulutus virallisessa lehdessä.

71 §. *Asiakirjojen kieli.* Vaatimus asiakirjan suomenkielisestä käännöksestä koskisi ehdotuksen mukaan sekä ministeriölle että Vakuutusvalvontavirastolle annettavaa asiakirjaa.

72 §. *Vakuutustilasto.* Vakuutusyhtiölain 18 luvun 7 §:n 1 momenttia vastaavalla ta-

valla pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että vastaisuudessa myös Vakuutusvalvontavirasto voisi julkistaa pykälässä tarkoitettuja tietoja.

79 §. *Salassapitovelvollisuus.* Koska sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi myös Vakuutusvalvontavirastolla tulee olemaan vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja, pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietojen luovuttamisoikeus koskisi myös virastoa. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös 3 momentin johdantokappaleeseen. Viimeksi mainitun momentin 4 kohdan mukaan tietoja voitaisiin käyttää myös Vakuutusvalvontaviraston päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen. Pykälän 4 momentissa rajoitettaisiin myös Vakuutusvalvontaviraston oikeutta luovuttaa edelleen muiden ETA-valtioiden viranomaisilta saatuja tietoja.

84 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä haettaisiin muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Lisäksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valituksen saisi tehdä vain sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Siten valitusoikeus määräytyisi samojen perusteiden mukaan kuin Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain 6 §:n nojalla muidenkin vakuutus- ja eläkelaitosten osalta.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus myös Vakuutusvalvontavirastoon, koska momentissa luetelluissa lainkohdissa tarkoitettu päätöksistä tai määräyksistä osan antaa sosiaali- ja terveysministeriö ja osan virasto. Lisäksi momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus 82 §:n 1, 3 ja 5 momenttiin, koska mainitut lainkohdat on kumottu lailla 75/1998.

85 a §. *Säännösten soveltaminen Vakuutusvalvontavirastoon.* Lukuun ehdotetaan vakuutusyhtiölakia vastaavalla tavalla lisättäväksi säännös, jossa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisestä työnjaosta. Pykälän 1 momentissa todettaisiin valvonta- ja tarkastustehtävien siirtyminen ministeriöltä virastolle. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista 1 momenttiin, eli niistä tehtävistä, jotka edelleenkin jäisivät sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan.

Lain II osassa, eli ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä koskeissa 2 ja 3 luvuissa säädetty ministeriön tehtävät siirtyisivät sellaisi-

naan Vakuutusvalvontavirastolle. Säännökset sisältävät muun muassa edustuston perustamiseen, vakuutusten vapaaseen tarjontaan ja valvontaan liittyviä tehtäviä.

Lain III osa koskee kolmannen maan vakuutusyhtiöitä. Näiden toimiluvut myöntäisi edelleenkin ministeriö. Toiminnan aloittamisesta ja edustuston osoitteesta pääasiamiehen sen sijaan olisi ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle (22 §). Virasto hyväksyisi edustuston pääasiamiehen, antaisi tarkempia määräyksiä pääasiamiehelle annettavasta valtakirjasta sekä määräisi väliaikaisen päämiehen (25 ja 27 §). Edustuston vakavaraisuutta koskevat valvontatehtävät jakautuisivat ministeriön ja viraston kesken. Virastolle siirtyisivät edustuston peruspääomaa ja vakuutta 28 §:n 3 momentissa, 29 §:n 1 ja 3 momentissa ja 32 koskevat tehtävät sekä määräysten antaminen katteeseen kuuluvien varojen säilyttämisestä.

Kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus sekä pakkokeinojen käyttö siirtyisivät Vakuutusvalvontavirastolle lain 7 luvun toimivaltasäännösten mukaisesti. Edustuston tilinpäätös- ja kirjanpito määräysten antaminen jakautuisi ministeriön ja viraston kesken siten kuin 40 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvan rajoittaminen ja peruuttaminen jäisi ministeriön toimivaltaan. Yhtiön selvitysmenettelyyn liittyvät 8 luvun mukaiset tehtävät siirtyisivät ministeriöltä virastolle.

Vakuutusvalvontavirastolle siirtyisivät poikkeusluvan antaminen muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavan suomalaisen osakeyhtiön osake-enemmistön omistukseen (56 §:n 2 ja 3 momentti), suostumuksen antaminen vakuutuskannan luovutukseen ja siihen liittyvät toimenpiteet (64—69 §) sekä rekisterin pitäminen ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (70 §). Selvityksen tekeminen ja toimenpiteisiin ryhtyminen epäiltäessä, että joku harjoittaa ulkomaisen vakuutusyhtiön lukuun vakuustustoimintaa Suomessa (75 §) siirtyisi virastolle. Virallisen syyttäjän olisi ennen syytteen nostamista luvattomasta vakuutusliikkeen harjoittamisesta pyydettävä asiasta Vakuutusvalvontaviraston lausunto (76 §:n 2 momentti). Lain 85 §:n 2 momentissa säädetty poikkeusten antaminen siirtyisi myös Vakuutusvalvontaviraston toimivaltaan.

Ministeriölle jäisi vakuutusalaa koskevan lainsäädännön valmistelun lisäksi pääasiassa

oikeus antaa sitovia ja tarkentavia määräyksiä laissa ulkomaalaisille vakuutusyhtiöille säädetyistä velvollisuuksista. Ministeriölle jäävä norminanto on yleisesti sitovien sääntöjen antamista eli aineellisoikeudellista norminantovaltaa erotuksena Vakuutusvalvontavirastolle annetusta norminnannosta, jota voidaan pitää teknis- ja täytäntöönpanonluonteisena hallinnollisen toimeenpanovallan käyttönä.

Ministeriölle jäisi ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 1 luvun 2 §:n 2 momentin mukainen toimivalta antaa tarkempia määräyksiä vakuutusluokista.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvan myöntäisi edelleenkin ministeriö 18 §:n 1 momentin mukaisesti, mutta Vakuutusvalvontavirasto hyväksyisi edustuston pääasiamiehen. Myös toimiluvan laajentaminen jäisi ministeriön toimivaltaan. Toimilupahakemuksen liittyvät toimenpiteet kuuluisivat ministeriön tehtäviin samoin kuin määräysten antaminen toimintasuunnitelmasta (20 §).

Ministeriö antaisi tarvittaessa tarkempia määräyksiä kolmannen maan vakuutusyhtiön muiden peruspääomaa vastaavien varojen kuin vakuuden sijoittamisesta (29 §:n 3 momentti). Toimintapääomaa koskevia määräyksiä antaisivat sekä ministeriö että virasto siten kuin asetuksessa säädettäisiin. Niin sanottua solvenssitestiä (31 §:n 2 momentti) koskevat tarkemmat määräykset antaisi ministeriö.

Tilintarkastukseen liittyen sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkempia määräyksiä kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston tilintarkastuksesta (40 §:n 1 momentti). Kolmannen maan vakuutusyhtiön edustuston tilinpäätökseen, kirjanpitoon vastuuvelan kattamiseen liittyvät tehtävät jaettaisiin ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken siten kuin 40 §:n 2—5 momentista ilmenee.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvan rajoittaminen ja peruuttaminen jäisi ministeriön toimivaltaan (48 §).

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki tulisi voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta valvonta- ja tarkastustehtävien siirryttyä sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan, että ne ministeriön antamat luvat määräykset, ohjeet ja muuta vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 85 a §:n mukaisesti siirtyy Va-

kuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.4. Vakuutusyhdistyslaki

2 luku. Vakuutusyhdistyksen perustaminen

5 b §. Koska vakuutusyhdistysten valvonta siirtyisi Vakuutusvalvontavirastolle, pykälän 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhdistysjärjestystä ei vahvisteta, jos merkittävän sidonnaisuuden arvioidaan olennaisesti vaikeuttavan Vakuutusvalvontaviraston valvonnan suorittamista.

8 luku. Vakuutusyhdistyksen muuttaminen keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi

1 §. Pykälän 2 momentin mukaan vakuutusyhdistyksen muuttuessa keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi sosiaali- ja terveysministeriö myöntäisi uudelle yhtiölle toimiluvan. Vakuutusvalvontavirasto kuitenkin vahvistaisi yhteisömuodon muuttamisesta johtuvan yhdistysjärjestyksen muutoksen.

10 luku. Tilinpäätös

1 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään viittaus vakuutusyhdistyksiin sovellettavasta kirjanpitoista vakuutusyhtiölakia vastaavalla tavalla. Lisäksi momentista on vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 2 momenttia vastaavalla tavalla poistettu maininta sosiaali- ja terveysministeriön antamista määräyksistä.

3 a §. Vakuutusyhdistysten vastuuvelan kattamista koskevien määräysten ja ohjeiden antamiseen liittyviä toimivaltasäännöksiä on nykyisin sekä käsiteltävänä olevassa pykälässä että sen perusteella annetussa asetuksessa. (Asetus ensivakuutusliitettä harjoittavan vakuutusyhdistyksen vastuuvelan katteesta 1125/1995, jäljempänä kateasetus). Valtuudet antaa määräyksiä vakuutusyhdistysten vastuuvelan kattamisesta ehdotetaan pykälässä jaettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaisesti kuin vakuutusyhtiöiden osalta. Eräät valtuutussäännökset ehdotetaan siirrettäväksi kateasetuksesta suoraan lakiin. Tämän seurauksena kateasetuksen 13 §:ää on myös muutettava. Vakuutusvalvontavirasto määräisi pykälän

3 momentin mukaan perusteet, joiden mukaan vakuutusyhdistyksen vastuuvetäjä vastaa varat arvostetaan käypään arvoon. Kyse on teknisluonteisesta määräyksenannosta, koska varojen arvostus on jo laissa sidottu käypään arvoon. Virastolla ei olisi oikeutta määräyksissään poiketa varojen arvostuksesta käypään arvoon.

Momentin 6 kohdan nykyisen sanamuodon mukaan ministeriö voi erityisistä syistä hyväksyä vähennettäväksi vastuuvetäjästä muitakin eriä kuin edellisissä kohdissa vähennettäviksi säädettyt erät. Koska tarkoituksena on, että ministeriö ei enää käsittelee yksittäisiä poikkeuslupahakemuksia, kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ministeriö antaisi yleiset määräykset niistä tapauksista, joissa vastuuvetäjä voitaisiin vähentää muitakin kuin nimenomaisesti mainitut erät.

Kateasetus sisältää tällä hetkellä säännöksiä, joissa ministeriölle on annettu valtuus antaa tarkempia määräyksiä tai poikkeuksia asetuksen säännöksistä. Näiden säännösten sisältämät toimivaltuudet on tarkoitettu jakaa uudistuksen yhteydessä ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken. On asianmukaista, että jo laista ilmenee, että vastuuvetäjän kateesta paitsi säädetään tarkemmin asetuksella, myös annetaan kyseisen asetuksen perusteella tarkempia määräyksiä. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenee sekä asetuksenantovaltuus että määräyksenantovaltuus.

Pykälän nykyisen 8 momentin mukaan ministeriö antaa tarkemmat säännökset pykälän soveltamisesta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto voisi antaa ohjeita pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

4 §. Vakuutusyhdistysten sijoitussuunnitelmaa koskevat nykyisin kateasetuksen 13 § ja sen perusteella annetut ministeriön määräykset. Koska kysymys on varsin olennaisesta vakuutusyhdistyksen vakavaraisuuteen ja sen valvontaan liittyvästä asiakirjasta, ehdotetaan, että sijoitussuunnitelmasta säädettäisiin lain tasolla. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi siitä aikaisemmin kumotun 4 §:n tilalle uusi 4 §, jonka 1 momentissa säädettäisiin vakuutusyhdistyksen hallituksen velvollisuudesta laatia yhdistyksen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma, eli sijoitussuunnitelma. Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta antaisi tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

Vakuutusyhdistyksen vastuuvetäjän kateen luetteloinnista ovat nykyisin voimassa sosiaali- ja terveysministeriön antamat määräykset. Nämä määräykset on annettu kateasetuksen 13 §:ssä olevan toimivaltasäännöksen perusteella. Nyt ehdotetaan, että 4 §:n 2 momentissa säädettäisiin vakuutusyhdistyksen velvollisuudesta luetteloida vastuuvetäjän kate sekä annettaisiin Vakuutusvalvontavirastolle oikeus antaa tarkempia määräyksiä kateen luetteloinnista. Toimivalta tulisi virastolle, koska kyseessä on teknisluonteinen määräysten antaminen.

12 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ää vastaavalla tavalla. Määräysten antaminen vakuutusyhdistysten kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä jaettaisiin siis sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaisesti kuin vakuutusyhtiöidenkin osalta.

10 a luku. Toimintapäätös

1 §. Pykälässä säädetään vakuutusyhdistyksen toimintapäätöksen ja sen laskemisesta.

Pykälän 1 momentissa on nykyisin säännös, jonka mukaan vakuutusyhdistyksen varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti. Säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska pykälän 2 momentin nojalla annettu asetus vakuutusyhdistyksen toimintapäätösmääräyksen (1995/462) sisältää tarvittavat säännökset.

Mainitun asetuksen 3 § sisältää toimivaltasäännöksen, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkempia määräyksiä toimintapäätösmääräyksen ja asetuksen soveltamisesta. Koska oikeus määräyksenantoon tulisi ilmetä laista, momenttia ehdotetaan muutettavaksi vielä siten, että siitä ilmenee sekä asetuksenantovaltuus että valvontaviranomaisen määräyksenantovaltuus. Asetuksen 3 §:ää on tarkoitus muuttaa siten, että määräyksenantovaltuus siirtyy ministeriöltä virastolle. Myös muut asetuksessa ministeriölle säädetyt tehtävät on tarkoitus jakaa ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken.

12 luku. Valvonta

1 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenee vakuutusvalvonnan ja

-tarkastuksen siirtyminen sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastoon. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi yleisluonteinen säännös, jonka mukaan ministeriöllä on oikeus antaa vakuutusyhdistysten toimintaa koskevia määräyksiä. Periaatteena on, että ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus antaa valvottavia koskevia sitovia määräyksiä vain niissä yksilöidyissä tapauksissa, joista erikseen säädetään.

2 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska vakuutusyhdistystarkastus on tarkoitus lakkauttaa ja sen tehtävät siirtää Vakuutusvalvontavirastolle.

5 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kertomus vakuutusyhdistyksen toiminnasta ja tilasta olisi toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusyhdistystarkastuksen sijasta.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan muutosta, joka oikeuttaisi sekä sosiaali- ja terveysministeriön että Vakuutusvalvontaviraston saamaan vakuutusyhdistyksiltä laissa säädettyjen tehtävien täyttämiseksi muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja, tilinpäätökseen liittyviä tietoja. Tiedonsaantioikeus on tarpeen esimerkiksi erilaisten tilastojen laatimiseksi.

6 §. Oikeus käyttää pykälässä säädettyjä valvonnallisia pakkokeinoja siirtyy ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan pakkokeinoja voidaan käyttää silloinkin, kun Vakuutusvalvontavirasto pitää tiettyä vakuutusyhdistyksen menettelyä virheellisenä tai jos yhdistys ei noudata viraston lain nojalla antamia määräyksiä. Pykälän 2—4 momenteissa säädettyjen pakkokeinojen käyttäminen siirtyy ministeriöltä virastolle 16 lukuun ehdotetun uuden 13 §:n 1 momentin perusteella.

7—10 §. Pykälät ehdotetaan kumottavaksi, koska vakuutusyhdistystarkastus on tarkoitus lakkauttaa ja sen tehtävät siirtää Vakuutusvalvontavirastolle. Luvun 10 §:n kumoamisella myös sen nojalla annettu asetus vakuutusyhdistystarkastuksesta (1141/1994) kumoutuu.

16 luku. Erinäisiä säännöksiä

10 §. Koska sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi myös Vakuutusvalvontavirastolla tulee olemaan vakuutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tietoja, pykälän 2 momentin johdanto-

kappaletta ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietojen luovuttamisoikeus koskisi myös virastoa. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös pykälän 4 momentin johdanto-kappaleeseen ja 4 kohtaan. Pykälän 5 momentissa rajoitettaisiin myös Vakuutusvalvontaviraston oikeutta luovuttaa edelleen muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja tietoja.

11 §. Pykälässä säädetään eräistä ministeriön päätöksistä, jotka voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta. Koska kyseisten päätösten tekeminen jatkossa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla. Pykäläluettelosta on poistettu viittaus 13 luvun 3 §:ään, koska mainittu säännös on kumottu lailla 451/1995.

13 §. Lukuun ehdotetaan vakuutusyhtiölaikaa vastaavalla tavalla lisättäväksi säännös, jossa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisestä työnjaosta. Pykälän 1 momentissa todettaisiin valvonta- ja tarkastustehtävien siirtymisen ministeriöltä virastolle. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista 1 momenttiin, eli niistä tehtävistä, jotka edelleenkin jäisivät sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan.

Vakuutusvalvontavirastolle siirtyisi 1 luvun 4 §:n 5 momentin mukaisen luvan antaminen suurelle vakuutusyhdistykselle jälleenvakuuttaa kotimaasta tulevaa ensivakuutusta ja 5 §:n 3 momentin mukaisen luvan antaminen omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliitettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistö. Lain 2 luku koskee vakuutusyhdistyksen perustamista. Vakuutusvalvontaviraston tehtäväksi tulisi poikkeusluvan antaminen perustajien asuinpaikkavaatimuksesta (1 §:n 2 momentti) ja vakuutusyhdistyksen yhdistysjärjestyksen vahvistaminen 4 §:n mukaisesti.

Lain 4 luvun takuupääoman korottamista ja 5 luvun takuupääoman alentamista ja takaisinmaksamista koskevilla luvuissa säädetty ministeriön tehtävät siirtyisivät ministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Samoin vakuutusyhdistyksen johtoa koskevassa 7 luvussa ja 8 luvun yhtiökokousta koskevilla säännöksissä sosiaali- ja terveysministeriölle säädetty valvontatehtävät siirtyisivät Vakuutusvalvontavirastolle lukuunottamatta 8 luvun 1 §:n 2 momentissa olevaa säännöstä vakuutusyhdistyksen muuttamista keskinäi-

seksi vakuutusyhtiöksi. Ministeriö myöntäisi keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi muuttuneelle vakuutusyhdistykselle toimiluvan.

Vakuutusyhdistyslain tilintarkastusta ja erityistä tarkastusta koskevasta 9 luvusta virastolle siirtyisivät muut tehtävät paitsi 10 §:n 5 momentin mukaisten ohjeiden antaminen vakuutusyhdistyksen tilintarkastuksesta.

Tilinpäätöstä ja vastuuvelan kattamista koskevasta 10 luvusta Vakuutusvalvontavirastolle siirtyisivät tilinpäätöstä ja vastuuvelan kattamista koskevien määräysten antaminen sen mukaisesti kuin edellä 10 luvun 3 a, 4 ja 12 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi. Sen lisäksi virastolle siirtyisivät 3 §:n 4 ja 5 momentissa, 5 §:n 1, 2 ja 8 momentissa, 7 §:n 1 momentissa ja 8 §:n 1 kohdassa säädetyt tehtävät.

Toimintapääomaa koskevia määräyksiä antaisivat ministeriö ja virasto 10 a luvun 1 §:n 1 momentissa olevan valtuutussäännöksen nojalla.

Vakuutusyhdistysten valvonta ja tarkastus sekä pakkokeinojen käyttö siirtyisivät Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusyhdistyslain 12 luvun säännösten mukaisesti. Vakuutusyhdistystarkastus lakkautettaisiin. Kaikki selvitystilaa ja purkamista koskevan 13 luvun ja sulautumista ja vakuutuskannan luovuttamista koskevan 14 luvun mukaiset ministeriön tehtävät siirtyisivät Vakuutusvalvontavirastolle.

Erinäisiä säännöksiä sisältävän 16 luvun 10 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta sekä 5 momentti tulisivat koskemaan sekä ministeriötä että virastoa. Muutoin luvun säännökset tulisivat koskemaan virastoa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksista 1 momenttiin, eli niistä vakuutus-toimintaan liittyvistä tehtävistä, jotka edelleenkin jäisivät sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan.

Ministeriölle jäisi vakuutusyhdistyslain 1 luvusta ensinnäkin toimivalta antaa määräyksiä pieniä ja suuria vakuutusyhdistyksiä koskevasta 1 §:n 4 momentin säännöksestä ja 3 §:n 3 momentin mukainen toimivalta antaa tarkempia määräyksiä vakuutusluokista. Valtioneuvostolla olisi edelleenkin toimivalta korottaa 1 §:ssä säädettyä markkamääriä pykälän 6 momentin mukaan. Samoin valtioneuvosto korottaisi 2 luvun 5 §:n 5 momentin perusteella samassa pykälässä mainittuja markkamääriä.

Tilintarkastukseen liittyen sosiaali- ja ter-

veysministeriö antaisi tarkempia määräyksiä vakuutusyhdistyksen tilintarkastuksesta (9 luvun 10 §:n 5 momentti). Vakuutusyhdistyksen tilinpäätökseen, kirjanpitoon ja vastuuvelan kattamiseen liittyvät tehtävät jaettaisiin ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken siten kuin 10 lukuun ehdotetuista muutoksista ilmenee. Toimintapääomaa koskevia määräyksiä antaisivat sekä ministeriö että virasto siten kuin asetuksessa säädettäisiin. Tarkempien määräysten antaminen suuren vakuutusyhdistyksen toimintapääoman vähimmäismäärän laskemisesta jäisi ministeriölle (10 a luvun 2 §:n 3 momentti). Samoin määräysten antaminen ehdoista, joiden vallitessa vakuutusyhdistyksen ottama pääomailain voidaan rinnastaa omaan pääomaan sekä tarkempien määräysten antaminen niin sanotusta solvenssitestistä jäisi sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan (10 a luvun 4 § ja 5 §:n 2 momentti). Valtioneuvosto muuttaisi edelleenkin 10 a luvussa mainittuja markkamääriä päätöksellään.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki tulisi voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta valvonta- ja tarkastustehtävien siirryttyä sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan, että ne ministeriön antamat luvat määräykset, ohjeet ja muuta vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 16 luvun 13 §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

Vakuutusyhdistystarkastuksen toiminta päättyisi, kun vakuutusyhdistyslakiin ehdotetut muutokset tulevat voimaan ja Vakuutusvalvontavirasto aloittaa toimintansa. Tarkastuselimelle kuuluvat tehtävät sekä varat ja velat siirtyisivät samasta ajankohdasta Vakuutusvalvontavirastolle. Vakuutusyhdistystarkastuksen vuoden 1997 taseen loppusumma oli 250 674,39 markkaa. Omaisuus muodostui pääasiassa pankki- ja siirtosaamisista sekä kalustosta.

1.5. Laki kalastusvakuutusyhdistyksistä

8 §. Pykälän mukaan Vakuutusvalvontavirasto sosiaali- ja terveysministeriön sijasta antaisi lausunnon maa- ja metsätalousminis-

teriölle kalastusvakuutusyhdistyksen yleisistä vakuutusehdoista.

1.6. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 3 momentissa on luettelo niistä vakuutusyhtiöiden säännöksistä, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöön. Vakuutusyhtiölain 2 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a §, jossa säädettäisiin ministeriön velvollisuudesta pyytää Vakuutusvalvontaviraston lausunto vakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta ja 10 lukuun uusi 3 b §, jossa säädettäisiin sijoitussuunnitelman laatimisesta. Koska näistä seikoista on omat säännöksensä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 6 §:n 3 momentissa ja 28 §:ssä, momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei mainittuja vakuutusyhtiölakiin ehdotettuja säännöksiä sovellettaisi työeläkevakuutusyhtiöihin.

6 §. *Toimilupa.* Pykälän 3 momentissa on viittaus vakuutusyhtiölain toimiluvan myöntämistä, muuttamista, rajoittamista ja peruuttamista koskevaan menettelyyn. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi vastaava säännös kuin ehdotettuun vakuutusyhtiölain 2 luvun 2 a §:ään asianomaisen ministeriön velvollisuudesta pyytää työeläkevakuutusyhtiön toimilupaa koskevasta hakemuksesta lausunto Vakuutusvalvontavirastolta.

16 §. *Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääoma.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ja selvennettäväksi vastaavalla tavalla kuin vakuutusyhtiölain 11 luvun 1 §:n 1 momenttia, koska toimintapääomaan luettavista ja siitä vähennettävistä eristä säädetään tarkemmin asetuksessa vakuutusyhtiön toimintapääomaan luettavista eristä (462/1995), jota sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antaisivat asetuksen toimivaltuussäännöksen nojalla tarkempia määräyksiä toimintapääomasta.

Pykälän 2 momentissa oleva säännös asetuksenantovaltuudesta ehdotetaan siirrettäväksi 1 momenttiin.

28 §. *Sijoitussuunnitelma.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölakiä vastaavalla tavalla siten, että vastaisuudessa Vakuutusvalvontavirasto antaisi määräykset sijoitussuunnitelmasta.

33 b §. *Säännösten soveltaminen Vakuutusvalvontavirastoon.* Uudessa 33 b §:n 1 momentissa säädettäisiin vastaavalla tavalla

kuin ehdotetussa vakuutusyhtiölain 18 luvun 10 a §:ssä siitä, että Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen se, mitä laissa on säädetty sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskisi Vakuutusvalvontavirastoa, ellei pykälän 2 momentista muuta johtuisi. Pykälän 1 momentin nojalla Vakuutusvalvontavirasto käsittelee seuraavat asiakokonaisuudet:

1. *Vakuutusvalvontaviraston antamat luvat ja poikkeusluvut.* Pykälän 1 momentin mukaan pääsääntönä on, että Vakuutusvalvontavirasto käsittelee kaikki yksittäistä työeläkevakuutusyhtiötä koskevat luvat ja poikkeusluvut. Lupamenettely sisältyy etukäteisvalvontaan ja toteuttaa lainsäädännön toimeenpanoa ja tavoitteita. Vakuutusvalvontavirasto myöntäisi seuraavat laissa tarkoitetut luvat: 4 §: omistus toisessa työeläkevakuutusyhtiössä, 5 §: omistus vieraalla toimialalla, 7 §: omistajakontrolli, 13 §: hakemuksesta asetettavan tilintarkastajan määrääminen, 20 §: taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelman ja lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelman hyväksyminen, 26 §: lupa poiketa vähäisessä määrin maksuliikenteen hoitamisesta, 29 §: työeläkevakuutusyhtiöiden sulautumista, vakuutuskannan luovuttamista ja jakautumista koskeva lupamenettely, 32 §: työeläkevakuutusyhtiön vakuutusmatemaattikon lupa toimia toisen vakuutusyhtiön vakuutusmatemaattikkona ja 36 §: poikkeusluvut omistusta ja peruspääomaa koskevista lain 4 ja 5 §:n säännöksistä. Vakuutusvalvontavirasto myöntäisi myös 38 §:n 2 momentissa tarkoitetut poikkeusluvut, jotka koskevat 27 §:ssä säädettyä työeläkevakuutusyhtiön sijoituspäätösten valmistelua ja tekemistä.

2. *Vakuutusvalvontavirastoon liittyvä muu toimivalta ja norminantovalta.* Muut pykälän 1 momentissa tarkoitetut muutokset liittyvät säännöksiin, joiden perusteella Vakuutusvalvontaviraston on mahdollista suorittaa valvontatehtävänsä. Näitä ovat muun muassa valvonnalliset, laissa yksilöidyt ja lain toimeenpanoon liittyvät määräykset sekä tiedonsaantia, valvontakeinoja ja erinäisiä seuraamuksia koskevat säännökset. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että Vakuutusvalvontavirastolla olisi laissa tarkoitettu toimivalta seuraavien säännösten osalta: 8 §: oikeus saada tietoja työeläkevakuutusyhtiön omistajilta, 17 §:n 3 momentti: omaan pääomaan rinnastettavan, vakuutusyhtiölain 1 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun pääomalainan eh-

doista päättäminen, 28 §:n 2 momentti: määräykset sijoitussuunnitelman laatimisesta ja toimittamisesta ja 31 §: oikeus työeläkevakuutusyhtiön varojen haltuunottoon eräissä tapauksissa.

Pykälän 2 momentin nojalla asianomainen ministeriö käsittelee seuraavat asiakokonaisuudet:

1. *Sosiaali- ja terveysministeriön norminantovalta ja luvat.* Pykälän 2 momentissa ehdotetaan lueteltavaksi ne voimassa olevat ja ehdotetut säännökset, joiden osalta se, mitä asianomaisissa säännöksissä on säädetty sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä jäisi edelleen voimaan. Mainituissa säännöksissä kysymys on joko laajempaa harkintaa sisältävästä norminannosta tai asiasisällöltään merkittävästä lain soveltamisesta. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että norminantovalta tai lupamenettely jäisi ennalleen seuraavien säädösten osalta: 6 §: työeläkevakuutusyhtiön toimilupamenettely, jolloin valtioneuvosto myöntäisi edelleen toimiluvan asianomaisen ministeriön valmistellessa asian, 14 §:n 2 momentti: määräysten antaminen osittamattoman lisäakuutusvastuun käyttämisestä, 15 §:n 2 momentti: vastuuvelkaan rinnastettavista muista katettavista eristä päättäminen, 17 §:n 3 momentti: määräysten antaminen ehdoista, joiden mukaan pääomalaina rinnastetaan työeläkevakuutusyhtiön omaan pääomaan, 18 §:n 4 momentti: määräykset siirroista osittamattomaan lisäakuutusvastuuseen, 19 §:n 2 momentti: määräykset vakavaraisuuden järjestämisestä vakuutetun edut turvaavalla tavalla, 21 §:n 2 momentti: määräykset työeläkevakuutusyhtiön varojen omistuksesta, 23 §:n 2 momentti: määräykset voitonjaon rajoituksista, 25 §:n 1 momentti: määräykset vakuuden antamisesta työeläkevakuutusyhtiön omista tai konserniin kuuluvan yhtiön velvoitteista, 27 §:n 5 momentti: määräykset sijoituspäätösten valmistelusta ja tekemisestä (esimerkiksi sen määrittelemine, mitkä ovat sijoitustoimintaa täydentävät varojen hoitopalvelut).

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta myös laista johtuvan siirtymäajan, ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvon-

taa ja -tarkastusta koskevat päätökset jäisivät edelleen voimaan siksi kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättäisi.

1.7. Vakuutuskassalaki

8 §. Eläkekassojen vastuuvelan katesäänökset ovat vuoteen 1998 asti koskeneet kassan eri osastojen katetta kokonaisuudessaan. Eläkekassojen vakavaraisuusvaatimusten uudistamista koskeva, 1.1.1998 voimaan tullut vakuutuskassalain muuttamisesta annettu laki (1322/1997) edellyttää eläkekassan lakisääteiseen toimintaan liittyvien varojen ja niiden tuottojen ja kulujen erillään pitoa muusta toiminnasta. Eriyttäminen tulee voimaan lain voimaantulosäännöksen mukaan 1.1.1999, joten eriyttämisen vaatimiin toimenpiteisiin tulee ryhtyä jo vuoden 1998 aikana. Lain edellyttämät eriyttämistä koskevat sosiaali- ja terveysministeriön määräykset on tarkoitus antaa vuoden 1998 syksyllä.

Eriyttämistä koskevat määräykset tulevat olemaan luonteeltaan periaatteellisia ja yleisiä, kaikkia mainittua toimintaa harjoittavia eläkekassoja yhtäläisin perustein koskevia normeja. Näillä normeilla on kassoille myös merkittävä taloudellinen merkitys. Tästä syystä pykälän 2 momentin mukaan asianomainen ministeriö antaisi vastaisuudessaakin tarkemmat määräykset siitä, miten lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut erillään.

Vakuutusvalvontavirasto voisi kuitenkin antaa tarkempia, lähinnä teknisluonteisia ohjeita siitä, miten asianomaisen ministeriön määräyksiä tulisi soveltaa yksittäiseen eläkekassaan.

66 §. Voimassa olevan 66 §:n 1 momentin 1 kohdassa on viittaus ministeriön vahvistamiin sääntöihin. Koska lain voimaantulon jälkeen vakuutuskassat noudattavat sekä ministeriön että Vakuutusvalvontaviraston vahvistamia sääntöjä, kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä ei erikseen mainita, mikä viranomainen on säännöt vahvistanut. Lisäksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä tarkoitettu tilintarkastajan ilmoitus olisi tehtävä Vakuutusvalvontavirastolle.

70 §. Voimassaolevan 3 momentin mukaan kassan kirjanpidossa on noudatettava sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, vakuutuskassalain 6 luvun säännöksiä ja sosiaali- ja terveysministeriön antamia vakuu-

tustoiminnan erityisluonteesta johtuvia määräyksiä. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus uuteen kirjanpitolakiin. Lisäksi siitä ehdotetaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 2 momenttia vastaavalla tavalla poistettavaksi maininta sosiaali- ja terveysministeriön antamista määräyksistä.

77 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ää vastaavalla tavalla. Määräysten antaminen vakuutusmaksujen kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä jaettaisiin siis sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaisesti kuin vakuutusyhtiöidenkin osalta.

78 §. Pykälän nykyinen säännös, jonka mukaan vakuutuskassalle suoritettaville vakuutusmaksuille tai niiden perusteille on haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus, koskee sekä kassan harjoittamaa lakisääteistä toimintaa että vapaaehtoista toimintaa. Sääntelyä on tarkoitettu muuttaa siten, että vapaaehtoisen toiminnan osalta vakuutusmaksun tai sen perusteet vahvistaisi Vakuutusvalvontavirasto. Kassan harjoittaman lakisääteisen toiminnan osalta laskuperusteet vahvistaisi jatkossakin sosiaali- ja terveysministeriö työntekijäin eläkelain 12 a §:n ja yrittäjien eläkelain 9 §:n 3 momentin 10 §:n 4 momentin nojalla. Tästä syystä pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto vahvistaisi vakuutusmaksut tai niiden perusteet, ellei muualla laissa toisin säädetä.

79 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lisävakuuksivastuun käyttämisestä antaisi määräykset sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto määräisi indeksikorotusvastuun ehdot.

81 §. Myös vakuutuskassan vastuuvelan laskemista sekä vapaakirjaa ja takaisinostoa koskevien perusteiden vahvistaminen ehdotetaan jaettavaksi 78 §:n mukaisella tavalla siten, että sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi perusteet lakisääteisen toiminnan osalta ja Vakuutusvalvontavirasto vapaaehtoisen toiminnan osalta. Lakisääteisen toiminnan osalta ministeriön vahvistus tapahtuisi työntekijäin eläkelain 12 a §:n perusteella. Käsiteltävänä olevan pykälän 1 momentin johdantokappaletta ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä tarkoitettu vahvistusmenettely koskisi ainoastaan kassan harjoittamaa vapaaehtoista toimintaa.

83 §. Vakuutuskassojen vastuuvelan kattamista koskevien määräysten ja ohjeiden an-

tamiseen liittyviä toimivaltasäännöksiä on nykyisin sekä käsiteltävänä olevassa pykälässä että sen perusteella annetussa asetuksessa. (Asetus vakuutuskassan vastuuvelan katteesta 1781/1995, jäljempänä kateasetus). Valtuudet antaa määräyksiä vakuutuskassan vastuuvelan kattamisesta ehdotetaan pykälässä jaettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaisesti kuin vakuutusyhtiöiden osalta. Eräät valtuutussäännökset ehdotetaan siirrettäväksi kateasetuksesta suoraan lakiin. Tämän seurauksena kateasetuksen 15 §:ää on myös muutettava.

Vakuutusvalvontavirasto määräisi pykälän 3 momentin mukaan perusteet, joiden mukaan vakuutuskassan vastuuvelkaa vastaavat varat arvostetaan käypään arvoon. Kyse on teknisluonteisista määräyksenannosta, koska varojen arvostus on jo laissa sidottu käypään arvoon. Virastolla ei olisi oikeutta määräyksissään poiketa varojen arvostuksesta käypään arvoon.

Momentin 3 kohdan nykyisen sanamuodon mukaan ministeriö voi erityisistä syistä hyväksyä vähennettäväksi vastuuvelasta muitakin eriä kuin edellisissä 1 ja 2 kohdissa vähennettäväksi säädetyt erät. Koska tarkoituksena on, että ministeriö ei enää käsitelisi yksittäisiä poikkeuslupahakemuksia, kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ministeriö antaisi yleiset määräykset niistä tapauksista, joissa vastuuvelasta voitaisiin vähentää muitakin kuin nimenomaisesti mainitut erät.

Pykälän 4 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan ministeriö voi erityisestä syystä sallia tai määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvää arvosta poikkeavasti. Koska varojen arvostaminen käyvää arvosta poikkeavasti sisältää poikkeuksen laissa ilmaistusta pääsäännöstä, ehdotetaan, että norminantovaltuus tältä osin säilyisi sosiaali- ja terveysministeriöllä. Ministeriön määräyksenantovaltuus olisi yleisellä tasolla, eikä ministeriö käsitelisi yksittäisten vakuutuskassojen poikkeuslupahakemuksia. Momentissa oleva säännös varojen arvostamisesta käypään arvoon on siirretty pykälän 3 momenttiin.

Kateasetus sisältää tällä hetkellä säännöksiä, joissa ministeriölle on annettu valtuus antaa tarkempia määräyksiä tai poikkeuksia asetuksen säännöksistä. Näiden säännösten sisältämät toimivaltuudet on tarkoitus jakaa uudistuksen yhteydessä ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken. On asianmu-

kaista, että jo laista ilmenee, että vastuuvuvelan katteesta paitsi säädetään tarkemmin asetuksella, myös annetaan kyseisen asetuksen perusteella tarkempia määräyksiä. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenee sekä asetuksenantovaltuus että määräyksenantovaltuus.

Pykälän nykyisen 8 momentin mukaan ministeriö antaa tarkemmat säännökset pykälän soveltamisesta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta voisi antaa ohjeita pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

83 a §. Pykälän 1 momentissa tarkoitettu ylikatteen palauttamista koskeva hakemusmenettely yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan osakkaille ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle. Koska lain mukaan vakuutuskassan varat arvostetaan pääsääntöisesti käypään arvoon, ehdotetaan, että asianomainen ministeriö voisi tarvittaessa antaa yleisiä, kaikkia vakuutuskassoja koskevia määräyksiä siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti. Vastaavasti pykälän 3 momentissa tarkoitettu hakemusmenettely toimintapääoman ylitteen palauttamista TEL:n mukaista toimintaa harjoittavan eläkekassan osakkaille ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että asianomainen ministeriö voisi antaa tarvittaessa yleisiä, kaikkia vakuutuskassoja koskevia määräyksiä siitä, että eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa koskevan toimintapääoman ylitettä arvioitaessa tietyt erät jätetään huomioon ottamatta toimintapääomassa, ja että tiettyjen varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Pykälän 5 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset pykälässä tarkoitettua hakemuksesta ja hakemuksessa annettavista selvityksistä. Ehdotettu norminantovaltuutus käsittäisi siten ainoastaan hakemusmenettelyn teknistä toteuttamista.

83 b §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ja selvennettäväksi vastaavalla tavalla kuin vakuutusyhtiölain 11 luvun 1 §:n 1 momenttia, koska vastaavasti eläkekassan osalta toimintapääomaan luettavista eristä ja siitä vähennettävistä eristä säädetään asetuksessa työntekijäin eläkelain mukaista

toimintaa harjoittavan eläkekassan toimintapääomaan luettavista eristä (1324/1997). Muutos ei aiheuta muutoksia pykälän asiasisältöön.

83 e §. Voimassa olevan 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta. Käytännössä tämä on merkinnyt määräysten antamista pykälässä tarkoitettujen suunnitelmien laatimisesta ja toimittamisesta. Koska kyse on ainoastaan teknis- ja täytäntöönpanoluonteisten normien annosta, ehdotetaan, että Vakuutusvalvontavirasto antaisi kyseiset normit.

83 f §. Vakuutuskassojen sijoitussuunnitelmaa koskevat nykyisin kateasetuksen 15 § ja sen perusteella annetut ministeriön määräykset. Koska kysymys on varsin olennaisesta vakuutuskassan vakavaraisuuteen ja sen valvontaan liittyvästä asiakirjasta, ehdotetaan, että sijoitussuunnitelmasta säädettäisiin lain tasolla. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 83 f §, jonka 1 momentissa säädettäisiin vakuutuskassan hallituksen velvollisuudesta laatia kassan varojen sijoittamista koskeva suunnitelma, eli sijoitussuunnitelma. Sijoitussuunnitelman laatiminen koskisi ainoastaan sellaisia vakuutuskassoja, joiden on 83 §:n mukaisesti katettava vastuuvuvelka. Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta antaisi tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

Vakuutuskassan vastuuvuvelan katteen luettelomisesta ovat nykyisin voimassa sosiaali- ja terveysministeriön antamat määräykset. Nämä määräykset on annettu kateasetuksen 15 §:ssä olevan toimivaltasäännöksen perusteella. Nyt ehdotetaan, että pykälän 2 momentissa säädettäisiin vakuutuskassan velvollisuudesta luetteloida vastuuvuvelan kate sekä annettaisiin Vakuutusvalvontavirastolle oikeus antaa tarkempia määräyksiä katteen luettelomisesta. Toimivalta tulisi virastolle, koska kyseessä on teknisluonteinen määräysten antaminen.

90 §. Pykälässä säädetään vakuutuskassan oikeudesta maksaa kertasuorituksena määrätyn suuruinen vanhuus- tai perhe-eläke taikka vapaakirjaan perustuva työkyvyttömyyseläke. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kertasuoritusta koskevien määräysten antaminen vapaaehtoisten eläkkeiden osalta siirtyisi Vakuutusvalvontavirastolle. Lakisääteisten eläkkeiden osalta kertasuorituksen perusteiden vahvistaminen jäisi sosiaali- ja terveysministeriölle työntekijäin elä-

kelain 19 b §:n perusteella.

96 §. Pykälän 1 momenttia on muutettu ehdotetun Vakuutusvalvontavirastolle tarkoitettun valvontatoimivallan mukaisesti.

97 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä, joka oikeuttaisi sekä sosiaali- ja terveysministeriön että Vakuutusvalvontaviraston saamaan kassalta laissa säädettyjen tehtävien täyttämiseksi muitakin kuin pykälän 1 momentissa mainittuja tilinpäätökseen liittyviä tietoja. Säännös on tarpeen muun muassa erilaisten tilastojen ja kansainvälisten vertailujen laatimiseksi.

99 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että perustettavalla Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus käyttää valvonnallista keinoa, toisin sanoen kehottaa kassaa korjaamaan asiantila määräjassa kassan syyllistyttyä väärinkäytöksiin tai jos kassan toiminnan perusteet eivät ole enää lain mukaiset.

111 §. Voimassa olevan 111 §:n 1 momentin 2 kohdassa on viittaus ministeriön vahvistamiin sääntöihin. Koska lain voimaantulon jälkeen vakuutuskassat noudattavat sekä ministeriön että Vakuutusvalvontaviraston vahvistamia sääntöjä, kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä ei erikseen mainita, mikä viranomainen on säännöt vahvistanut.

165 §. Koska lakiehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontavirastolla voisi asianomaisen ministeriön lisäksi olla pykälässä tarkoitettuja salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, on pykälän 2 ja 4 momenttia täydennetty vastaavasti.

167 §. Pykälän 1 momenttia on täydennetty siten, että vastaisuudessa myös Vakuutusvalvontavirasto voisi julkistaa pykälässä tarkoitettuja tietoja. Tämä mahdollistaisi muun muassa tilinpäätöksistä tehtävien tilastotietojen julkistamisen kumman tahansa viranomaisen toimesta.

Koska vastaisuudessa sekä asianomaisessa ministeriössä että Vakuutusvalvontavirastossa voi olla kassojen tilinpäätöksiä, pykälän 2 momenttia on täydennetty vastaavasti.

168 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutuskassojen yhdistyksen valvonta siirtyisi Vakuutusvalvontavirastolle. Sosiaali- ja terveysministeriö sen sijaan jatkossakin vahvistaisi yhdistyksen säännöt.

170 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastaisuudessa Vakuutusvalvontavirasto voisi määrätä vakuutusteknisen tutkimuksen suoritettavaksi

muulloinkin kuin joka toinen vuosi. Lisäksi virasto voisi antaa ohjeita tutkimuksen laatimisesta.

172 a §. Uudessa 172 a §:ssä säädettäisiin vastaavalla tavalla kuin vakuutusyhtiölain 18 luvun 10 a §:ssä siitä, että Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen se, mitä laissa on säädetty sosiaali- ja terveysministeriöstä, koskisi Vakuutusvalvontavirastoa, ellei pykälän 2 momentista muuta johtuisi. Pykälän 1 momentin nojalla Vakuutusvalvontavirasto käsitelisi seuraavia asiakokonaisuuksia:

1. Vakuutusvalvontaviraston antamat luvat ja poikkeusluvat. Koska pääsääntönä on, että Vakuutusvalvontavirasto käsittelee kaikki yksittäistä vakuutuslaitosta koskevat luvat ja poikkeusluvat, Vakuutusvalvontavirastolle siirtyisi muun muassa seuraavat laissa tarkoitettut lupamenettelyt: 7 §: vakuutuskassan luotonotto ja osakaskontrolli, 2 luku: vakuutuskassan perustaminen sääntöjen vahvistamismenettelyineen, 83 a §: ylikatteen ja ylittelen palauttaminen osakkaille, 11 luku: selvitystila ja purkaminen, 12 luku: sulautuminen ja vastuunsiirtäminen ja 13 luku: jakautuminen. Vakuutusmaksujen ja vastuuvelan perusteiden vahvistaminen jaettaisiin ministeriön ja viraston kesken siitä riippuen, onko kyseessä kassan harjoittama lakisääteinen vai vapaaehtoinen toiminta.

2. Vakuutusvalvontavirastoon liittyvä muu toimivalta ja norminantovalta. Ehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontavirasto käsittelee muun muassa seuraavat asiat: 61 §: tilintarkastajan määrääminen eräissä tapauksissa, 9 luku: vakuutuskassojen valvonta ja valvonnalliset keinot ja 10 luku: vakuutuskassarekisteriasiat.

Pykälän 2 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriö käsittelee seuraavat asiakokonaisuudet:

1. Sosiaali- ja terveysministeriön norminantovalta ja luvat. Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin ne voimassa olevat ja ehdotetut säännökset, joiden osalta se, mitä asianomaisessa säännöksessä on säädetty sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä jäisi edelleen voimaan. Norminantovalta ja lupamenettely jäisi ministeriölle muun muassa seuraavissa laissa tarkoitetuissa tapauksissa: määräykset 8 §:ssä tarkoitettujen varojen erillään pitämisestä, 65 §: määräykset tilintarkastuskertomuksesta, 77 §: määräykset tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä liitetiedoista, 79 §: määräykset

lisävakuumusvastuun käyttämisestä erinäisten tappioiden peittämiseen ja vakuutusmaksujen alentamiseen, 83 §: varojen arvostaminen käyvästä arvosta poikkeavasti ja 83 d §: siirrot lisävakuumusvastuuseen. Sosiaali- ja terveysministeriö määräisi myös vakuutuskassalautakunnan jäsenet sekä vahvistaisi lautakunnan ohjesäännön.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta myös laista johtuvan siirtymäajan, ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset jäisivät edelleen voimaan siksi kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättäisi.

1.8. Eläkesäätiölaki

6 §. Pykälän 4 momentin mukaan asianomainen ministeriö antaisi vastaisuudessaakin tarkemmat määräykset eläkesäätiön eri osastojen varojen ja mahdollisten velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään pitämisestä. Nämä määräykset ovat kaikkia eläkesäätiöitä yhtäläisin perustein koskevia normeja, joilla on huomattava taloudellinen merkitys. Vakuutusvalvontavirasto voisi kuitenkin antaa tarkempia teknisluonteisia ohjeita siitä, miten kyseisiä asianomaisen ministeriön määräyksiä tulisi soveltaa yksittäiseen eläkesäätiöön.

36 a §. Voimassa olevan 36 a §:n 1 momentin 1 kohdassa on viittaus ministeriön vahvistamiin sääntöihin. Koska lain voimaantulon jälkeen eläkesäätiöt noudattavat sekä ministeriön että Vakuutusvalvontaviraston vahvistamia sääntöjä, kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä ei erikseen mainita, mikä viranomainen on säännöt vahvistanut. Lisäksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä tarkoitettu tilintarkastajan ilmoitus olisi tehtävä Vakuutusvalvontavirastolle.

37 §. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus uuteen kirjapitolakiin. Lisäksi siitä ehdotetaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 1 §:n 2 momenttia vastaavalla tavalla poistettavaksi maininta sosiaali- ja terveysministeriön antamista määräyksistä.

42 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ää vastaavalla

tavalla. Määräysten antaminen eläkesäätiöiden kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä jaettaisiin siis sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaisesti kuin vakuutusyhtiöidenkin osalta.

43 §. Määräysten antaminen eläkesäätiön eläkevastuun laskemisesta ehdotetaan jaettavaksi saman periaatteen mukaisesti kuin vakuutuskassalain 81 §:ssä. Asiasta säädettäisiin uudessa 3 momentissa. Vapaaehtoisten lisäeläkkeiden osalta 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Vakuutusvalvontavirasto antaisi määräykset eläkevastuun laskemisesta ja lakisääteisten eläkkeiden osalta sosiaali- ja terveysministeriö työntekijäin eläkelain 12 a §:n perusteella. Momentin 3 kohdan osalta määräykset eläkevastuun laskemisesta antaisi nykyisen käytännön mukaan sosiaali- ja terveysministeriö.

Pykälän 2 momentin 3 ja 4 kohtia on lisäksi täydennetty siten, että ministeriö voi antaa määräykset 3 kohdan soveltamisesta ja Vakuutusvalvontavirasto 4 kohdan soveltamisesta. Ilman näitä lisäyksiä viranomaiset eivät voisi antaa määräyksiä lisävakuumusvastuun tai indeksikorotusvastuun käytöstä, koska 3 momentissa oleva määräystenantovaltuus koskee vain eläkevastuun laskemista.

45 §. Pykälän 4 momentissa tarkoitettu hakemusmenettely B-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapäätöksen ylittävän palauttamista työnantajalle ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle vastaavalla tavoin kuin siirrettäessä toimintapäätöksen ylittettyä TEL:n mukaista toimintaa harjoittavan eläkekassan osakkaille. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi antaa tarvittaessa yleisiä, kaikkia eläkesäätiöitä koskevia määräyksiä siitä, että ylittetty arvioitaessa tietyt erät jätetään huomioon ottamatta toimintapäätöksessä, ja että tiettyjen varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Pykälän 5 momentissa tarkoitettu hakemusmenettely A-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön A-osaston ylikatteen palauttamista työnantajalle ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle vastaavasti kuin ylikatteen palauttamista yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan osakkaillekin. Koska lain mukaan eläkesäätiön varat arvostetaan pääsääntöisesti käypään arvoon, ehdotetaan, että asianomainen ministeriö voisi tarvittaessa antaa yleisiä, kaikkia eläkesäätiöitä koskevia määräyksiä siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo

lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla kuin vakuutuskas-salain 83 a §:n 5 momenttia.

46 §. Eläkesäätiöiden eläkevastuun katta-mista koskevien määräysten ja ohjeiden antamiseen liittyviä toimivaltasäännöksiä on nykyisin sekä käsiteltävänä olevassa pykä-lässä että sen perusteella annetussa asetuk-sessa. (Asetus eläkesäätiön eläkevastuun kat-teesta 1780/1995, jäljempänä kateasetus). Valtuudet antaa määräyksiä eläkesäätiön elä-kevastuun kattamisesta ehdotetaan pykälässä jaettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaisesti kuin vakuutusyhtiöi-den osalta. Eräät valtuutussäännökset ehdo-tetaan siirrettäväksi kateasetuksesta suoraan lakiin. Tämän seurauksena kateasetuksen 18 §:ää on myös muutettava.

Vakuutusvalvontavirasto määräisi pykälän 3 momentin mukaan perusteet, joiden mu-kaan eläkesäätiön eläkevastuun bruttomäärää vastaavat varat arvostetaan käypään arvoon. Kyse on teknisluoteisesta määräyksenannos-ta, koska varojen arvostus on jo laissa sidot-tu käypään arvoon. Virastolla ei olisi oikeut-ta määräyksissään poiketa varojen arvostuk-selta käypään arvoon.

Momentin 3 kohdan nykyisen sanamuodon mukaan ministeriö voi erityisistä syistä hy-väksyä vähennettäväksi eläkevastuun brutto-määrästä muitakin eriä kuin edellisissä 1 ja 2 kohdissa vähennettäväksi säädettyt erät. Koska tarkoituksena on, että ministeriö ei enää käsitelisi yksittäisiä poikkeuslupahake-muksia, kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ministeriö antaisi yleiset määräyk-set niistä tapauksista, joissa eläkevastuun bruttomäärästä voitaisiin vähentää muitakin kuin nimenomaisesti mainitut erät.

Pykälän 4 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan ministeriö voi erityisestä syystä sallia tai määrätä, että tietyt kattee-seen kuuluvat varat arvostetaan niiden käy-västä arvosta poikkeavasti. Koska varojen arvostaminen käyvästä arvosta poikkeavasti sisältää poikkeuksen laissa ilmaistusta pää-säännöstä, ehdotetaan, että norminantoval-tuus tältä osin säilyisi sosiaali- ja terveysmi-nisteriöllä. Ministeriön määräyksenantoval-tuus olisi yleisellä tasolla, eikä ministeriö käsitelisi yksittäisten eläkesäätiöiden poik-keuslupahakemuksia. Momentissa oleva säännös varojen arvostamisesta käypään ar-voon on siirretty pykälän 3 momenttiin.

Kateasetus sisältää tällä hetkellä säännök-siä, joissa ministeriölle on annettu valtuus antaa tarkempia määräyksiä tai poikkeuksia asetuksen säännöksistä. Näiden säännösten sisältämät toimivaltuudet on tarkoitus jakaa uudistuksen yhteydessä ministeriön ja Va-kuutusvalvontaviraston kesken. On asianmu-kaista, että jo laista ilmenee, että eläkevas-tuun katteesta paitsi säädetään tarkemmin asetuksella, myös annetaan kyseisen asetuk-sen perusteella tarkempia määräyksiä. Pykä-län 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenee sekä asetuksenanto-valtuus että määräyksenantovaltuus.

Pykälän 7 momentissa on nykyisin sään-nös katteeseen kuuluvien varojen luetteloi-misesta ja erillään säilyttämisestä. Nyt ehdo-tetaan, että momentissa annettaisiin Vakuu-tusvalvontavirastolle oikeus antaa tarkempia määräyksiä katteen luetteloinimisesta. Toimi-valta tulisi virastolle, koska kyseessä on tek-nisluonteinen määräysten antaminen.

Pykälän nykyisen 8 momentin mukaan mi-nisteriö antaa tarkemmat säännökset pykälän soveltamisesta. Momenttia ehdotetaan muu-tettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta voisi antaa ohjeita pykä-län ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

47 §. Pykälän 4 ja 5 momentit ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan sisällöltään 46 §:n 7 ja 8 momentteja. Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkempia määräyksiä katteen luette-loimisesta sekä antaisi ohjeita pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

47 a §. Eläkesäätiöiden sijoitussuunnitel-maa koskevat nykyisin kateasetuksen 18 § ja sen perusteella annetut ministeriön määräyk-set. Koska kysymys on varsin olennaisesta eläkesäätiön vakavaraisuuteen ja sen valvon-taan liittyvästä asiakirjasta, ehdotetaan, että sijoitussuunnitelmasta säädettäisiin lain ta-solla. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 47 a §, jossa säädettäisiin eläkesäätiön halli-tuksen velvollisuudesta laatia säätiön varojen sijoittamista koskeva suunnitelma, eli sijoi-tussuunnitelma. Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta antaisi tarkemmat mää-räykset sijoitussuunnitelmasta.

48 §. Pykälän 7 momenttia on täydennetty Vakuutusvalvontaviraston ohjeidenantoval-tuutuksen osalta.

48 a §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi ja selvennettäväksi vastaavasti kuin vakuu-tusyhtiölain 11 luvun 1 §:n 1 momenttia ja

vakuutuskassalain 83 b §:n 1 momenttia, koska B-eläkesäätiön ja AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääomaan luettavista eristä ja siitä vähennettävistä eristä säädetään asetuksessa työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan eläkesäätiön toimintapääomaan luettavista eristä (1326/1997). Muutos ei aiheuta muutoksia pykälän asiasisältöön.

48 d §. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavoin kuin vakuutuskassalain 83 e §:n 4 momenttia.

54 §. Pykälässä säädetään eläkesäätiön oikeudesta maksaa kertosuorituksena määrätyn suuruinen vanhuus- tai perhe-eläke taikka vapaakirjaan perustuva työkyvyttömyyseläke. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kertosuoritusta koskevien määräysten antaminen vapaaehtoisten lisäeläkkeiden osalta siirtyisi Vakuutusvalvontavirastolle. Lakisääteisten eläkkeiden osalta kertosuorituksen perusteiden vahvistaminen jäisi sosiaali- ja terveysministeriölle työntekijäin eläkelain 19 b §:n perusteella.

64 §. Pykälän 1 momenttia on muutettu ehdotetun Vakuutusvalvontavirastolle tarkoitetun valvontatoimivallan mukaisesti.

65 §. Pykälän 2 momenttia on muutettu vastaavasti kuin vakuutuskassalain 97 §:n 2 momenttia.

67 §. Pykälän 1 momenttia on muutettu vastaavasti kuin vakuutuskassalain 99 §:n 1 momenttia.

109 §. Koska ehdotetun Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaan tullessa pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa voi olla kyse sekä asianomaisen ministeriön että Vakuutusvalvontaviraston määräyksistä, pykälää on täydennetty vastaavasti.

110 §. Pykälää on täydennetty vastaavalla tavalla kuin 109 §:ää.

123 §. Pykälässä säädetään eläkevastuun ja sitä vastaavien varojen jakamisesta uusien työntekijäin vastattavaksi alkuperäisen työntantajayhteisön jakautuessa useaksi työntantajayhteiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemat määräykset pykälän soveltamisesta. Momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska eläkevastuun ja sitä vastaavien varojen jakamiseen työntekijäin kesken on saatava nykyisin sosiaali- ja terveysministeriön ja vastaisuudessa Vakuutusvalvontaviraston suostumus. Suostumuksen antamisen yhteydessä voidaan valvoa, että eläkevastuun ja varojen jakaminen tapahtuu asianmu-

kaisesti.

132 §. Koska lakiehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontavirastolla voisi asianomaisen ministeriön lisäksi olla pykälässä tarkoitettuja salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, on pykälän 2 ja 4 momenttia täydennetty vastaavasti.

134 §. Pykälään on tehty vastaavat täydennykset kuin vakuutuskassalain 167 §:ään.

135 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutusmatematiikan ottamisesta ja eroamisesta tulisi vastaisuudessa tehdä pykälässä tarkoitettu valvonnallinen ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle.

136 §. Pykälään on tehty vastaavat muutokset kuin vakuutuskassalain 170 §:ään.

137 a §. Uusi 137 a § vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 18 luvun 10 a §:ää ja vakuutuskassalain 172 a §:ää.

Pykälän 1 momentin nojalla Vakuutusvalvontavirasto käsitelisi seuraavia asiakokonaisuuksia:

1. *Vakuutusvalvontaviraston antamat luvat ja poikkeusluvat.* Virasto käsitelisi seuraavat luvat ja poikkeusluvat: 4 §: osakaskontrolli, 2 luku: eläkesäätiön perustaminen sääntöjen vahvistamisen menettelyineen, 45 §: ylikatteen ja ylittien palauttaminen työnantajalle, 10 luku: selvitystä ja purkaminen ja 11 luku: eläkesäätiön sulautuminen ja vakuutustoiminnan luovuttaminen. Eläkevastuun laskuperusteiden vahvistaminen jaettaisiin ministeriön ja viraston kesken siitä riippuen, onko kyseessä lakisääteisistä eläkkeistä vai vapaaehtoisista lisäeläkkeistä.

2. *Vakuutusvalvontavirastoon liittyvä muu toimivalta ja norminantovalta.* Ehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontavirasto käsitelisi muun muassa seuraavat asiat: 8 luku: eläkesäätiön valvonta ja valvonnalliset keinot, 9 luku: eläkesäätiörekisteriasiat sekä määräysten ja ohjeiden antaminen 42 §:ssä yksilöidystä seikoista.

Pykälän 2 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriö käsitelisi seuraavat asiakokonaisuudet:

1. *Sosiaali- ja terveysministeriön norminantovalta ja luvat.* Norminantovalta ja lupamenettely jäisi ministeriölle muun muassa seuraavissa laissa tarkoitetuissa tapauksissa: 6 §: määräykset osastojen varojen erillään pidosta, 36 §: määräykset tilintarkastuskertomuksesta, 42 §: määräykset tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä liitetiedoista, 43 §: määräykset lisävakuutusvastuun käyt-

tämisestä tappioiden ja kannatusmaksujen alentamiseen, 45 ja 46 §: varojen arvostaminen käyvästä arvosta poikkeavasti, 48 c §: lisävakuutusvastuun kartuttaminen ja purkamisen kannatusmaksuilla, 88 §: toimintapääoman siirrot ja 120 §: ylikatteen siirtäminen osastolta toiselle.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta myös laista johtuvan siirtymäajan, ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset ja jäisivät voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.9. Laki vakuutuksenvälittäjistä

1 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutuksenvälittäjärekisterin pitäminen siirtyy sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

3 §. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa säädettäisiin Vakuutusvalvontaviraston velvollisuudesta rekisteröidä luonnollinen henkilö vakuutuksenvälittäjäksi.

4 §. Pykälän johdantokappaleessa säädettäisiin Vakuutusvalvontaviraston velvollisuudesta rekisteröidä yhteisö vakuutuksenvälittäjäksi.

5 §. Pykälän 2 momentin mukaan rekisteriin merkittävien tietojen muutoksista olisi viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle.

10 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontaviraston olisi hyväksyttävä vakuutus tai vakuus, jonka vakuutuksenvälittäjä on velvollinen ottamaan tai asettamaan.

11 §. Pykälän 2 momentissa säädetään lakisääteisten vakuutusten välittämisestä maksettavista palkkioista. Nykyisin tällaisia palkkioita voidaan maksaa vain sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti, koska ministeriö vahvistaa myös lakisääteisten vakuutusten laskuperusteet. Momenttia ehdotetaan käytännön syistä muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriö korvattaisiin termillä "viranomaisen". Viranomaisella tarkoitettaisiin jatkossakin sosiaali- ja terveysministeriötä, koska ministeriö edelleenkin vahvistaisi lakisääteis-

ten vakuutusten laskuperusteet.

15 §. Pykälässä säädetään vakuutuksenvälittäjien valvonnasta.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuksenvälittäjien valvonta ja tarkastus siirtyisivät sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan muutosta, joka oikeuttaisi sekä sosiaali- ja terveysministeriön että Vakuutusvalvontaviraston saamaan vakuutuksenvälittäjiltä laissa säädettyjen tehtävien täyttämiseksi kaikki tarvittavat asiakirjat, tiedot ja selvitykset.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetun muutoksen mukaan liiketoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta olisi vakuutuksenvälittäjän viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle.

Pykälän 4 momentin mukaan kertomus liiketoiminnasta olisi vuosittain toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön sijasta Vakuutusvalvontavirastolle.

16 §. Pykälään ehdotetun muutoksen mukaan Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset vakuutuksenvälittäjien rekisteröinnistä ja sen edellytyksistä. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi jatkossakin tarkemmat määräykset vakuutuksenvälittäjiltä vaadittavista vakuutuksista ja vakuuksista.

17 §. Pykälässä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön käytettävissä olevista pakkokeinoista.

Pykälän 1 momentissa lueteltujen pakkokeinojenkäyttö siirtyisi Vakuutusvalvontaviraston toimivaltaan. Pykälän 2 momentin mukaan virasto voisi asettaa antamansa kehotuksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon. Pykälän 3 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi kieltää vakuutuksenvälittäjää jatkamasta toimintaansa, jos välittäjä ei noudata viraston antamaa kehotusta tai kieltä ja viime kädessä virasto voisi poistaa vakuutuksenvälittäjän rekisteristä.

Pykälän 4 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi poistaa vakuutuksenvälittäjän rekisteristä, jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty tai jos rekisteröimisajankohdan mukaisissa olosuhteissa on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei vakuutuksenvälittäjää enää voitaisi rekisteröidä.

18 §. Pykälään ehdotetun muutoksen mukaan vakuutuksenvälittäjien valvontamaksun määräisi sosiaali- ja terveysministeriö Vakuutusvalvontaviraston esityksestä.

19 §. Koska sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi myös Vakuutusvalvontavirastolla tu-

lee olemaan vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja, pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietojen luovuttamisoikeus momentissa mainituille tahoille tulisi koskemaan myös virastoa.

22 §. Koska vakuutuksenvälittäjärekisterin pitäminen lain 1 §:n 2 momenttiin ehdotetun muutoksen mukaan siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan vastaavaa muutosta käsiteltävänä olevaan pykälään.

23 §. Pykälässä säädetään eräistä sosiaali- ja terveysministeriön päätöksistä, jotka voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta. Koska luetelluissa lainkohdissa tarkoitettujen päätösten tai määräysten tekeminen siirtyy ministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle, pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti. Lisäksi momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus 21 §:n 1, 2 ja 4 momenttiin, koska mainitut lainkohdat on kumottu lailla 76/1998.

24 §. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että vastaisuudessa myös Vakuutusvalvontavirasto voisi julkistaa pykälässä tarkoitettuja tietoja. Tämä mahdollistaisi muun muassa tilinpäätöksistä tehtävien tilastotietojen julkistamisen kummankin viranomaisen toimesta.

Kaikki muut kuin edellä mainituissa lainkohdissa sosiaali- ja terveysministeriölle vakuutuksenvälittäjistä annetussa laissa säädetty tehtävät jäisivät edelleenkin ministeriön toimivaltaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki tulisi voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain kanssa.

Jotta vakuutuksenvälitystoiminnan valvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta valvonta- ja tarkastustehtävien siirryttyä sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan, että ne ministeriön antamat luvat määräykset, ohjeet ja muut vakuutuksenvälittäjien valvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen lain voimaantullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.10. Potilasvahinkolaki

4 §. Pykälän 2 momentin mukaan se, joka on laiminlyönyt velvollisuutensa vakuutuksen ottamiseen potilasvahinkolain mukaisen vastuun varalta, on velvollinen suorittamaan enintään kymmenkertaisen vakuutusmaksun.

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön sijasta Vakuutusvalvontavirasto antaisi määräykset siitä, miten korotuksen perusteena oleva vakuutusmaksu lasketaan.

5 §. Pykälän 3 momentissa säädetään potilasvakuutusyhdistyksestä ja sen tehtävistä. Yhdistys muun muassa huolehtii vakuutusyhtiön selvitystilan ja konkurssin yhteydessä korvausten maksamisesta sen jälkeen, kun vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus on siirretty yhdistykselle. Momentin mukaan yhdistyksen velvollisuus maksaa korvaukset alkaa sosiaali- ja terveysministeriön määräämästä ajankohdasta. Nyt ehdotetaan, että valta määrätä korvausten maksamisen alkamisajankohdasta siirtyisi ministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan, että potilasvakuutusyhdistyksen valvonta siirtyisi sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Sosiaali- ja terveysministeriö kuitenkin vahvistaisi yhdistyksen säännöt nykyisen käytännön mukaisesti.

6 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutusyhtiön olisi annettava Vakuutusvalvontavirastolle tiedoksi potilasvakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot.

Pykälän 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto sosiaali- ja terveysministeriön sijasta voisi vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa virastolle selvityksen asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Pykälän 4 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta antaisi määräyksiä vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnin perusteena olevasta riskien luokittelusta.

Pykälän 5 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi määräämällänsä tavalla velvoittaa vakuutusyhtiöt teettämään pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

11 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto vahvistaisi vuosittain potilasvahinkolautakunnan talousarvion.

Kaikki muut kuin edellä mainituissa lainkohdissa sosiaali- ja terveysministeriölle potilasvahinkolaissa säädetyt tehtävät jäisivät edelleenkin ministeriön toimivaltaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki tulisi voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava

ohjeistus jatkuisi katkeamatta valvonta- ja tarkastustehtävien siirryttyä sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan, että ne ministeriön antamat luvat määräykset, ohjeet ja muut potilasvakuutusta ja potilasvakuutusyhdistyksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen lain voimaantullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.11. Liikennevakuutuslaki

16 §. Potilasvahinkolain 4 §:n 2 momenttia vastaavalla tavalla ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset keskimääräisen vakuutusmaksun määräytymisestä, kun moottoriajoneuvon omistaja on laiminlyönyt liikennevakuutuksen ottamisen ja on sen vuoksi velvollinen maksamaan liikennevakuutuskeskukselle enintään nelinkertaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaavan hyvikkeen.

17 §. Pykälän 2 momentin nykyisen säännöksen mukaan liikennevakuutuskeskuksen tämän lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä, sen hallinnosta ja vakuutusyhtiöiden velvollisuudesta ja oikeudesta osallistua yhtiön täällä saaman vakuutusmaksutulon mukaisessa suhteessa tai täällä vakuuttamien riskien lukumäärän mukaisessa suhteessa keskuksen menoihin ja tuloihin määrätään keskuksen säännöissä, jotka annetaan asetuksella sen jälkeen, kun keskus on saanut tilaisuuden tehdä siitä ehdotuksen. Liikennevakuutuskeskuksen säännöissä määrätään lisäksi myös muun muassa keskuksen valvonnasta, joka kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle, keskuksen tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta. Lisäksi sääntöasetuksen 27 §:n 2 momentin mukaan ministeriöllä on oikeus antaa määräyksiä liikennevakuutuskeskuksen kirjanpidosta.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös liikennevakuutuskeskuksen valvonnasta. On asianmukaista, että valvontaviranomaisen toimivallasta säädetään lain tasolla. Vakuutusvalvontavirasto valvoisi liikennevakuutuskeskuksen toimintaa niin kuin se valvoo potilasvakuutusyhdistyksen ja Ympäristövaikutuskeskuksenkin toimintaa. Valvonnassa noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusyhtiöiden

valvonnasta. Momentin toimivaltasäännöstä ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi siten, että siitä ilmenee oikeus säätää asetuksella liikennevakuutuskeskuksen tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta sekä oikeus antaa mainituista seikoista valvontaviranomaisen määräyksiä. Tarkoituksena on, että tilinpäätöstä koskevien määräysten ja ohjeiden antaminen jaetaan ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston kesken samojen periaatteiden mukaan kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 14 §:ssä.

Pykälän 3 momentissa säädetään eräistä liikennevakuutuskeskuksen tehtävistä. Keskuksen tehtävänä on muun muassa huolehtia vakuutusyhtiön selvitystilan ja konkurssin yhteydessä korvausten maksamisesta sen jälkeen, kun vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus on siirretty yhdistykselle. Momentin mukaan yhdistyksen velvollisuus maksaa korvaukset alkaa sosiaali- ja terveysministeriön määräämistä ajankohdasta. Nyt ehdotetaan potilasvahinkolain 5 §:n 3 momenttia vastaavalla tavalla, että valta määrätä korvausten maksamisen alkamisajankohdasta siirtyisi ministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

18 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi potilasvahinkolain 6 §:n 1 momenttia vastaavalla tavalla siten, että vakuutusyhtiön olisi annettava Vakuutusvalvontavirastolle tiedoksi liikennevakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot.

Pykälän 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto sosiaali- ja terveysministeriön sijasta voisi vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa virastolle selvityksen asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Pykälän 4 momentin mukainen määräysten antaminen vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnin perusteena olevasta riskien luokittelusta sekä vahingottomien vuosien perusteella annettavien vakuutusmaksujen alennusten ja vahinkojen perusteella tapahtuvien vakuutusmaksujen korotusten määräämisestä sen sijaan jäisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan.

Pykälän 5 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi määräämällänsä tavalla velvoittaa vakuutusyhtiöt teettämään pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

18 a §. Pykälän 1 momentissa säädetyn liikenneturvallisuusmaksun määrääminen jäisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan. Sen sijaan 2 momentin mu-

kaisten määräysten antaminen liikenneturvalisuuden edistämiseksi tarvittavien vahinkotietojen keräämisestä ja tilastoinnista ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle.

19 a §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan nykyinen toinen virke, jossa säädetään korvausasiamiehen kelpoisuudesta. Euroopan unionin piirissä on katsottu, että korvausasiamiehen kelpoisuuden ja pätevyyden valvonta on osa vakuutusyhtiön kotimaan viranomaisten harjoittamaa yhtiön talouden vakauden valvontaa. Tästä syystä myös korvausasiameistä koskevien kelpoisuus- ja pätevyysvaatimusten asettaminen kuuluu yhtiön kotivaltiolle. Pykälä liittyy edellä vakuutusyhtiölain 2 a luvun 11 §:ään ehdotettuun uuteen 3 momenttiin.

Liikennevakuutuslain 19 a §:n 3 momenttia ehdotetaan ensinnäkin täsmennettäväksi siten, että korvausasiameistä koskevat tiedot ja selvitykset sekä selvitys liikennevakuutuskeskuksen jäseneksi liittymisestä olisi annettava ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 10 §:ssä säädetyn vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittamisilmoituksen yhteydessä. Yhtiö siis toimittaisi nämä tiedot ja selvitykset kotimaansa Vakuutusvalvontaviranomaiselle, joka lähettäisi ne sanotun ilmoituksen yhteydessä Suomen Vakuutusvalvontavirastolle. Lisäksi momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jonka mukaan liikennevakuutuskeskuksen jäsenyyden osalta riittäisi tässä ilmoitusvaiheessa selvitys jäsenyyshakemuksen jättämisestä, jos yhtiö samalla sitoutuisi siihen, ettei se aloita liikennevakuutuksen harjoittamista Suomessa ennen kuin se on lopullisesti hyväksytty jäseneksi.

Kaikki muut kuin edellä mainituissa lainkohdissa sosiaali- ja terveysministeriölle liikennevakuutuslaissa säädetty tehtävät jäisivät edelleenkin ministeriön toimivaltaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki tulisi voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta valvonta- ja tarkastustehtävien siirryttyä sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan, että ne ministeriön antamat luvat määräykset, ohjeet ja muut liikennevakuutusta ja liikennevakuutuskeskuksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen lain voimaantullessa siirtyy Vakuutusvalvontavi-

rastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.12. Ydinvastuulaki

20 §. Pykälässä säädetään tilanteesta, jossa ydinlaitoksen haltijan lain mukainen vastuumäärä ei riitä kaikkien korvauksen oikeutettujen kärsimien vahinkojen täyteen hyvittämiseen. Pykälän 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus määrätä, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta, jos korvausten alentaminen osoittautuu tarpeelliseksi. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että määräysten antaminen tältä osin siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle.

23 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ydinlaitoksen haltijan ottaman vakuutuksen hyväksyminen siirtyisi sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

33 §. Pykälässä säädetään valtion varoista suoritettavasta vahingonkorvauksesta. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvaade on kannevallan menettämisen uhalla ilmoitettava määrättyssä ajassa sosiaali- ja terveysministeriölle. Nyt ehdotetaan, että korvausvaade olisi ministeriön sijasta ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle.

1.13. Laki ympäristövahinkovakuutuksesta

7 §. Pykälän 4 momentin mukainen Ympäristövakuutuskeskuksen sääntöjen vahvistaminen jäisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriön tehtäväksi. Sen sijaan pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että varsinainen keskuksen valvonta siirtyisi ministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle.

9 §. Potilasvahinkolain 4 §:n 2 momenttia ja liikennevakuutuslain 16 §:n 1 momenttia vastaavalla tavalla pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat määräykset keskimääräisen vakuutusmaksun laskemisesta, kun vakuuttamisvelvollinen yhteisö on laiminlyönyt vakuutuksen ottamisen ja on sen vuoksi velvollinen maksamaan Ympäristövakuutuskeskukselle enintään kymmenkertaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaavaa hyvikkeen.

11 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi potilasvahinkolain 6 §:ää vastaavalla tavalla.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusyhtiön olisi annettava Vakuutusvalvontavirastolle tiedoksi ympäristövahinkovakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot.

Pykälän 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto sosiaali- ja terveysministeriön sijasta voisi vaatia, että vakuutusyhtiö ja Ympäristövakuutuskeskus toimittavat virastolle selvityksen asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Pykälän 3 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto ministeriön sijasta antaisi määräyksiä vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnista.

Pykälän 4 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi määräämällään tavalla velvoittaa vakuutusyhtiöt ja Ympäristövakuutuskeskuksen tekemään pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

18 §. Pykälässä säädetään tilanteesta, jossa korvauksen enimmäismäärä ei riitä kaikkien samana vakuutuskautena ilmoitettujen vahinkojen täyteen korvaamiseen. Pykälän 4 momentin mukaan ministeriö voi päättää, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta, jos tiedossa olevien vahinkotapahtumien perusteella on todennäköistä, että korvausta joudutaan alentamaan. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että määräysten antaminen tältä osin siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle. Muutos vastaa ydinvastuulain 20 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta.

Lain 22 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan valtioneuvosto asettaa kolmeksi vuodeksi ympäristövakuutuslautakunnan, ei ehdoteta muutosta Vakuutusvalvontaviraston perustamisen johdosta.

Kaikki muut kuin edellä mainituissa lainkohdissa sosiaali- ja terveysministeriölle ympäristövakuutuksesta annetussa laissa säädetty tehtävät jäisivät edelleenkin ministeriön toimivaltaan.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki tulisi voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta valvonta- ja tarkastustehtävien siirryttyä sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan, että ne ministeriön antamat luvat

määräykset, ohjeet ja muut ympäristövahinkovakuutusta ja Ympäristövakuutuskeskuksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen lain voimaantullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.14. Laki kilpailunrajoituksista

11 c §. Vakuutusyhtiön osakkeiden hankkimiseen, sulautumiseen ja vakuutuskannan luovuttamiseen, vakuutusyhdistyksen sulautumiseen ja muuttumiseen keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi sekä vakuutuskassan ja eläkesäätiön sulautumiseen ja vakuustoitinnan luovuttamiseen tai vastuun siirtämiseen liittyvät sosiaali- ja terveysministeriön valvontatehtävät siirtyvät lakiehdotuksen mukaan Vakuutusvalvontavirastolle. Yrityskauppavalvontaan liittyvän 11 c §:n 2 momentin mukainen lausuntomenettely siirtyy siis kilpailuviraston ja Vakuutusvalvontaviraston väliseksi.

12 §. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto sosiaali- ja terveysministeriön sijasta voisi tehdä esityksen pääasiassa vakuustoitintaa koskevan kilpailunrajoituksen käsittelemisestä kilpailuneuvostossa.

1.15. Laki rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä

14 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että poliisitoimesta vastaavan ministeriön olisi kuultava myös Vakuutusvalvontavirastoa antamistaan tarkemmista määräyksistä.

1.16. Vakuutuslakilaki

13 §. Pykälän 1 momentissa on nykyisin säännös, jonka mukaan vakuutuksenottajalla on oikeus saada henkilövakuutuksessa sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden tai vakuutusehtojen mukainen vapaakirja tai vakuutuksen takaisinostoarvo. Sosiaali- ja terveysministeriö ei nykyisin enää vahvista henkilövakuutuksen perusteita. Tästä syystä momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus ministeriön vahvistamiin perusteisiin.

1.17. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta

1 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriö määräisi vakuutustarkastusmaksun perusteet Vakuutusvalvontaviraston esityksestä. Työttömyyskassat eivät kuuluisi Vakuutusvalvontaviraston valvottaviin. Tästä syystä momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että virasto ei tekisi esitystä työttömyyskassojen maksusta, vaan siitä säädetäisiin uudessa 2 a §:ssä. Vakuutusyhtiön toimilupamaksusta annetussa laissa (1421/1993) tarkoitettua toimilupamaksua ei enää otettaisi huomioon vakuutustarkastusmaksua määrittäessä, koska vakuutusyhtiöiden toimilupien myöntäminen jäisi ministeriölle, jonka kustannuksia tarkastusmaksulla ei enää katettaisi.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin vakuutustarkastusmaksun perusteet, joita ovat kiinteä perusmaksu ja siihen lisättävä suhteellinen maksu.

Pykälän 3 momentin mukaisen maksutulon vahvistamisen tekisi Vakuutusvalvontavirasto.

2 §. Pykälän 1 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto tekisi ministeriölle esityksen vakuutustarkastusmaksun perusteista niiden tietojen mukaan, joita laitokset ovat virastolle velvolliset antamaan sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään kutakin laitostyyppiä koskevassa erityislaissa. Virasto myös määräisi laitoskohtaisen maksun samojen tietojen perusteella.

Pykälän 2 momentin mukaan maksuluettelo pidettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön sijasta Vakuutusvalvontavirastossa maksuvelvollisten nähtävänä. Viraston olisi myös kuulutettava nähtäville panosta.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin Vakuutusvalvontaviraston velvollisuudesta lähettää maksuvelvollisille maksuluettelon mukaiset maksuliput.

2 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a §, jossa säädetäisiin työttömyyskassojen suoritettavasta tarkastusmaksusta. Ehdotuksen mukaan työttömyyskassojen tarkastusmaksun määrittämiseen ja maksuunpanoon ei tulisi muutoksia, vaan menettely säilyisi nykyisellään. Toisin sanoen sosiaali- ja terveysministeriö määräisi maksun perusteet ilman Vakuutusvalvontaviraston esitystä, ministeriö vahvistaisi 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksutulon ja suorittaisi 2 §:ssä

säädetty maksuunpanoon liittyvät tehtävät.

4 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valitusoikeus koskisi sekä ministeriön maksun perusteita koskevaa määräystä että viraston perusteiden mukaan laskemaa laitoskohtaista maksua. Valitusaika kummankin päätöksen osalta alkaisi siitä, kun maksuluettelo on pantu nähtäväksi.

1.18. Rahoitustarkastuslaki

Rahoitustarkastuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se Vakuutusvalvontaviraston kanssa tehtävän yhteistyön osalta vastaisi sisällöltään Vakuutusvalvontavirastosta annettavaa lakia. Johtokunnan kokoonpanoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että se mahdollisimman hyvin vastaisi Vakuutusvalvontaviraston johtokunnan kokoonpanoa.

4 §. Pykälän 6 kohdassa säädetään nykyisin rahoitustarkastuksen yhteistyöstä muiden rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten kanssa. Kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä mainitaan erityisesti yhteistyö Vakuutusvalvontaviraston kanssa. Sääntelyllä halutaan erityisesti painottaa sitä, että rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston välisellä yhteistyöllä on tavanomaista viranomaisyhteistyötä suurempi merkitys. Ehdotettu muutos vastaa sisällöltään Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain 3 §:n 2 momenttia.

5 §. Pykälässä säädetään pankkivaltuutettujen tehtävistä rahoitustarkastuksen hallinnossa. Pankkivaltuutettujen tehtävä on muun muassa nimittää kaksi rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsentä. Koska 6 §:ssä säädettyä johtokunnan kokoonpanoa ehdotetaan muutettavaksi, myös käsiteltävänä olevaa pykälää on muutettava vastaavasti.

Pykälän 2 momentin 1 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että pankkivaltuutetut nimittäisivät rahoitustarkastuksen johtokuntaan nykyisen kahden jäsenen sijasta kolme jäsentä. Kolmas jäsen nimitettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön ehdotuksesta. Ministeriötä edustava jäsen olisi täysivaltainen johtokunnan jäsen, eikä nykyisen käytännön mukaisesti lisäjäsen. Hän olisi toimivaltainen käsittelemään kaikkia johtokunnalle kuuluvia asioita, eikä ainoastaan rahoitustarkastuksen ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyötä sellaisen konsernin valvonnassa, johon kuuluvat luottolaitos ja vakuutusyhtiö.

Pykälän 2 momentin 2 kohta ehdotetaan kumottavaksi, koska sosiaali- ja terveysmi-

nisteriötä edustavan jäsenen nimittäminen tapahtuisi 1 kohdan perusteella.

6 §. Pykälässä säädetään rahoitustarkastuksen johtokunnan kokoonpanosta. Johtokuntaan kuuluu nykyisin rahoitustarkastuksen johtaja ja kaksi muuta pankkivaltuutettujen nimittämää jäsentä.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetun muutoksen mukaan rahoitustarkastuksen johtokuntaan kuuluisivat rahoitustarkastuksen johtaja, Vakuutusvalvontaviraston ylijohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Pankkivaltuutetut nimittäisivät johtokuntaan kolme jäsentä 5 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti. Johtokunnan jäsenten lukumäärä nousisi siis kolmesta viiteen.

Pykälän 2 momentin mukaan johtokunta on nykyisin päätösvaltainen täysilukuisena. Koska johtokunnan jäsenmäärä ehdotetaan nostettavaksi kolmesta viiteen, ei enää ole tarkoituksenmukaista, että päätösvaltaisuuteen vaadittaisiin kaikkien jäsenten läsnäoloa. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätösvaltaisuuteen riittäisi neljä jäsentä, joista yhden olisi oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Lisäksi momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus 5 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin asioihin ja maininta lisäjäsenen läsnäolo-oikeudesta, koska sosiaali- ja terveysministeriötä edustava jäsen muuttuisi täysivaltaiseksi johtokunnan jäseneksi.

7 §. Pykälässä säädetään rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävistä. Pykälän 4 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi lisäys, jonka mukaan johtokunnan tehtävänä on vahvistaa Vakuutusvalvontaviraston kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet. Sama tehtävä sisällytettäisiin myös Vakuutusvalvontaviraston johtokunnan tehtäviä koskevaan säännökseen

1.19. Työntekijäin eläkelaki

10 §. Pykälässä tarkoitettu vastuun siirto tarkoittaa sitä tapausta, että eläkelaitoksen vastuu yksittäisen työntekijän vakuutuksesta siirretään toiselle eläkelaitokselle.

Pykälässä tarkoitettussa tapauksessa sosiaali- ja terveysministeriön suostumus tarkoittaa käytännössä sitä, että eläkelaitos hakee toimenpiteille ministeriön luvan. Koska lupamenettelyt pääsääntöisesti ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle, ehdotetaan, että yhdenmukaisesti muiden lupamenettelyjen kanssa myös pykälässä mainitussa tapauksessa Vakuutusvalvontavirasto

voisi antaa suostumuksensa vastuun siirtoon.

13 §. Pykälän mukaan joissakin poikkeustapauksissa on tarkoituksenmukaista sallia, että vakuutuksenottaja suorittaa vakuutusmaksunsa pidemmällä ajalla. Tällöin vakuutusmaksun suorittamisen vakuudeksi on kuitenkin asetettava turvaava vakuus. Vakuuden arviointi kuuluu vakavaraisuusvalvonnan piiriin ja siten Vakuutusvalvontaviraston tehtäviin.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta myös laista johtuvan siirtymäajan, ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön antamat päätökset, joiden antaminen siirtyisi Vakuutusvalvontavirastolle, jäisivät edelleen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.20. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki

11 §. Voimassa olevan pykälän 3 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset siitä, miten pykälän 2 momentissa säädettyjä sijoitustoiminnan lähtökohtia sovelletaan työeläkekassaan. Työeläkekassan kirjanpidosta säädetään lisäksi asetuksessa, joka sisältää työeläkekassan ohjesäännön (846/1975). Asetuksen 17 §:n nojalla kirjanpidosta on soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään tai määrätään vakuutusyhtiön kirjanpidosta. Mainittujen säännösten nojalla ministeriö on antanut määräyksiä ja ohjeita, jotka koskevat työeläkekassan vakuutusteknisen vastuuvelan katetta, kirjanpitoa ja tilinpäätöstä, sijoitussuunnitelmaa sekä näihin liittyviä asiakirjoja, selontekoja ja kaavoja.

Ehdotuksen mukaan asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antaisivat vastaisuudessa määräyksiä työeläkekassan sijoitustoiminnasta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

11 a §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä edellytetty valvonnallinen ilmoitus vakuutusmatemaattikon ottamisesta ja eromaisesta olisi vastaisuudessa tehtävä perustettavalle Vakuutusvalvontavirastolle.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta myös laista johtuvan siirtymäajan, ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset jäisivät edelleen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.21. Taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaki

9 §. Voimassa olevan pykälän 3 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset siitä, miten pykälän 2 momentissa säädettyjä sijoitustoiminnan lähtökohtia on sovellettava eläkekassaan. Eläkekassan kirjanpidosta säädetään lisäksi asetuksessa esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan ohjesäännöstä (762/1985). Asetuksen 17 §:n nojalla kirjanpidosta on soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään tai määrätään vakuutusyhtiön kirjanpidosta. Mainittujen säännösten nojalla ministeriön antamat määräykset ja ohjeet koskevat samoja seikkoja kuin työeläkekassallekin annetut määräykset ja ohjeet. Tästä syystä 3 momenttiin on tehty vastaavat muutokset kuin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 §:n 3 momenttiin.

9 a §. Pykälän 3 momentissa tarkoitettu eläkekassan vakuutusmatemaattikkoa koskeva valvonnallinen ilmoitus ehdotetaan tehtäväksi vastaisuudessa Vakuutusvalvontavirastolle kuten muissakin lakiehdotuksissa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta myös laista johtuvan siirtymäajan, ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset jäisivät edelleen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.22. Maatalousyrittäjien eläkelaki

16 §. Pykälän 3 momenttia on muutettu ehdotetun Vakuutusvalvontavirastolle tarkoitettun valvontatoimivallan mukaisesti.

17 §. Voimassa olevan pykälän 3 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset siitä, miten pykälän 2 momentissa säädettyjä sijoitustoiminnan lähtökohtia on sovellettava maatalousyrittäjien eläkelaitokseen. Eläkelaitoksen kirjanpidosta säädetään lisäksi asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön (501/1969). Asetuksen 17 §:n nojalla kirjanpidosta on soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään tai määrätään vakuutusyhtiön kirjanpidosta. Mainittujen säännösten nojalla ministeriön antamat määräykset ja ohjeet koskevat samoja seikkoja kuin työeläkekassallekin annetut määräykset ja ohjeet. Tästä syystä 3 momenttiin on tehty vastaavat muutokset kuin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 §:n 3 momenttiin.

17 a §. Pykälän 3 momentissa tarkoitettu eläkelaitoksen vakuutusmatemaattikkoa koskeva valvonnallinen ilmoitus ehdotetaan tehtäväksi vastaisuudessa Vakuutusvalvontavirastolle kuten muissakin lakiehdotuksissa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta myös laista johtuvan siirtymäajan, ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset jäisivät edelleen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.23. Merimieseläkelaki

3 §. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan vastaavia muutoksia kuin vakuutuskassalain 170 §:ään ja eläkesäätiölain 136 §:ään. Samalla pykälässä tarkoitettulle tutkimukselle asetettu toimittamisaika on yhdenmukaistettu.

41 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että merimieseläkekassan nimen kirjoittamiseen oikeutettujen hen-

kilöiden nimet ja kotipaikat ilmoitettaisiin sekä sosiaali- ja terveysministeriölle että Vakuutusvalvontavirastolle. Virasto antaisi todistuksen kassan nimen kirjoittamiseen oikeutetuista henkilöistä.

45 §. Pykälässä tarkoitettu valvonnallinen keino ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle vastaavasti kuin muissakin lakiehdotuksissa.

54 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään Merimieseläkekassan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Pykälään ehdotetaan vastaavia muutoksia kuin vakuutusyhtiölakiin, eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin.

55 §. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu lupamenettely ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle. Ehdotus on yhdenmukainen vakuutusyhtiölain ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain niin sanottua osakaskontrollisäännöstöä koskevien muutosehdotusten kanssa.

56 §. Voimassa olevan pykälän 3 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset siitä, miten pykälän 2 momentissa säädettyjä sijoitustoiminnan lähtökohtia on sovellettava eläkekassaan. Koska eläkekassan kirjanpidosta säädetään lain 54 §:ssä, momenttiin ei tältä osin ehdoteta täydentäviä säännöksiä. Selvyiden vuoksi pykälään ehdotetaan kuitenkin säännöstä, jonka mukaan Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarvittaessa tarkemmat määräykset 2 momentissa tarkoitettujen sijoitussuunnitelman laatimisesta ja toimittamisesta yhdenmukaisesti muiden lakiehdotusten kanssa.

57 §. Pykälään ehdotetut säännökset eläkekassan velvollisuudesta toimittaa kertomus tilastaan ja toiminnastaan Vakuutusvalvontavirastolle sekä velvollisuudesta toimittaa muitakin tietoja asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle vastaavat muita vakuutus- ja eläkelaitoksia koskevia lakiehdotuksia.

58 §. Pykälässä tarkoitettujen valvonnalliset keinot ehdotetaan siirrettäväksi Vakuutusvalvontavirastolle. Ehdotus vastaa muita vakuutuslaitoksia koskevia lakiehdotuksia. Pykälän 1 momentissa on nykyisin uhkasakon asettamis päätöstä koskeva valituskielto. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannanoton (PeVL 5/1997 vp) mukaan kuitenkin tällaista valituskieltoa on pidettävä hallitusmuodon 16 §:n 1 momentin vastaisena, joten se ehdotetaan tässä yhteydessä poistettavaksi.

64 c §. Eläkekassan vakuutusmatemaattikoita koskeva valvonnallinen ilmoitus ehdote-

taan tehtäväksi vastaisuudessa Vakuutusvalvontavirastolle kuten muitakin vakuutuslaitoksia koskevissa lakiehdotuksissa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Vakuutusvalvontavirastosta annettavan lain kanssa.

Jotta vakuutusvalvontaa varten tarvittava ohjeistus jatkuisi katkeamatta myös laista johtuvan siirtymäajan, ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset jäisivät edelleen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

1.24. Sairausvakuutuslaki

61 §. Pykälän 1 momentissa oleva vanhentunut viittaus avustuskassalakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi vakuutuskassalakiin. Vastaavasti momentissa käytetty termi avustuskassa on muutettu vakuutuskassaksi. Lisäksi momentissa oleva virheellinen viittaus osakeyhtiölain konsernia koskevaan säännökseen on oikaistu.

64 §. Pykälässä tarkoitettujen työpaikkakassojen valvonta siirtyisi Vakuutusvalvontavirastolle kuten muidenkin vakuutuskassojen valvonta. Siten myös pykälässä tarkoitettu toimivalta kieltää työpaikkakassalta oikeus sairausvakuutuslain mukaisten vakuutusten myöntämiseen ja kassan toiminnan lakkaamiseen ehdotetaan siirrettäväksi sosiaali- ja terveysministeriöltä Vakuutusvalvontavirastolle. Muutoksella ei ole vaikutusta asianomaisen ministeriön Kansaneläkelaitokselle siirtämiin valvontatehtäviin.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain 7 §:n nojalla annettaisiin asetus vakuutusvalvontavirastosta. Asetuksessa olisivat säännökset muun muassa vakuutusvalvontaviraston johtavista virkamiehistä, asioiden käsittelystä virastossa sekä virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja täyttämisestä sekä virkapaudesta. Lisäksi asetuksessa olisi tarkempi säännös vakuutusvalvontaviraston johtokunnan tehtävistä.

Esityksestä seuraa, että noin 30 asetusta ja valtioneuvoston sekä sosiaali- ja terveysministeriön päätöstä on muutettava vastaamaan ministeriön ja vakuutusvalvontaviraston vä-

listä työnjakoa. Merkittävimpiä näistä asetuksista ja päätöksistä ovat vakuutusyhtiöitä, vakuutusyhdistyksiä, vakuutuskassoja ja eläkesäätiöitä koskevat asetukset vastuuvelan katteesta ja toimintapääomaa koskevat asetukset sekä sosiaali- ja terveystieteiden vakuutusyhtiöitä koskeva määräys- ja ohjekokoelma. Tarvittavat asetusten, valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveystieteiden päätösten muutokset tullaan tekemään sen jälkeen, kun hallituksen esitykseen sisältyvät lait on hyväksytty ja vahvistettu.

3. Voimaantulo

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1999. Ennen lakien voimaantuloa voidaan kuitenkin ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen vakuutusvalvontaviraston toiminnan aloittamiseksi lakien tullessa voimaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Vakuutusvalvontavirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vakuutus- ja eläkelaitosten sekä muiden vakuutusalaalla toimivien valvontaa ja tarkastusta varten on Vakuutusvalvontavirasto. Virasto on hallinnollisesti sen ministeriön alainen, jonka toimialaan vakuutustoiminta kuuluu (*asianomainen ministeriö*).

2 §

Valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

- 1) vakuutusyhtiölaissa (1062/1979) tarkoitettua vakuutusyhtiötä;
- 2) työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiötä;
- 3) ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettussa laissa (398/1995) tarkoitettua ulkomaista vakuutusyhtiötä;
- 4) vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettua vakuutusyhdistystä;
- 5) vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettua vakuutuskassaa;
- 6) eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettua eläkesäätiötä;
- 7) eläketurvakeskusta;
- 8) työeläkekassaa;
- 9) esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassaa;
- 10) maatalousyrittäjien eläkelaitosta;
- 11) merimieseläkekassaa;
- 12) vakuutuksenvälittäjistä annetussa laissa (251/1993) tarkoitettua vakuutuksenvälittäjää

13) liikennevakuutuskeskusta;

14) potilasvakuutusyhdistystä;

15) Tapaturmavakuutuslaitosten liittoa;

16) Ympäristövakuutuskeskusta;

17) vakuutuskassojen yhdistystä; sekä

18) muita yhteisöjä, laitoksia ja elinkeinonharjoittajia, joiden valvonta ja tarkastus on laissa säädetty Vakuutusvalvontaviraston tehtäväksi.

3 §

Vakuutusvalvontaviraston tehtävänä on:

- 1) valvoa ja tarkastaa valvottavien toimintaa siten kuin siitä erikseen säädetään;
- 2) seurata vakuutusmarkkinoiden ja siihen liittyvien alojen kehitystä;
- 3) tehdä esityksiä vakuutusalan kehityksen vaatimiksi toimenpiteiksi;
- 4) osallistua viranomaisten väliseen kansainväliseen yhteistoimintaan sekä toimia erityisesti Euroopan talousalueella yhteistyössä muiden vakuutus- ja rahoitusvalvontaa harjoittavien viranomaisten kanssa;
- 5) hoitaa asianomaisen ministeriön määrämät hallinnolliset tehtävät sekä vakuutus-toimintaan liittyvät selvitys-, tilastointi- ja tutkimustehtävät; sekä
- 6) hoitaa muut tehtävät, jotka sille on säädetty.

Vakuutusvalvontavirasto toimii tehtävänsä hoitaessaan yhteistyössä rahoitustarkastuksen ja muiden viranomaisten kanssa.

4 §

Vakuutusvalvontavirastossa on johtokunta. Viraston päällikkönä on ylijohtaja. Johtokunnan tehtävistä ja vakuutusvalvontaviraston organisaatiosta säädetään asetuksella.

Johtokunnassa on puheenjohtaja ja viisi muuta jäsentä. Jäsenillä on henkilökohtaiset varajäsenet. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan määrää jäsenistä asianomainen ministeriö.

Asianomainen ministeriö nimittää johtokuntaan kolme jäsentä ja heille varajäsenet enintään kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan. Näistä kahden jäsenen ja varajäsenen nimitys tapahtuu Suomen Pankin ja sen ministeriön, jonka toimialaan kuuluu luottolaitostoiminta, ehdotusten perusteella.

Johtokuntaan kuuluvat lisäksi vakuutusvalvontaviraston ylijohtaja, rahoitustarkastuksen johtaja ja asianomaisen ministeriön vakuutusasioista vastaavan tulosyksikön päällikkö. Asianomainen ministeriö nimittää heille varajäsenet. Vakuutusvalvontaviraston ylijohtajan ja rahoitustarkastuksen johtajan varajäsenen nimitys tapahtuu Vakuutusvalvontaviraston ja rahoitustarkastuksen ehdotusten perusteella.

Vakuutusvalvontaviraston henkilöstö valitsee keskuudestaan enintään kolmen vuoden määräajaksi johtokuntaan lisäjäsenen, jolla on oikeus osallistua johtokunnan päätöksentekoon sen käsitellessä henkilöstöä koskevia asioita.

5 §

Valvottavien velvollisuudesta suorittaa maksu valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi säädetään erikseen.

6 §

Vakuutusvalvontaviraston päätöksestä saadaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

7 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

8 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 1999.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen Vakuutusvalvontaviraston toiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

9 §

Virkoja ensimmäistä kertaa täytettäessä asianomainen ministeriö siirtää lain voimaantulosta lukien Vakuutusvalvontaviraston virat ylijohtajan virkaa lukuun ottamatta sekä perustaa tarvittaessa uudet virat. Lisäksi asianomainen ministeriö ottaa viraston perustamisen yhteydessä ensimmäisellä kerralla työsopimussuhteisen henkilökunnan ja viran väliaikaisen hoitajan, myöntää virkavapauden ja ottaa viransijaisen.

Ylijohtajan virka voidaan täyttää ensimmäisen kerran ennen lain voimaantuloa.

Vakuutusvalvontavirastoon päivänä kuu-
ta 1999 perustettavat virat voidaan täyttää ensimmäisellä kerralla niitä haettaviksi julistamatta.

2.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 14 luvun 4 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 389/1995,

muutetaan 10 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentin johdantokappale ja 7 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 9 momentti, 3 a §:n 5 momentti sekä 14 §, 11 luvun 1 §, 14 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §, 5 §:n 1 momentti, 5 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 8 §:n 1 momentti sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta, 6 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 5 momentti ja 7 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 10 luvun 1 §:n 2 momentti ja 14 § ja 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 611/1997, 10 luvun 3 §:n 3 momentin johdantokappale ja 5 momentin johdantokappale laissa 752/1993, 10 luvun 3 §:n 3 momentin 7 kohta sekä 4 ja 9 momentti ja 3 a §:n 5 momentti ja 14 luvun 5 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 8 §:n 1 momentti mainitussa laissa 389/1995, 11 luvun 1 § mainitussa laissa 752/1993 ja laissa 355/1997, 14 luvun 5 §:n 1 momentti laissa 74/1998 ja 18 luvun 6 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 5 momentti laissa 1022/1996, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 2 a §, 2 a luvun 11 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 389/1995, uusi 3 momentti, 10 luvun 3 §:ään siitä mainitulla lailla 355/1997 kumotun 7 momentin tilalle uusi 7 momentti ja lukuun uusi 3 b § sekä 18 lukuun uusi 10 a § seuraavasti:

2 luku

10 luku

Vakuutusyhtiön perustaminen**Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen**

2 a §

1 §

Vakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta asianomaisen ministeriön on pyydettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

Vakuutusyhtiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

2 a luku

Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla

3 §

11 §

Jos yhtiön ilmoitus käsittää muun vahinkovakuutusluokkaan 10 kuuluvan toiminnan kuin rahdinkuljettajan vastuuvakuutuksen harjoittamisen, ilmoitukseen on myös liitettävä selvitys korvausasiamiehestä. Korvausasiamiehen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava riittävä korvaustoiminnan tuntemus. Korvausasiamiehenä ei saa toimia vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön on katettava vastuuvetä jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisien varojen, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvetä, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

7) ministeriön määräämissä tapauksissa erityisistä syistä vähennettävät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvoste-

taan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään, oltava:

Vakuutusyhtiön vastuuvelan kate on lueteloitava siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

3 a §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset sijoitustoiminnasta aiheutuvien riskien hajuttamista koskevista periaatteista, joita vakuutusyhtiön on noudatettava sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonekehityksen määrävien sijoituskohteiden valinnassa. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vastuuvelan katteeseen kuuluvien varojen sijainnista ja arvostamisesta käypään arvoon, vakuutuksen takaisinoston ja sijoituskohteen vaihdon rajoittamisesta sekä katteen luettelomisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

3 b §

Vakuutusyhtiön hallituksen on laadittava yhtiön varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*). Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

14 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset vakuutusyhtiön ja sen konsernin tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vakuutusyhtiön tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta vakuutusyhtiöihin.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhtiön hakemuksesta erityisestä syystä määrä-

ajaksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutusyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydyttävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

11 luku

Toimintapäätöksiä

1 §

Vakuutusyhtiön toimintapäätöksillä tarkoitetaan sitä määrää, jolla vakuutusyhtiön varojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.

14 luku

Vakuutusyhtiöiden valvonta

1 §

Vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

3 §

Vakuutusyhtiön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

5 §

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhtiö ei noudata lakia, toimilupaansa, yhtiöjärjestyksensä tai ministeriön taikka Vakuutusvalvontaviraston tämän lain taikka poliisitoimesta vastaavan ministeriön rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla an-

tamia säännöksiä tai määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

5 a §

Asianomainen ministeriö, pyydettyään asiasta Vakuutusvalvontaviraston lausunnon, voi rajoittaa vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

8 §

Asiantuntijoiden on annettava lausunto esityksestä, joka koskee vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamista, sekä tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella annettavista asianomaisen ministeriön määräyksistä.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

5 §

Joka tahallaan

7) rikkoo osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan asianomaiselle ministeriölle tai Vakuutusvalvontavirastolle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ei ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

6 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat käyttää tämän pykälän mukaisen vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto eivät saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 4 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoitukseen, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

7 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat julkaista vakuutusyhtiöiden toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista yhtiöistä.

10 a §

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa, 8 §:ssä ja 9 §:n 1 ja 3 kohdassa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 1 ja 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset,

joiden antaminen 18 luvun 10 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

3.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 14 §:n 2 momentti, 16 §:n otsikko ja 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 38 ja 40 §, 41 §:n 2 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n johdantokappale, 49 §:n 3 momentti, 69, 71 ja 72 §, 79 §:n 2 momentti, 3 momentin johdantokappale ja 4 kohta ja 4 momentti ja 84 §,

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 1 momentti laissa 75/1998 ja 49 §:n 3 momentti laissa 1088/1996, sekä

lisätään lakiin uusi 20 a ja 85 a § seuraavasti:

14 §

Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden valvonta

tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Muutoin ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittaman toiminnan valvonta kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

16 §

Asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeus saada tietoja ja tarkastusoikeus

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa yhtiöstä ja toiminnastaan Suomessa tietoja, jotka ovat tarpeen

17 §

Pakkokeinot

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräjassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston virheellisenä pitämää menettelyä, jos yhtiö ei noudata lakia tai ministeriön taikka Vakuutusvalvontaviraston tämän lain taikka poliisitoimesta vastaavan ministeriön rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla antamia säännöksiä tai määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka

ka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt vää-
rinkäyöksiä.

20 a §

Lausunnon pyytäminen

Kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilu-
paa tai sen laajentamista koskevasta hake-
muksesta asianomaisen ministeriön on pyy-
dettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

38 §

*Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden val-
vonta*

Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suo-
messä harjoittaman vakuutusliikkeen valvon-
ta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavi-
rastolle.

40 §

Edustuston tilinpäätös

Edustuston on laadittava kultakin tilikau-
delta tuloslaskelman, taseen, niiden liitteet ja
toimintakertomuksen käsittävä tilinpäätös,
joka on tarkastettava asianomaisen ministeri-
ön määräämällä tavalla.

Ministeriö antaa määräykset edustuston tu-
loslaskelman ja taseen kaavasta sekä tulos-
laskelman ja taseen liitetiedoissa ja toiminta-
kertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat
määräykset edustuston tilinpäätöksen ja kon-
sernitilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita
ja lausuntoja tämän pykälän, asianomaisen
ministeriön 2 momentissa tarkoitettujen mää-
räysten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevi-
en säännösten sekä kirjanpitolain
(1336/1997) ja -asetuksen (1339/1997) so-
veltamisesta edustustoon.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhti-
ön hakemuksesta erityisestä syystä määrä-
ajaksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa
tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä,
jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän
kuvan saamiseksi edustuston toiminnan tu-
lostesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys,
ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai
-asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä

koskevien säännösten yleisen soveltamisen
kannalta merkittävä, ministeriön tai Vakuu-
tusvalvontaviraston on ennen määräyksen,
ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyy-
dettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

41 §

Pääasiamiehen toimittamat selvitykset

Pääasiamiehen on annettava asianomaiselle
ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle
niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa
yhtiöstä ja sen toiminnasta Suomessa mui-
takin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja,
jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen
tehtävien suorittamiseksi.

44 §

Pakkokeinot

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa kolman-
nen maan vakuutusyhtiölle huomautuksen,
kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määrä-
ajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta asian-
omaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontavi-
raston virheellisenä pitämää menettelyä, jos
vakuutusyhtiö ei noudata lakia, toimilupaan-
sa, yhtiöjärjestyä tai sääntöjä taikka minis-
teriön tai Vakuutusvalvontaviraston tämän
lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhtiö on
käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia me-
nettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa
on ilmennyt väärinkäyöksiä.

45 §

Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen

Asianomainen ministeriö, pyydettyään asi-
asta Vakuutusvalvontaviraston lausunnon,
voi rajoittaa kolmannen maan vakuutusyhti-
ön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

49 §

Selvitysmiesten asettaminen

Jos selvitysmiehet eivät ole yhden vuoden
kuluessa toimiluvan lakkaamisesta aikaan-
saaneet suunnitelmaa vakuutuskannan luo-

vuttamisesta 66 §:n mukaisesti tai jollei vakuutusliikettä muutoin ole sanotussa ajassa selvitetty, Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä ajankohdan, jolloin muut kuin liikennevakuutuslain (279/1959), potilasvahinkolain (585/1986) ja tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaiset vakuutukset päättyvät, sekä ajankohdan, jolloin mainittujen lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus siirretään erityisestä selvityspesästä liikennevakuutuskeskuksen, potilasvakuutusyhdistyksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi. Vakuutuskannan ja sitä vastaavan omaisuuden siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 16 a luvun 9 §:ssä ja tämän lain 68 §:n 2 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä säädetään.

69 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Vakuutusvalvontaviraston tulee ulkomaisen vakuutusyhtiön kustannuksella julkaista virallisessa lehdessä kuulutus:

- 1) kiellosta antaa uusia vakuutuksia; sekä
- 2) kiellosta luovuttaa tai pantata yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta.

71 §

Asiakirjojen kieli

Jos tämän lain mukaan asianomaiselle ministeriölle tai Vakuutusvalvontavirastolle annettava asiakirja tai selvitys on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, siihen on ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston vaatimuksesta liitettävä laillisesti pätevä suomenkielinen käännös.

72 §

Vakuutustilasto

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat julkaista ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittamasta toiminnasta, ase-

masta ja kehityksestä tilastoja, jotka on laadittu yhtäläisin perustein kaikista yhtiöistä.

79 §

Salassapitovelvollisuus

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ulkomaisella vakuutusyhtiöllä, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, rahoitustarkastukselle, muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle, muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa muussa valtiossa vakuutustarkastuksesta vastaavalle tai rahoitustoimintaa valvovalle viranomaiselle ja viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn sekä, jos annettavat tiedot muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuuluvat tässä pykälässä tarkoitetun salassapitovelvollisuuden piiriin, tämän valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle. Lisäksi ulkomaisella vakuutusyhtiöllä, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja ulkomaisen vakuutusyhtiön tai ulkomaisen vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat käyttää tämän pykälän piiriin kuuluvia tietoja vain:

- 4) ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto eivät voi luovuttaa muiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden viranomaisilta saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen ole antanut siihen nimenomaista lupaa.

84 §

Muutoksenhaku

Asianomaisen ministeriön tai Vakuutusval-

vontaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen tai määräykseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä järjestyksessä, kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston päätös tai määräys, joka on annettu 13 §:n 15 §:n 2 momentin, 16 §:n, 17 §:n 1, 3 tai 4 momentin, 41 §:n, 43 §:n 1 momentin, 44 §:n 1 tai 3 momentin taikka 45 tai 47 §:n nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

85 a §

Säännösten soveltaminen Vakuutusvalvontavirastoon

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 2 §:n 2 momentissa, 16 §:n 1 momentissa, 17 §:n 1 momentissa, 18 §:n 1 ja 2 momentissa, 19 §:n 3 momentissa, 20 §:n 2—4 momentissa, 20 a ja 21 §:ssä, 29 §:n 5 momentissa, 30 §:n 1 momentissa, 31 §:n 2 momentissa, 40 §:ssä, 41 §:n 2 momentissa, 44 §:n 1 momentissa, 45 §:ssä, 48 §:n 1 momentissa, 71 ja 72 §:ssä, 79 §:n 2—4 momentissa ja 84 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 85 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

4.

Laki

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 12 luvun 2 ja 7—10 §,

sellaisina kuin ne ovat, 12 luvun 2, 7 ja 9 § osaksi laissa 483/1993 ja 8 § laissa 451/1995, *muutetaan* 2 luvun 5 b §:n 1 kohta, 8 luvun 1 §:n 2 momentti, 10 luvun 1 §:n 3 momentti, 3 a §:n 3 momentin johdantokappale ja 6 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 8 momentti ja 12 §, 10 a luvun 1 §, 12 luvun 1 ja 5 § sekä 6 §:n 1 momentti, 16 luvun 10 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta sekä 5 momentti ja 11 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 b §:n 1 kohta ja 16 luvun 10 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta ja 5 momentti laissa 1023/1996, 8 luvun 1 §:n 2 momentti, 10 luvun 1 §:n 3 momentti, 3 a §:n 3 momentin johdantokappale ja 6 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 8 momentti, 10 a luvun 1 § ja 12 luvun 6 §:n 1 momentti mainitussa laissa 451/1995 ja 12 luvun 5 § mainitussa laissa 483/1993 sekä

lisätään 10 lukuun siitä mainitulla lailla 451/1995 kumotun 4 §:n tilalle uusi 4 § ja 16 lukuun uusi 13 § seuraavasti:

2 luku

Vakuutusyhdistyksen perustaminen

5 b §

Yhdistysjärjestystä ei vahvisteta, jos:

- 1) luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja vakuutusyhdistyksen välillä olevan merkittävän sidonnaisuuden arvioidaan olennaisesti vaikeuttavan Vakuutusvalvontaviraston valvonnan suorittamista; tai

8 luku

Vakuutusyhdistyksen muuttaminen keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi

1 §

Yhdistyksen on 1 momentissa mainitun yhdistyskokouksen päätöksen jälkeen haettava aiotulle vakuutusyhtiölle asianomaiselta ministeriöltä vakuutusyhtiölain mukainen toimilupa sekä samalla haettava yhteisömuodon muuttamisesta johtuvalle yhdistysjärjestyksen muutokselle Vakuutusvalvontaviraston vahvistus.

10 luku

Tilinpäätös

1 §

Vakuutusyhdistyksen kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

3 a §

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhdistyksen on katettava vastuuvetä jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisien varojen, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvetä, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

6) asianomaisen ministeriön määräämissä tapauksissa erityisistä syistä vähennettävät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvistä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvetä katteen on, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään, oltava:

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

4 §

Vakuutusyhdistyksen hallituksen on laadittava yhtiön varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*). Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

Vakuutusyhdistyksen vastuuvetä kate on luetteloitava siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

12 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset vakuutusyhdistyksen tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) säännösten soveltamisesta vakuutusyhdistykseen.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhdistyksen hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

10 a luku

Toimintapääoma

1 §

Vakuutusyhdistyksen toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla vakuutusyhdistyksen varojen on katsottava ylittävän yhdistyksen velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

1 §

Vakuutusyhdistysten valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

5 §

Vakuutusyhdistyksen on vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhdistyskokouksesta, jossa tilinpäätös on vahvistettu, toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomukseen on liitettävä jäljennökset 10 luvun 11 §:ssä tarkoitetuista asiakirjoista.

Vakuutusyhdistyksen on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

6 §

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa vakuutusyhdistykselle huomautuksen, kehottaa yhdistystä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhdistystä jatkamasta asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhdistys ei noudata lakia, yhdistysjärjestystään tai ministeriön taikka Vakuutusvalvontaviraston tämän lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhdistys on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhdistyksen toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

10 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, ministeriö tai Vakuutusvalvontavirasto voi käyttää tämän pykälän mukaisen vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

4) asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

Ministeriö tai Vakuutusvalvontavirasto ei saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritussa tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 4 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

11 §

Vakuutusvalvontaviraston päätös tai määräys, joka on annettu 6 luvun 4 §:n, 12 luvun 4—6 §:n taikka 13 luvun 2 §:n nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

13 §

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä 1 luvun 1 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 §:n 2 momentissa, 2 luvun 5 §:n 5 momentissa, 8 luvun 1 §:n 2 momentissa, 10 luvun 3 a §:n 3 momentin 6 kohdassa ja 4 momentissa sekä 5 §:n 2 momentissa, 7 §:n 1 momentissa, 8 §:n 1 kohdassa ja 12 §:ssä, 10 a luvun 4 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa ja

6 §:ssä, 12 luvun 1 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa ja 6 §:n 1 momentissa ja 16 luvun 10 §:n 2 momentin johdantokappaleessa, 4 momentin johdantokappaleessa ja 4 kohdassa sekä 5 momentissa ja 12 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä taikka valtioneuvostosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 16 luvun 13 §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

Vakuutusyhdistystarkastuksen toiminta päättyy tämän lain voimaan tullessa. Vakuutusyhdistystarkastukselle kuuluvat tehtävät sekä varat ja velat siirtyvät samasta ajankohdasta Vakuutusvalvontavirastolle.

5.

Laki

kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastusvakuutusyhdistyksistä 23 päivänä heinäkuuta 1958 annetun lain (331/1958) 8 § seuraavasti:

8 §

Avustus suoritetaan valtion varoista ainoastaan sellaiselle kalastusvakuutusyhdistykselle, jonka yleiset vakuutusehdot maa- ja metsätalousministeriö on Vakuutusvalvontavirastoa kuultuaan vahvistanut. Vahvistamista varten on yhdistyksen alistettava vakuu-

tusehtonsa ja niihin tehtävät muutokset maa- ja metsätalousministeriön tarkastettaviksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

6.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 6 §:n 3 momentti, 16 § ja 28 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 §:n 3 momentti laissa 640/1997, sekä *lisätään* lakiin uusi 33 b § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 2 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 a ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 ja 3 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 5 b ja 6 §:ää, 16 luvun 13 §:n 3 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 3 momenttia, 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

6 §

Toimilupa

Mitä vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 a §:ssä ja 14 luvun 5 a §:ssä säädetään asianomaisesta ministeriöstä, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on työeläkevakuutusyhtiöstä. Työeläkevakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta on asianomaisen ministeriön pyytettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

16 §

Työeläkevakuutusyhtiön toimintapäätös

Työeläkevakuutusyhtiön toimintapäätösmallalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla työeläkevakuutusyhtiön varojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään. Työeläkevakuutusyhtiön vastuuvelasta vähennetään tällöin 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu osittamaton lisävarausvastuu.

28 §

Sijoitussuunnitelma

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitetusta sijoitussuunnitelmasta.

11 luku

Erinäiset säännökset

33 b §

*Säännösten soveltaminen
Vakuutusvalvontavirastoon*

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- tai terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 6 §:n 3 momentissa, 14 §:n 2 momentissa, 15 §:n 2 momentissa 17 §:n 3 momentissa, 18 §:n 4 momentissa, 19 §:n 2 momentissa, 21 §:n 2 momentissa, 23 §:n 2 momentissa, 25 §:n 1 momentissa ja 27 §:n 5 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvut, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 33 b §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

7.

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 8 §:n 2 momentti, 66 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 70 §:n 3 momentti, 77 §, 78 §, 79 §:n 2 momentti, 81 §:n 1 momentti, 83 §:n 3 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 8 momentti, 83 a §:n 1, 3 ja 5 momentti, 83 b §, 83 e §:n 4 momentti, 90 §, 96 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti, 99 §:n 1 momentti, 111 §:n 1 momentin 2 kohta, 165 §:n 2 momentin johdantokappale sekä 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 167 ja 168 § ja 170 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti, 79 §:n 2 momentti, 83 a §:n 3 ja 5 momentti, 83 b §, 83 e §:n 4 momentti ja 111 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1322/1997, 83 §:n 3 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 8 momentti, 83 a §:n 1 momentti ja 170 §:n 2 momentti laissa 1777/1995 ja 66 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 165 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta laissa 200/1998, sekä

lisätään lakiin uusi 83 f ja 172 a § seuraavasti:

8 §

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut erillään siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkekassaan.

66 §

Vakuutuskassan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutuskassaa koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) rikkovan vakuutuskassan sääntöjä, perusteita tai vakuutuskassan toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

70 §

Kassan kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

77 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset vakuutuskassan tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vakuutuskassan tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, vakuutuskassan tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta vakuutuskassaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutuskassan hakemuksesta erityisestä syystä määrätä ajaksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutuskassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista

pyydyttävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

7 luku

Vakuutusmaksut ja vastuovelka

78 §

Vakuutuskassalle suoritettaville vakuutusmaksuille tai niiden perusteille on haettava Vakuutusvalvontaviraston vahvistus, ellei muualla laissa toisin säädetä.

79 §

Vakuutusmaksuvastuu vastaa voimassa olevissa sitoumuksissa tarkoitetuista tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten ja näistä sitoumuksista aiheutuvien muiden menojen pääoma-arvoa vähennettynä tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvolla. Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan osalta vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisävakautusvastuuta. Lisävakautusvastuuta voidaan käyttää vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta syntyneen tappion sekä myös muun tappion peittämiseen ja vakuutusmaksujen alentamiseen siten kuin asianomainen ministeriö määrää. Muuta kuin ainoastaan lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös sellaista Vakuutusvalvontaviraston määräämät ehdot täyttävää vakuutettujen etuuksien tuleviin korotuksiin tarkoitettua vastuuta (*indeksikorotusvastuu*), jota perusteiden mukaan ei saa käyttää muun kuin sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta.

81 §

Vakuutustoiminnassa on noudatettava, ellei muualla laissa toisin säädetä, Vakuutusvalvontaviraston vahvistamia perusteita, joissa määrätään:

- 1) miten vastuovelka lasketaan; sekä
- 2) vapaakirjasta ja takaisinostosta;

83 §

Vakuutuskassan on katettava vastuovelka jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin

omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoihin, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

3) asianomaisen ministeriön määräämissä tapauksissa erityisistä syistä vähennettävät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään, oltava:

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

83 a §

Jos yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan 83 §:n ja sen nojalla annettujen säästöjen ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa eläkekassan osakkaille, tai jos eläkekassan toimintapiirissä on useampia osakkaita, kaikille osakkaille vakuutusteknisten vastuuvelkojen suhteessa. Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Jos eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa koskeva toimintapääoma ylittää 83 d §:n 1 momentissa tarkoitettua vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän, voidaan yllite mainitussa pykälässä säädettyin edellytyksin Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa osakkaille. Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylitetty arvioitaessa tietyt erät jätetään huomioon ottamatta toimintapääomassa ja että tiettyjen varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettua hakemuksesta ja hakemuksessa annettavista selvityksistä.

83 b §

Eläkekassan työntekijäin eläkelain mukais-
ta toimintaa koskevalla toimintapääomalla
tarkoitetaan sitä määrää, jolla eläkekassan tä-
män toiminnan varat ja muut niihin rinnas-
tettavat sitoumukset ja vakuudet ylittävät
eläkekassan sanotusta vakuutustoiminnasta
johtuvat velat ja muut näihin rinnastettavat
sitoumukset, siten kuin siitä asetuksella sää-
detään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.
Vastuuvulkaa laskettaessa ei oteta huomioon
79 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisävakuu-
tusvastuuta.

83 e §

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa
tarkemmat määräykset 1—3 momentissa
tarkoitettujen suunnitelmien laatimisesta ja
toimittamisesta.

83 f §

Vakuutuskassalain 83 §:n 1 momentissa
tarkoitettua vakuutuskassan hallituksen on
laadittava kassan varojen sijoittamista koske-
va suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*). Va-
kuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat mää-
rökset sijoitussuunnitelmasta.

Vakuutuskassan vastuuvuolen kate on luet-
teloitava siten kuin Vakuutusvalvontavirasto
tarkemmin määrää.

90 §

Vakuutuskassalla on oikeus maksaa kerta-
suorituksena vanhuus- tai perhe-eläke taikka
vapaakirjaan perustuva työkyvyttömyyselä-
ke, joka on pienempi kuin 50 markkaa kuu-
kaudessa. Kertasuoritus lasketaan Vakuutus-
valvontaviraston määräysten mukaisesti, ellei
muualla laissa toisin säädetä.

96 §

Vakuutuskassojen valvonta ja tarkastus
kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

97 §

Kassan on annettava Vakuutusvalvontavi-
rastolle ja asianomaiselle ministeriölle niiden
määräämässä kohtuullisessa ajassa kassan
toiminnasta muitakin kuin 1 momentissa tar-
koitettuja tietoja, jotka ovat tarpeellisia tässä
laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

99 §

Jollei vakuutuskassa noudata lakia, sääntö-
jään tai vakuutusta varten vahvistettuja pe-
rusteita taikka asianomaisen ministeriön tai
Vakuutusvalvontaviraston tämän lain nojalla
antamia määräyksiä tai jolleivät sen toimin-
nan perusteet enää ole lain mukaiset, Vakuu-
tusvalvontaviraston tulee kehottaa kassaa
korjaamaan asia määräajassa, joka ilman
pakottavia syitä ei saa olla kuutta kuukautta
pitempi.

111 §

Vakuutuskassa on asetettava selvitystilaan
ja purettava:

2) jos tilinpäätös osoittaa alijäämää tai jos
mahdollinen takuupääoma tai pohjarahasto
on kassan säännöissä vahvistettua määrää
pienempi, eikä alijäämää ole peitetty taikka
takuupääomaa tai pohjarahastoa täytetty kah-
den seuraavan tilikauden aikana;

165 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa sääde-
tään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuu-
tusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa
salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia
tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään,
asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvon-
tavirasto voivat käyttää tämän pykälän mu-
kaisen salassapitovelvollisuuden piiriin kuu-
livia tietoja vain:

4) asianomaisen ministeriön tai Vakuutus-
valvontaviraston päätöksistä tehtyihin vali-
tuksiin vastaamiseen.

167 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa
tarkoitettua asiakirjan julkisuudesta on voi-
massa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta
säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen
salassa pitämisestä säädetään, asianomainen
ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat
julkaista vakuutuskassojen toiminnasta, ase-
masta ja kehityksestä tilastoja ja niihin ver-
rattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen
perusteen mukaan kaikista kassoista.

Asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista kassojen tilinpäätöksistä on jokaisella oikeus saada tieto.

168 §

Vakuutuskassojen on kuuluttava Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alaiseen vakuutuskassojen yhdistykseen. Vakuutuskassojen yhdistyksen tähän lakiin liittyvistä tehtävistä, sen hallinnosta ja vakuutuskassojen velvollisuudesta osallistua yhdistyksen menoihin määrätään yhdistyksen säännöissä, jotka vahvistaa asianomainen ministeriö.

170 §

Eläkekassan vakuutusmatemaatikon on suoritettava eläkekassan tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Vakuutusvalvontavirasto pitää sitä tarpeellisena. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa ohjeita tutkimuksen laatimisesta.

15 luku

Erinäisiä säännöksiä

172 a §

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja ter-

veysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 8 §:n 2 momentissa, 65 §:ssä, 72 §:ssä, 73 §:n 1 momentissa, 77 §:ssä, 79 §:n 2 momentissa, 83 §:n 3 momentin 3 kohdassa, 4 momentissa, 5 momentin 11 kohdassa ja 7 momentissa, 83 a §:n 1 ja 3 momentissa, 83 d §:n 5 momentissa, 91 §:n 4 momentissa, 96 §:ssä, 97 §:n 2 ja 3 momentissa, 99 §:n 1 momentissa, 132 §:n 2 ja 3 momentissa, 165 §:n 2 ja 4 momentissa, 167—169 §:ssä ja 170 §:n 4 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 172 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

8.

Laki

eläkesäätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun eläkesäätiölain (1774/1995) 123 §:n 2 momentti,

muutetaan 6 §:n 4 momentti, 36 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 37 §:n 3 momentti, 42 §, 43 §:n 2 momentti, 45 §:n 4—6 momentti, 46 §:n 3 momentin johdantokappale ja 3 kohta ja 4 momentti, 5 momentin johdantokappale sekä 7 ja 8 momentti, 47 §:n 4 ja 5 momentti, 48 §:n 7 momentti, 48 a §, 48 d §:n 4 momentti, 54 §, 64 §:n 1 momentti, 65 §:n 2 momentti, 67 §:n 1 momentti, 109 ja 110 §, 132 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 134 §, 135 §:n 2 momentti ja 136 §,

sellaisina kuin niistä ovat 43 §:n 2 momentti, 45 §:n 4—6 momentti, 48 a § ja 48 d §:n 4 momentti laissa 1323/1997 ja 36 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 132 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta laissa 201/1998, sekä

lisätään 43 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi sekä lakiin uusi 47 a ja 137 a § seuraavasti:

6 §

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset osastojen varojen ja mahdollisten velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään pitämisestä. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkesäätiöön.

36 a §

Eläkesäätiön tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle eläkesäätiötä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtäväänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) rikkovan eläkesäätiön sääntöjä, perusteita tai eläkesäätiön toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

37 §

Eläkesäätiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

42 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset eläkesäätiön tuloslaskelman ja taseen ka-

vasta sekä tuloslaskeman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset eläkesäätiön tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, eläkesäätiön tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta eläkesäätiöön.

Vakuutusvalvontavirasto voi eläkesäätiön hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkesäätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

43 §

Eläkevastuu lasketaan:

1) ennen tilinpäätöshetkeä alkaneista eläk-

keistä ja muista etuuksista;

2) eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden vastaisista eläkkeistä ja muista etuuksista siltä osin kuin eläkkeen tai muun etuuden on katsottava karttuneen tilinpäätöshetkeen mennessä sekä eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluneiden henkilöiden vastaisista eläkkeistä ja muista etuuksista;

3) työntekijäin eläkelain mukaisen toiminnan edellyttämän vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitetusta lisävakuutusvastuusta, jota voidaan käyttää sijoitustoiminnan tappion peittämiseen sekä kannatusmaksujen alentamiseen siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää; sekä

4) vapaaehtoisten lisäeläkkeiden ja muiden etuuksien tulevista korotuksista aiheutuvasta vastuusta (*indeksikorotusvastuu*), jota saa käyttää tulevien korotusten lisäksi ainoastaan laskuperusteiden muuttamisesta aiheutuneen eläkevastuun kasvun peittämiseen siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Eläkevastuu lasketaan 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Vakuutusvalvontaviraston määräysten mukaisesti, ellei muualla laissa toisin säädetä, ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa asianomaisen ministeriön määräysten mukaisesti.

45 §

Jos B-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääoma ylittää 48 c §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän, voidaan ylite mainituissa pykälässä säädettyin edellytyksin Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa työnantajalle. AB-eläkesäätiössä palautuksen edellytyksenä on, että A-osaston eläkevastuu on katettu 47 §:n mukaisesti. Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylitettä arvioitaessa tietyt erät jätetään huomioon ottamatta toimintapääomassa ja että tiettyjen varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Jos A-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön A-osaston 46 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi kattavan 47 §:n mukaisesti vastuun määrän ja varojen kokonaisuudessaan ylittävän eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa työnantajalle. Asianomai-

nen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti. Palautuksen seurauksena ei A-eläkesäätiölle tai AB-eläkesäätiön A-osastolle saa jäädä vastuuvajasta. AB-eläkesäätiössä palautuksen edellytyksenä on, että AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääoma ylittää 48 c §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkesäätiöön sekä tässä pykälässä tarkoitettua hakemuksesta ja hakemuksessa annettavista selvityksistä.

46 §

Eläkesäätiön on katettava eläkevastuun bruttomäärä jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoihin, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan eläkevastuun, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

3) asianomaisen ministeriön määräämissä tapauksissa erityisistä syistä vähennettävät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Eläkevastuun katteen on, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään, oltava:

Eläkesäätiön eläkevastuun kate on luetteloitava siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

47 §

Eläkesäätiön eläkevastuun kate on luetteloitava siten, kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

47 a §

Eläkesäätiön hallituksen on laadittava säätiön varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*). Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

48 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset tämän pykälän soveltamisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa tarkempia ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkesäätiöön.

48 a §

B-eläkesäätiön ja AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla työntekijäin eläkelain mukaisen toiminnan varat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset ja vakuudet ylittävät sanotusta vakuutustoiminnasta johtuvat velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset, siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään. Eläkevastuun määrää laskettaessa ei oteta huomioon 43 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua lisävakuutusvastuuta.

48 d §

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset 1—3 momentissa tarkoitettujen suunnitelmien laatimisesta ja toimittamisesta.

54 §

Eläkesäätiöllä on oikeus maksaa kertosuorituksena vanhuus- tai perhe-eläke taikka vapaakirjaan perustuva työkyvyttömyyseläke, joka on pienempi kuin 100 markkaa kuukaudessa tai eläkkeensaajan suostumuksella 200 markkaa kuukaudessa. Kertasuoritus lasketaan Vakuutusvalvontaviraston määräysten mukaisesti, ellei muualla laissa toisin säädetä.

64 §

Eläkesäätiön valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

65 §

Eläkesäätiön on annettava Vakuutusval-

vontavirastolle ja asianomaiselle ministeriölle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa eläkesäätiön toiminnasta muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeellisia tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

67 §

Jollei eläkesäätiö noudata lakia, sääntöjään tai asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston tämän lain nojalla antamia määräyksiä, Vakuutusvalvontaviraston on kehoitettava eläkesäätiötä korjaamaan asia määrääjässä.

109 §

Hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja asiamies on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimeksaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkesäätiölle. Sama koskee vahinkoa, jonka edellä mainittu henkilöt tätä lakia, eläkesäätiön sääntöjä tai asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä rikkomalla ovat aiheuttaneet eläkesäätiön toimintapiiriin kuulualle tai kuuluneelle henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle, työnantajalle tai muulle henkilölle.

110 §

Eläkesäätiön nimenkirjoittaja, joka ei ole työsuhteessa eläkesäätiöön ja joka ei ole hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai asiamies, on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän myötävaikuttamalla tämän lain, eläkesäätiön sääntöjen tai asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräysten rikkomiseen tahallisesti tai törkeästi tuottamuksesta on aiheuttanut eläkesäätiölle, sen toimintapiiriin kuulualle tai kuuluneelle henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle.

132 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat käyttää tämän pykälän mu-

kaisen salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

4) asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

134 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat julkaista eläkesäätiöiden toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista eläkesäätiöistä.

Asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista eläkesäätiöiden tilinpäätöksistä on jokaisella oikeus saada tieto.

135 §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkesäätiön tehtävä ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle. Asianomainen ministeriö voi antaa määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

136 §

Eläkesäätiön vakuutusmatemaatikon on suoritettava eläkesäätiön tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Vakuutusvalvontavirasto pitää sitä tarpeellisenä. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa ohjeita tutkimuksen laatimisesta.

14 luku

Erinäiset säännökset

137 a §

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 4 §:n 3 momentissa, 6 §:n 4 momentissa, 36 §:n 1 momentissa, 39 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 40 §:n 1 momentissa, 42 §:ssä, 43 §:n 2 ja 3 momentissa, 45 §:n 4—6 momentissa, 46 §:n 1 momentissa, 3 momentin 3 kohdassa ja 4 momentissa, 48 §:n 1 ja 7 momentissa, 48 c §:n 2 ja 5 momentissa, 55 §:n 3 momentissa, 64 §:ssä, 65 §:n 2 ja 3 momentissa, 67 §:n 1 momentissa, 88 §:n 5 momentissa, 109 ja 110 §:ssä, 120 §:n 4 momentissa, 122 §:ssä, 132 §:n 2 ja 4 momentissa, 134 §:ssä, 135 §:n 2 momentissa ja 147 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvut, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 137 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

9.

Laki**vakuutuksenvälittäjistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutuksenvälittäjistä 19 päivänä helmikuuta 1993 annetun lain (251/1993) 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentin johdantokappale, 4 §:n johdantokappale, 5 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 15—18 §, 19 §:n 2 momentti ja 22—24 §, sellaisina kuin niistä ovat 15 § osaksi laissa 397/1995 ja 17 § osaksi laissa 76/1998 seuraavasti:

1 §

Vakuutuksenvälittäjä

Vakuutuksenvälittäjänä saa toimia ainoastaan sellainen vakuutuksenantajasta riippumaton luonnollinen henkilö tai yhteisö, joka on merkitty Vakuutusvalvontaviraston vakuutuksenvälittäjistä pitämään rekisteriin (*vakuutuksenvälittäjärekisteri*).

3 §

Luonnollisen henkilön rekisteröinnin edellytykset

Vakuutusvalvontaviraston on pyynnöstä rekisteröitävä vakuutuksenvälittäjäksi luonnollinen henkilö:

4 §

Yhteisön rekisteröinnin edellytykset

Vakuutusvalvontaviraston on pyynnöstä rekisteröitävä yhteisö vakuutuksenvälittäjäksi, jos:

5 §

Vakuutuksenvälittäjärekisteriin merkittävät tiedot

Rekisteriin merkittävien tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle.

10 §

Varojen erillisyyt

Edellä 1 momentissa mainittujen velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi vakuutuksenvälittäjän on otettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksymä vakuutus tai asetettava viraston hyväksymä vakuus.

11 §

Vakuutuksenantajan maksama palkkio

Vakuutuksenantaja voi maksaa vakuutuksenvälittäjälle palkkiota sellaisten lakisääteisten vakuutusten välittämisestä, joiden vakuutusmaksujen laskuperusteet viranomainen vahvistaa, ainoastaan vakuutuksenantajan hakemuksesta sanotun viranomaisen vahvistamien perusteiden mukaisesti. Mainittu viranomainen voi kuitenkin tarvittaessa määrätä edellä tässä momentissa tarkoitettuihin palkkioihin sovellettavat perusteet.

15 §

Vakuutuksenvälittäjien valvonta

Vakuutuksenvälittäjien valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

Vakuutuksenvälittäjän on vaadittaessa annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle kaikki tarvittavat asiakirjat, tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Liiketoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle.

Vakuutuksenvälittäjä on velvollinen toimitamaan Vakuutusvalvontavirastolle vuosittain tämän laatiman kaavan mukaisen kertomuksen liiketoiminnastaan.

16 §

Tarkemmat määräykset

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vakuutuksenvälittäjien rekisteröinnistä ja sen edellytyksistä. Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset vakuutuksenvälittäjiltä vaadittavista vakuutuksista ja vakuuksista.

17 §

Pakkokeinot

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa vakuutuksenvälittäjälle huomautuksen, kehottaa välittäjää korjaamaan asian määräajassa tai kieltää välittäjää jatkamasta viraston virheelisenä pitämää menettelyä, jos vakuutuksenvälittäjä ei noudata lakia taikka tämän lain tai rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai jos välittäjän toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

Edellä 1 momentissa mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi vakuutuksenvälittäjän kotipaikan lääninhallitus. Jollei vakuutuksenvälittäjällä ole kotipaikkaa Suomessa, uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Etelä-Suomen lääninhallitus.

Jollei 1 momentissa mainittua kehotusta tai kieltä noudateta, Vakuutusvalvontavirasto voi kieltää vakuutuksenvälittäjää jatkamasta toimintaansa, kunnes asia on korjattu ja, jos velvoitteiden laiminlyönti on törkeä, poistaa vakuutuksenvälittäjän rekisteristä.

Jos niissä olosuhteissa, joiden vallitessa vakuutuksenvälittäjä on rekisteröity, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei vakuutuksenvälittäjää enää voitaisi tämän lain mukaan rekisteröidä, tai jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty, Vakuutusvalvontavirasto voi poistaa vakuutuksenvälittäjän rekisteristä.

18 §

Valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaus

Vakuutuksenvälittäjän on suoritettava vuosittain tässä laissa säädetystä valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi valvontamaksu, jonka asianomainen ministeriö määrää Vakuutusvalvontaviraston esityksestä. Maksun määräämisessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

19 §

Salassapitovelvollisuus

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, muuten laissa sellaisen tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä, jos annettavat tiedot toisessa valtiossa kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin, toisen valtion vakuutuksenvälitystoimintaa valvovalle viranomaiselle.

22 §

Vakuutuksenvälitystoiminnan luvaton harjoittaminen

Joka ilman, että hänet on merkitty Vakuutusvalvontaviraston pitämään vakuutuksenvälittäjärekisteriin, harjoittaa tässä laissa tarkoitettua vakuutuksenvälitystoimintaa tai käyttää 1 §:n vastaisesti toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan nimitystä vakuutuksenvälittäjä tai vakuutusmeklari, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutuksenvälitystoiminnan luvattomasta harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

23 §

Vakuutusvalvontaviraston päätöksen täytäntöönpano

Vakuutusvalvontaviraston päätös tai määräys, joka on annettu 15 §:n 1 tai 2 momentin taikka 17 §:n 1, 3 tai 4 momentin nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

24 §

Vakuutuksenvälittäjiä koskevat tilastot

Sen estämättä, mitä 19 §:ssä säädetään,

asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto saavat julkaista vakuutuksenvälittäjien toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista vakuutuksenvälittäjistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutuksenvälittäjien valvontaa ja tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

10.

Laki**potilasvahinkolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/1986) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 3 ja 4 momentti, 6 §:n 1, 2, 4 ja 5 momentti ja 11 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 4 momentti ja 6 §:n 1, 2, 4 ja 5 momentti laissa 363/1995, 5 §:n 3 momentti laissa 1085/1996 ja 11 §:n 3 momentti laissa 973/1993 seuraavasti:

4 §

Vakuuttamisvelvollisuus

Vakuutuksen ottamisen laiminlyönyt on velvollinen laiminlyöntinsä ajalta suorittamaan enintään kymmenkertaisen vakuutusmaksun. Vakuutusvalvontavirasto päättää siitä, miten korotuksen perusteena oleva vakuutusmaksu lasketaan.

5 §

Vakuutuksenantaja

Kaikkien potilasvakuutustoimintaa Suo-

nessa harjoittavien vakuutusyhtiöiden on kuuluttava potilasvakuutusyhdistykseen. Yhdistys hoitaa tämän lain mukaisen korvaustoiminnan ja voi myöntää vakuutuksia jäsenyhtiöidensä lukuun. Yhdistys vastaa vahingosta silloin, kun vakuutuksen ottaminen on laiminlyöty, sekä määrää ja perii 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun korotetun vakuutusmaksun. Lisäksi yhdistys huolehtii suomalaisen vakuutusyhtiön selvitystilan ja konkurssin yhteydessä korvausten maksamisesta sen jälkeen, kun vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus on siirretty yhdistykselle, sekä muista vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 49 §:ssä säädettyistä tehtävistä. Sellaisen ulkomaisen vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin osalta, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, yh-

distyksen velvollisuus maksaa korvaukset alkaa kuitenkin Vakuutusvalvontaviraston määräämästä ajankohdasta. Kun yhdistys on maksanut vahinkoa kärsineelle korvausta, hänen oikeutensa korvaukseen selvitys- tai konkurssipesästä siirtyy yhdistykselle siihen määrään asti kuin tämä on korvausta maksanut.

Vakuutusvalvontavirasto valvoo yhdistyksen toimintaa ja asianomainen ministeriö vahvistaa sen säännöt. Valvonnassa noudetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaisissa säädetään vakuutusyhtiön valvonnasta.

6 §

Potilasvakuutuksen ehtojen ja maksujen tiedoksiantaminen

Vakuutusyhtiön on annettava tiedoksi Vakuutusvalvontavirastolle kirjallisesti potilasvakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot kuukautta ennen niiden käyttöönottoa.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa virastolle selvityksen niistä vakuutusmaksujen perusteista, lomakkeista sekä muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa määräyksiä vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnin perusteena olevasta riskien luokittelusta.

Vakuutusyhtiöiden on Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla teetettävä tässä pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

11 §

Potilasvahinkolautakunta

Potilasvahinkolautakunnan toiminnasta aiheutuneet kustannukset maksetaan potilasvakuutusyhdistyksen varoista Vakuutusvalvontaviraston vuosittain vahvistaman lautakunnan talousarvion perusteella siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut potilasvakuutusta ja potilasvakuutusyhdistyksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

11.

Laki

liikennevakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1959 annetun liikennevakuutuslain (279/1959) 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 1, 2 ja 5 momentti, 18 a §:n 2 momentti ja 19 a §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1, 2 ja 5 momentti ja 18 a §:n 2 momentti laissa 1493/1994, 17 §:n 2 momentti ja 19 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 361/1993 sekä 17 §:n 3 momentti laissa 1084/1996 seuraavasti:

16 §

Moottoriajoneuvon omistaja, jolla ei ole ollut liikennevakuutusta ajoneuvoa varten, vaikka hänellä olisi se pitänyt olla, on vel-

vollinen laiminlyöntinsä ajalta suorittamaan liikennevakuutuskeskukselle sen kussakin tapauksessa erikseen määräämän enintään nelinkertaista keskimääräistä vakuutusmak-

sua vastaavan hyvikkeen tai, jos liikennevahinko on sattunut, enintään kymmenkertaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaavan hyvikkeen. Vakuutusvalvontavirasto päättää tarkemmin keskimääräisen vakuutusmaksun määräytymisestä. Omistajan on vastaavasti suoritettava liikennevakuutusyhtiölle sen määräämä hyvike, jos ajoneuvoa on yhtiölle etukäteen tehdyn kirjallisen ilmoituksen vastaisesti käytetty liikenteessä sinä aikana, jona ajoneuvo on ilmoitettu pidettävän poissa liikenteestä. Hyvike määrätään koko ilmoitetulta seisonta-ajalta, jollei erityisen painavasta syystä muuta johdu. Edellä tässä pykälässä tarkoitettu hyvike on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

17 §

Liikennevakuutuskeskuksen valvonta kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle. Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusyhtiöiden valvonnasta. Liikennevakuutuskeskuksen tämän lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä, sen hallinnosta ja vakuutusyhtiöiden velvollisuudesta ja oikeudesta osallistua yhtiön täällä saaman vakuutusmaksutulon mukaisessa suhteessa tai täällä vakuuttamien riskien lukumäärän mukaisessa suhteessa keskuksen menoihin ja tuloihin määrätään keskuksen säännöissä, jotka annetaan asetuksella sen jälkeen, kun keskus on saanut tilaisuuden tehdä siitä ehdotuksen. Liikennevakuutuskeskuksen tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta on voimassa, mitä siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla määrätään.

Liikennevakuutuskeskus on ensisijaisesti vastuussa vakuuttamattoman, tuntemattoman sekä sellaisen moottoriajoneuvon Suomessa aiheuttamasta liikennevahingosta, jonka pysyvä kotipaikka on muualla kuin Suomessa. Jos vakuutuksenantaja lopulta todetaan korvausvelvolliseksi, keskuksella on oikeus saada tältä takaisin suorittamansa määrä. Lisäksi keskus huolehtii suomalaisen vakuutusyhtiön selvitystilan ja konkurssin yhteydessä korvausten maksamisesta sen jälkeen, kun vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus on siirretty keskukselle, sekä muista vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 49 §:ssä säädettyistä tehtävistä. Sellaisen ulkomaisen vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin osalta, jonka kotivaltio kuuluu

Euroopan talousalueeseen, keskuksen velvollisuus maksaa korvaukset alkaa kuitenkin Vakuutusvalvontaviraston määräämästä ajankohdasta. Kun keskus on maksanut vahinkoa kärsineelle korvausta, hänen oikeutensa korvaukseen selvitys- tai konkurssipesästä siirtyy keskukselle siihen määrään saakka kuin tämä on korvausta maksanut.

18 §

Liikennevakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot on vakuutusyhtiön kirjallisesti kuukautta ennen niiden käyttöönottoa annettava tiedoksi Vakuutusvalvontavirastolle. Viraston tehtävänä on valvoa, että ehdot ovat tämän lain mukaiset.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa virastolle selvityksen niistä vakuutusmaksujen perusteista, lomakkeista sekä muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Vakuutusyhtiöiden on Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla teetettävä tässä pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

18 a §

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa määräyksiä liikenneturvallisuuden edistämiseksi tarvittavien vahinkotietojen keräämisestä ja tilastoinnista.

19 a §

Korvausasiamiehellä on oltava Suomessa pysyvä koti- tai toimipaikka.

Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 10 §:ssä säädettyssä ilmoituksessa on mainittava korvausasiamiehen nimi ja osoite. Ilmoitukseen on liitettävä korvausasiamiehelle annettu valtakirja sekä selvitys siitä, että yhtiö on liittynyt liikennevakuutuskeskuksen jäseneksi tai toimittanut jäsenyyttä koskevan hakemuksen liikennevakuutuskeskukselle. Viimeksi mainitussa tapauksessa yhtiön on annettava myös sitoumus siitä, ettei se aloita liikennevakuutuksen harjoittamista Suomessa ennen kuin se on hyväksytty liikennevakuutuskeskuksen jäseneksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut liikennevakuutusta ja liikennevakuutuskeskuksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen

tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

12.

Laki

ydinvastuulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1972 annetun ydinvastuulain (484/1972) 20 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti ja 33 §:n 2 momentti seuraavasti:

20 §

Jos sattuneen vahinkotapahtuman jälkeen on todennäköistä, että 1 momentin mukainen korvausten alentaminen osoittautuu tarpeelliseksi, on Vakuutusvalvontavirastolla oikeus määrätä, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta.

23 §

Tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta tulee Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalla olla Vakuutusvalvontaviraston hyväksymä vakuutus laitoksenhaltijan 18 §:n mukaiseen vastuun määrään saakka.

33 §

Jos korvausta on alennettu 20 §:n 1 momentin ja 32 §:n 2 momentin tai muun sopimusvaltion lain vastaavien säännösten perusteella, on valtion varoista tämän pykälän mukaan suoritettava korvausta alennettava samassa määrin. Vahingonkorvausvelvollisuus määräytyy muutoin samalla tavoin kuin jos laitoksenhaltija olisi vastannut vahingosta. Korvausvaade on kannevallan menettämisen uhalla ilmoitettava 22 §:n 1 momentissa säädetyssä ajassa Vakuutusvalvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 1999.

13.

Laki

ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkovakuutuksesta 30 päivänä tammikuuta 1998 annetun lain (81/1998) 7 §:n 5 momentti, 9 §:n 2 momentti, 11 § ja 18 §:n 4 momentti seuraavasti:

7 §

Ympäristövakuutuskeskuksen hallinto ja valvonta

Vakuutusvalvontavirasto valvoo keskuksen toimintaa. Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaissa ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa säädetään vakuutusyhtiön valvonnasta.

9 §

Vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti

Vakuutusvalvontavirasto antaa määräykset siitä, miten keskimääräinen vakuutusmaksu lasketaan.

11 §

Vakuutusvalvontaviraston oikeus tietojen saamiseen ja määräysten antamiseen

Vakuutusyhtiön on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tiedoksi ympäristövahinkovakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot viimeistään kuukautta ennen niiden ottamista käyttöön.

Vakuutusvalvontavirasto voi vaatia, että vakuutusyhtiö ja Ympäristövakuutuskeskus toimittavat virastolle selvityksen vakuutus-

maksujen perusteista, lomakkeista ja muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa määräyksiä vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnista.

Vakuutusyhtiöiden ja Ympäristövakuutuskeskuksen on Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla tehtävä niille tässä laissa säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

18 §

Korvauksen suorittaminen

Jos tiedossa olevien vahinkotapahtumien perusteella on todennäköistä, että korvausta joudutaan alentamaan 3 momentin mukaisesti, Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain osa täydestä korvauksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut ympäristövahinkovakuutusta ja Ympäristövakuutuskeskuksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

14.

Laki

kilpailunrajoituksista annetun lain 11 c ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kilpailunrajoituksista 27 päivänä toukokuuta 1992 annetun lain (480/1992) 11 c §:n 2 momentti ja 12 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 303/1998, seuraavasti:

11 c §

Yrityskaupasta, johon sovelletaan vakuutusyhtiölain (1062/1979) 3, 16 tai 16 a luvun säännöksiä, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 3 tai 10 luvun säännöksiä, vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 2 §:n 3 momentin tai 14 luvun säännöksiä, eläkesäätiölain (1774/1995) 11 luvun säännöksiä tai vakuutuskassalain (1164/1992) 12 luvun säännöksiä, on ilmoitettava kilpailuvirastolle viikon kuluessa siitä, kun yrityskaupan osapuolet ovat saaneet tiedon Vakuutusvalvontaviraston suostumuksesta tai siitä, ettei Vakuutusvalvontavirasto vastusta yrityskauppaa. Ilmoitusta yrityskaupasta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos

Vakuutusvalvontavirasto, sen mukaan kuin tässä momentissa mainituissa laeissa säädetään, on pyytänyt yrityskaupasta kilpailuviraston lausunnon ja kilpailuvirasto on lausunnossaan katsonut, ettei estettä kaupan hyväksymiselle ole.

12 §

Myös Vakuutusvalvontavirasto voi tehdä esityksen pääasiassa vakuutustoimintaa koskevan kilpailunrajoituksen käsittelemisestä kilpailuneuvostossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 1999.

15.

Laki

rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä 30 päivänä tammikuuta 1998 annetun lain (68/1998) 14 § seuraavasti:

14 §

Tarkemmat säännökset

Poliisitoimesta vastaava ministeriö antaa muita asianomaisia ministeriöitä, Vakuutusvalvontavirastoa sekä rahoitustarkastusta kuultuaan tarkemmat säännökset tämän lain

6—11 §:ssä säädetyistä velvollisuuksista sekä niiden täyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 1999.

16.

Laki**vakuutussopimuslain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetun vakuutussopimuslain (543/1994) 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

13 §

Vakuutuksenottajan oikeus saada vapaakirja tai takaisinostoarvo henkilövakuutuksessa

maksuton vakuutus (*vapaakirja*) taikka vakuutusehtojen mukaan laskettu vakuutuksen säästöosuus (*takaisinostoarvo*).

Jos vakuutuksenottajan suorittamista vakuutusmaksuista on kertynyt säästöä, vakuutuksenottajalla on oikeus keskeyttää maksujen suoritus ja saada vakuutusehtojen mukainen vakuutuksen säästöosuutta vastaava

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 1999.

17.

Laki**vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/1944) 1 ja 2 § sekä 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 § laeissa 950/1977, 873/1984 ja 1204/1997, 2 § mainitussa laissa 950/1977 ja 4 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1204/1997, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a §, seuraavasti:

1 §

Suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden, vahinkovakuutusyhtiöiden, työeläkevakuutusyhtiöiden, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettujen kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden, joilla on toimilupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen ja eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi näiden laitosten on kultakin kalenterivuodelta tammikuun aikana suoritettava maksu, jonka perusteet

asianomainen ministeriö määrää Vakuutusvalvontaviraston esityksestä. Tässä pykälässä tarkoitetuilta laitoksilta valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla hakemusten perusteella annettavista päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista perittävät maksut otetaan vähennyksenä huomioon tämän lain mukaista maksua määrättäessä. Maksu peritään ryhmittäin siten, että edellä mainitut laitokset muodostavat omat ryhmänsä. Henkivakuutusyhtiöt ja vahinkovakuutusyhtiöt muodostavat kuitenkin yhden laitosryhmän

ja kolmansien maiden vakuutusyhtiöt, joilla on lupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, luetaan henkivakuutusyhtiöiden ja vahinkovakuutusyhtiöiden ryhmään sen mukaan minkä vakuutusluokan mukaista vakuutustointia niillä on toimilupansa mukaan oikeus harjoittaa.

Laitosten suoritettavan maksun perusteet muodostuvat kiinteästä perusmaksusta ja siihen lisättävästä suhteellisesta maksusta.

Suhteellinen maksu on kunkin ryhmän laitoksilla yhtä suuri osa laitoksen maksuunpanovuotta edeltävältä tilikaudelta Suomessa kirjaamista maksutuloista. Jos vakuutuskannan siirron tai siihen verrattavan poikkeuksellisen syyn johdosta ei tätä maksutuloa voida käyttää suhteellisen maksun perusteena, voi Vakuutusvalvontavirasto vahvistaa käytettävän maksutulon.

2 §

Vakuutusvalvontavirasto tekee 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun esityksen ja toimittaa laitospohjaisen maksun määräämisen ja maksuunpanon ennen suoritustilavuoden alkua niiden tietojen perusteella, joita tässä laissa tarkoitetut laitokset ovat velvolliset virastolle antamaan sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Maksuluettelo on pidettävä Vakuutusvalvontavirastossa maksuvelvollisten nähtävänä kahden viikon ajan. Nähtävälle panosta on sitä ennen ilmoitettava kuulutuksella virallisessa lehdessä.

Vakuutusvalvontaviraston tulee ennen maksuluettelon nähtävälle panna lähettää maksuvelvollisille maksuluettelon mukaiset maksuliput.

2 a §

Mitä tässä laissa säädetään 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen laitosten suoritettavasta maksusta, koskee vastaavasti työttömyyskassaa. Asianomainen ministeriö kuitenkin:

1) määrää 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut perusteet ilman Vakuutusvalvontaviraston esitystä;

2) vahvistaa 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksutulon; ja

3) suorittaa 2 §:ssä Vakuutusvalvontavirastolle säädetty tehtävät.

4 §

Laitoksella, joka on tyytymätön asianomaisen ministeriön maksun perusteita koskevaan päätökseen tai itse laitokselle määrättyyn maksuun, on oikeus hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona maksuluettelo on pantu nähtäväksi, sanottua päivää lukuun ottamatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

18.

Laki

rahoitustarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslain (503/1993) 5 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 721/1997, sekä
muutetaan 4 §:n 6 kohta, 5 §:n 2 momentin 1 kohta, 6 § ja 7 §:n 4 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 2 momentin 1 kohta ja 6 § mainitussa laissa 721/1997 seuraavasti:

4 §

Toimintatavat

Rahoitustarkastus suorittaa tehtävänsä muun muassa:

6) toimimalla yhteistyössä Vakuutusvalvontaviraston ja muiden rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten kanssa.

5 §

Eduskunnan pankkivaltuutetut

Pankkivaltuutettujen tehtävänä on:

1) nimittää kolme johtokunnan jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet Suomen Pankin, asianomaisen ministeriön ja sen ministeriön, jonka toimialaan kuuluu vakuutus-toiminta, ehdotusten perusteella kolmeksi vuodeksi kerrallaan;

6 §

Rahoitustarkastuksen johtokunta

Rahoitustarkastuksella on johtokunta, johon kuuluu rahoitustarkastuksen johtaja, Vakuutusvalvontaviraston ylijohtaja sekä kolme muuta jäsentä.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun läsnä on neljä jäsentä, joista yhden on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

7 §

Rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävät

Rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävänä on:

4) huolehtia rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistyön kehittämisestä ja vahvistaa Vakuutusvalvontaviraston kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-ta 1999.

19.

Laki**työntekijäin eläkelain 10 ja 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 10 ja 13 §, sellaisena kuin niistä on 13 § laissa 390/1995 seuraavasti:

10 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, eläkelaitoksella on oikeus siirtää tämän lain mukainen vastuu yksityisen työntekijän osalta tämän lain mukaiselle toiselle eläkelaitokselle edellyttäen, että tästä on määräys eläkelaitoksen säännöissä tai vakuutusehdoissa taikka että Vakuutusvalvontavirasto on antanut siihen suostumuksensa.

13 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus vahvistaa työnantajan kustannettava vakuutusyhtiölle tai eläkekassalle suoritettava eläkevakuutusmaksun osa alemmaksi kuin

12 a §:ssä ja vakuutuskassalaissa säädetään, jos vastuuvelan katteeseen näin syntyvän vakuuksen täyttämiseksi asetetaan pankkitakaus, luottovakuutus tai varmuudeltaan näihin verrattava Vakuutusvalvontaviraston hyväksymä muu vakuus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

20.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 ja 11 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 11 §:n 3 momentti ja 11 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 391/1995 seuraavasti:

11 §

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

11 a §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja ero-

amisesta on kassan tehtävä ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

21.

Laki

taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 9 §:n 3 momentti ja 9 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 392/1995 seuraavasti:

9 §

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

9 a §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja ero-

amisesta on kassan tehtävä ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

22.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 16 §:n 3 momentti, 17 §:n 3 momentti ja 17 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 3 momentti laissa 1331/1992 ja 17 §:n 3 momentti ja 17 a §:n 3 momentti laissa 394/1995 seuraavasti:

16 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella. Eläkelaitoksen päättävä valtaa käyttävät valtuuskunta ja sen asettama hallitus, jossa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella on kummassakin yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja kaksi

valtiovarainministeriön nimeämää henkilöä sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulee olla eläkevakuutus-toimintaan perehtynyt henkilö. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka myös valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

17 §

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

17 a §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkelaitoksen tehtävä ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle.

23.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 3 §:n 4 momentti, 41 §:n 2 momentti, 45 ja 54 §, 55 §:n 2 momentti, 56 §:n 4 momentti, 57 ja 58 § ja 64 c §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 54 § laissa 1/1981, 41 §:n 2 momentti ja 55 §:n 2 momentti laissa 1309/1989, 56 §:n 4 momentti ja 64 c §:n 3 momentti laissa 395/1995 ja 58 § osaksi laissa 806/1996 seuraavasti:

3 §

Eläkekassan on suoritettava kassan tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Vakuutusvalvontavirasto pitää sitä tarpeellisenä. Jos tällöin havaitaan, että maksut eivät turvaa kassan vakavaraisuutta tai että ne ovat liian korkeat, tulee kassan viipymättä ilmoittaa siitä Vakuutusvalvontavirastolle ja tehdä esitys asianomaiselle ministeriölle maksujen muuttamiseksi. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa ohjeita tutkimuksen laatimisesta.

nisteriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle. Vakuutusvalvontavirasto pyynnöstä antaa todistuksen siitä, ketkä ovat oikeutettuja kirjoittamaan eläkekassan nimen.

45 §

Ylimääräinen valtuuskunnan kokous on pidettävä, milloin Vakuutusvalvontavirasto niin määrää tai milloin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi taikka milloin vähintään kuusi valtuuskunnan jäsentä sitä ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Milloin tilintarkastajat toimittamansa tarkastuksen perusteella katsovat sen tarpeelliseksi, on ylimääräinen kokous kutsuttava koolle heidän vaatimuksestaan.

41 §

Eläkekassan on viipymättä ilmoitettava sen nimen kirjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden nimet ja kotipaikat asianomaiselle mi-

54 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset eläkekassan tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista

ja toimintakertomuksesta ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset eläkekassan tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, eläkekassan tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain (1336/1997) ja -asetuksen 1339/1997) soveltamisesta eläkekassaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi eläkekassan hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkekassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

55 §

Eläkekassa ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavan osakeyhtiön osakepääomasta enempää kuin määrän, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä, jollei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena taikka jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

56 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset 2 momentissa tarkoitettujen säännösten soveltamisesta eläkekassaan. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset 2 momentissa tarkoitettujen sijoitussuunnitelman laatimisesta ja toimittamisesta.

57 §

Eläkekassan tulee vuosittain kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

Eläkekassan on annettava Vakuutusvalvontavirastolle ja asianomaiselle ministeriölle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa eläkekassan toiminnasta muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus muullakin tavalla tarkastaa kassan toimintaa.

58 §

Jos Vakuutusvalvontavirasto havaitsee eläkekassan menettelleen lainvastaisesti, se voi kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa eläkekassan ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi. Kiellon tai kehotuksen tehosteeksi Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Etelä-Suomen lääninhallitus.

Jos 50 §:ssä tarkoitettu henkilö on samassa pykälässä mainitulla tavalla tuottanut kassalle vahinkoa, voi Vakuutusvalvontavirasto ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että virallinen syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus.

64 c §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

24.

Laki**sairausvakuutuslain 61 ja 64 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 61 §:n 1 momentti ja 64 §:n 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 61 §:n 1 momentti on laissa 405/1992 ja 64 §:n 1 momentti laissa 448/1988 seuraavasti:

61 §

Vakuutuskassalain (1164/1992) mukaisella vakuutuskassalla, jonka toimintapiiriin kuuluvat saman työnantajan palveluksessa olevat työntekijät ja jonka toimintapiiriin lisäksi voivat kuulua lisäetuksien saajina saman työnantajan palveluksesta eläkkeelle siirtyneet työntekijät, on oikeus toimia tässä laissa säädettyjen etuuksien antajana jäsenilleen tai heille ja heidän perheenjäsenilleen. Järjestelylle on hankittava kansaneläkelaitoksen suostumus, joka on annettava, jos kassankokous kahden kolmasosan äänten enemmistöllä on hyväksynyt järjestelyä vastaavat kassan säännöt ja sääntöjen mukaan annettavat etuudet ovat vähintään tämän lain mukaiset sekä kassan toimintapiiriin kuuluu vähintään 300 työntekijäjäsentä. Mitä edellä säädetään, sovelletaan vastaavasti vakuutuskassaan, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat sellaisten työnantajien palveluksessa, jotka kuuluvat osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun samaan konserniin. Vaikka edellä tarkoitettu konserniedellytys ei täyttyisi, suostumus työpaikkakassana toimimiseen voidaan kuitenkin antaa, jos työnantajilla on sellainen taloudellinen tai toiminnallinen yhteys keske-

nään, että järjestelyä voidaan pitää kassan hoitamisen ja kassassa vakuutettujen kannalta tarkoituksenmukaisena. Mikäli suostumuksen saamisen perusteena olevissa olosuhteissa tapahtuu muutos, kassan on välittömästi ilmoitettava muutoksesta kansaneläkelaitokselle. Tässä momentissa tarkoitettua vakuutuskassaa sanotaan tässä laissa työpaikkakassaksi.

64 §

Jos työpaikkakassan toiminta erityisesti vakuutettujen edut huomioon ottaen ei ole tarkoituksenmukaista, kansaneläkelaitoksen tulee esittää kassalle asian johdosta huomautus ja antaa ohjeet epäkohtien poistamiseksi. Jos ohjeita ei noudateta, Vakuutusvalvontavirasto voi kansaneläkelaitoksen esityksestä kieltää kassalta oikeuden tämän lain mukaisen vakuutusten myöntämiseen ja määrätä ajankohta, josta lukien kassan tämän lain mukainen toiminta lakkaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

2.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 14 luvun 4 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 389/1995,

muutetaan 10 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentin johdantokappale ja 7 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 9 momentti, 3 a §:n 5 momentti sekä 14 §, 11 luvun 1 §, 14 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §, 5 §:n 1 momentti, 5 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 8 §:n 1 momentti sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta, 6 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 5 momentti ja 7 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 10 luvun 1 §:n 2 momentti ja 14 § ja 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 611/1997, 10 luvun 3 §:n 3 momentin johdantokappale ja 5 momentin johdantokappale laissa 752/1993, 10 luvun 3 §:n 3 momentin 7 kohta sekä 4 ja 9 momentti ja 3 a §:n 5 momentti ja 14 luvun 5 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 8 §:n 1 momentti mainitussa laissa 389/1995, 11 luvun 1 § mainitussa laissa 752/1993 ja laissa 355/1997, 14 luvun 5 §:n 1 momentti laissa 74/1998 ja 18 luvun 6 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 5 momentti laissa 1022/1996, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 2 a §, 2 a luvun 11 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 389/1995, uusi 3 momentti, 10 luvun 3 §:ään siitä mainitulla lailla 355/1997 kumotun 7 momentin tilalle uusi 7 momentti ja lukuun uusi 3 b § sekä 18 lukuun uusi 10 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Vakuutusyhtiön perustaminen

2 a §

Vakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta asianomaisen ministeriön on pyydettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

2 a luku

Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla

11 §

Jos yhtiön ilmoitus käsittää muun vahinkovakuutusluokkaan 10 kuuluvan toiminnan kuin rahdinkuljettajan vastuuvakuutuksen harjoittamisen, ilmoitukseen on myös liitettävä selvitys korvausasiamiehestä. Korvausasiamiehen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava riittävä korvaustoiminnan tuntemus. Korvausasiamiehenä ei saa toimia

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

1 §

Vakuutusyhtiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (655/1973), jollei tämän luvun säännöksistä tai niiden perusteella annetuista asianomaisen ministeriön määräyksistä muuta johdu.

Vakuutusyhtiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen sekä konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

3 §

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön on katettava vastuuvelka jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoihin, jotka käypään arvoon sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön on katettava vastuuvelka jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoihin, jotka käypään arvoon *Vakuutusvalvontaviraston* määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

7) ministeriön erityisistä syistä vähennettäväksi hyväksymät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä *sallia tai määrätä*, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on asetuksessa säädetyin rajoituksin oltava:

7) ministeriön *määräämissä tapauksissa* erityisistä syistä *vähennettävät* muut erät.

Ministeriö voi erityisistä syistä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on, *sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään*, oltava:

Vakuutusyhtiön vastuuvelan kate on luetteloitava siten, kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Ministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

3 a §

Ministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, miten vakuutusyhtiön on katettava sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka. Ministeriön antamissa määräyksissä käsitellään erityisesti vastuuvelan katteeseen kuuluvien varojen sijaintia, vakuutuksen takaisinoston ja sijoituskohteen vaihdon rajoittamista sekä katteen luetteloinnista. Ministeriö

Asianomainen ministeriö antaa määräykset sijoitustoiminnasta aiheutuvien riskien hajuttamista koskevista periaatteista, joita vakuutusyhtiön on noudatettava sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määräävien sijoituskohteiden valinnassa. *Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset* vastuuvelan katteeseen kuuluvien varojen

Voimassa oleva laki

voi myös tarvittaessa antaa määräyksiä sijoitustoiminnasta aiheutuvien riskien hajauttamista koskevista periaatteista, joita vakuutusyhtiön on noudatettava sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määräävien sijoituskohteiden valinnassa.

14 §

Asianomainen ministeriö voi antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvia määräyksiä vakuutusyhtiön kirjanpidosta, tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja osavuosikatsauksesta sekä määräyksiä tämän luvun kirjanpitoa, tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja osavuosikatsausta koskevien säännösten soveltamisesta.

11 luku

Toimintapääoma

1 §

Vakuutusyhtiön toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla vakuutusyhtiön va-

Ehdotus

sijainnista ja arvostamisesta käypään arvoon, vakuutuksen takaisinoston ja sijoituskohteen vaihdon rajoittamisesta sekä katteen luettelomisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

3 b §

Vakuutusyhtiön hallituksen on laadittava yhtiön varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*). Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

14 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset vakuutusyhtiön ja sen konsernin tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vakuutusyhtiön tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta vakuutusyhtiöihin.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhtiön hakemuksesta erityisestä syystä määrätä myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutusyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

11 luku

Toimintapääoma

1 §

Vakuutusyhtiön toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla vakuutusyhtiön va-

Voimassa oleva laki

rojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset. Varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.

Toimintapääomaan luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella.

14 luku

Vakuutusyhtiöiden valvonta

1 §

Vakuutusyhtiöiden valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle.

3 §

Vakuutusyhtiön tulee sosiaali- ja terveysministeriön määräämässä kohtuullisessa ajassa antaa sille toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettua, säädettyä valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

4 §

Tarkastusta varten ministeriössä voi olla erityisiä asiantuntijoita. Näiden palkkaedut vahvistaa ministeriö ja ne suoritetaan asianomaisten yhtiöiden varoista ministeriön määräämällä tavalla.

5 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhtiö ei noudata lakia, toimilupansa, yhtiöjärjestystään tai sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain taikka poliisitoimesta vastaavan ministeriön rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla antamia säännöksiä tai määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

5 a §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi rajoittaa

Ehdotus

rojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset *siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.*

14 luku

Vakuutusyhtiöiden valvonta

1 §

Vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

3 §

Vakuutusyhtiön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

(4 mom. kumotaan)

5 §

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta asianomaisten ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhtiö ei noudata lakia, toimilupansa, yhtiöjärjestystään tai ministeriön taikka Vakuutusvalvontaviraston tämän lain taikka poliisitoimesta vastaavan ministeriön rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla antamia säännöksiä tai määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

5 a §

Asianomainen ministeriö, pyydettyään asi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

asta Vakuutusvalvontaviraston lausunnon, voi rajoittaa vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

8 §

Asiantuntijoiden on annettava lausunto esityksestä, joka koskee vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamista, tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella annettavia tarkempia määräyksiä taikka 14 luvun 4 §:n 4 momentissa tarkoitettujen erityisten asiantuntijoiden toimeen ottamisessa noudatettavia periaatteita.

8 §

Asiantuntijoiden on annettava lausunto esityksestä, joka koskee vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamista, *sekä* tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella annettavista *asianomaisen ministeriön* määräyksistä.

18 luku

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

Erinäisiä säännöksiä

Joka tahallaan

5 §

Joka tahallaan

7) rikkoo osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan asianomaiselle ministeriölle annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

7) rikkoo osakeyhtiölain 11 luvun 14 §:n säännöksiä tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle taikka jättää toimittamatta tämän lain mukaan asianomaiselle ministeriölle *tai Vakuutusvalvontavirastolle* annettavan ilmoituksen tai muun tiedon,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ei ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ei ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

6 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *asianomaisella* ministeriöllä *ja Vakuutusvalvontavirastolla* on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi käyttää tämän pykälän mukaisen vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, *asianomainen* ministeriö *ja Vakuutusvalvontavirasto* voivat käyttää tämän pykälän mukaisen vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

Sosiaali- ja terveysministeriö saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon

Asianomainen ministeriö *ja Vakuutusvalvontavirasto* eivät saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa

Voimassa oleva laki

antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 4 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

7 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta on säädetty. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä on säädetty, sosiaali- ja terveysministeriö voi julkaista vakuutusyhtiöiden toimintaa, asemaa ja kehitystä *valaisevia* tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista yhtiöistä.

Ehdotus

saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 4 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

7 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, *asianomainen* ministeriö ja *Vakuutusvalvontavirasto* voivat julkaista vakuutusyhtiöiden toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista yhtiöistä.

10 a §

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa, 8 §:ssä ja 9 §:n 1 ja 3 kohdassa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 1 ja 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat lu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 18 luvun 10 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

3.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 14 §:n 2 momentti, 16 §:n otsikko ja 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 38 ja 40 §, 41 §:n 2 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n johdantokappale, 49 §:n 3 momentti, 69, 71 ja 72 §, 79 §:n 2 momentti, 3 momentin johdantokappale ja 4 kohta ja 4 momentti ja 84 §,

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 1 momentti laissa 75/1998 ja 49 §:n 3 momentti laissa 1088/1996, sekä

lisätään lakiin uusi 20 a ja 85 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden valvonta

Muutoin ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittaman toiminnan valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle.

16 §

Sosiaali- ja terveysministeriön oikeus saada tietoja ja tarkastusoikeus

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on sosiaali- ja terveysministeriön määräämässä ajassa annettava sille yhtiöstä ja sen toiminnasta Suomessa valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Muutoin ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittaman toiminnan valvonta kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

16 §

Asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston oikeus saada tietoja ja tarkastusoikeus

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa yhtiöstä ja toiminnasta Suomessa tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Pakkokeinot

Sosiaali ja terveysministeriö voi antaa ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä, jos yhtiö ei noudata lakia tai sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain taikka poliisitoimesta vastaavan ministeriön rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla antamia säännöksiä tai määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

17 §

Pakkokeinot

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta *asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston* virheellisenä pitämää menettelyä, jos yhtiö ei noudata lakia tai ministeriön *taikka Vakuutusvalvontaviraston* tämän lain taikka poliisitoimesta vastaavan ministeriön rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla antamia säännöksiä tai määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

20 a §

Lausunnon pyytäminen

Kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta asianomaisen ministeriön on pyydettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.

38 §

Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden valvonta

Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle.

38 §

Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden valvonta

Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

40 §

Edustuston tilinpäätös

Edustuston on laadittava kultakin tilikaudelta tuloslaskelman, taseen, niiden liitteet ja toimintakertomuksen käsittävä tilinpäätös, joka on tarkastettava ministeriön hyväksymällä tavalla. Ministeriöllä on sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, oikeus antaa edustuston kirjanpidosta määräyksiä, jotka johtuvat vakuutustoiminnan erityisluonteesta.

40 §

Edustuston tilinpäätös

Edustuston on laadittava kultakin tilikaudelta tuloslaskelman, taseen, niiden liitteet ja toimintakertomuksen käsittävä tilinpäätös, joka on tarkastettava *asianomaisen ministeriön määräämällä* tavalla.

Ministeriö antaa määräykset edustuston tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoissa ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset edustuston tilinpäätöksen ja kon-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sernitilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän pykälän, asianomaisen ministeriön 2 momentissa tarkoitettujen määräysten, osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain (1336/1997) ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta edustustoon.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhtiön hakemuksesta erityisestä syystä määräjäksi myöntää luvan poiketa 4 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi edustuston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettyä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

41 §

Pääasiamiehen toimittamat selvitykset

Pääasiamiehen tulee antaa ministeriölle yhtiöstä ja sen toiminnasta Suomessa muutakin valvontaa varten tarvittavia tietoja.

Pääasiamiehen on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa yhtiöstä ja sen toiminnasta Suomessa muutakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

44 §

Pakkokeinot

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa kolmannen maan vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhtiö ei noudata lakia, toimilupaansa, yhtiöjärjestystä tai sääntöjä taikka sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

44 §

Pakkokeinot

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa kolmannen maan vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhtiö ei noudata lakia, toimilupaansa, yhtiöjärjestystä tai sääntöjä taikka ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston tämän lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

45 §

Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö voi rajoittaa kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos;

45 §

Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen

Asianomainen ministeriö, pyydettyään asiasta Vakuutusvalvontaviraston lausunnon, voi rajoittaa kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

49 §

Selvitysmiesten asettaminen

Jos selvitysmiehet eivät ole yhden vuoden kuluessa toimiluvan lakkaamisesta aikaansaaneet sopimusta vakuutuskannan luovuttamisesta 66 §:n mukaisesti tai jollei vakuutusliikettä muutoin ole sanotussa ajassa selvitetty, ministeriö voi määrätä ajankohdan, jolloin muut kuin liikennevakuutuslain (279/1959), potilasvahinkolain (585/1986) ja tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaiset vakuutukset päättyvät, sekä ajankohdan, jolloin mainittujen lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus siirretään erityisestä selvityspesästä liikennevakuutuskeskuksen, potilasvakuutusyhdistyksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi. Vakuutuskannan ja sitä vastaavan omaisuuden siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n 1—3 momentissa ja tämän lain 68 §:n 2 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä säädetään.

Jos selvitysmiehet eivät ole yhden vuoden kuluessa toimiluvan lakkaamisesta aikaansaaneet *suunnitelmaa* vakuutuskannan luovuttamisesta 66 §:n mukaisesti tai jollei vakuutusliikettä muutoin ole sanotussa ajassa selvitetty, *Vakuutusvalvontavirasto* voi määrätä ajankohdan, jolloin muut kuin liikennevakuutuslain (279/1959), potilasvahinkolain (585/1986) ja tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaiset vakuutukset päättyvät, sekä ajankohdan, jolloin mainittujen lakien mukaisten vakuutusten vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus siirretään erityisestä selvityspesästä liikennevakuutuskeskuksen, potilasvakuutusyhdistyksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnoitavaksi. Vakuutuskannan ja sitä vastaavan omaisuuden siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 16 a luvun 9 §:ssä ja tämän lain 68 §:n 2 momentissa säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä säädetään.

69 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Sosiaali- ja terveysministeriön tulee ulkomaisen vakuutusyhtiön kustannuksella julkaista virallisessa lehdessä kuulutus:

1) *kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvan antamisesta, laajentamisesta ja muusta muuttamisesta sekä lakkaamisesta;*

2) *ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen aloittamisesta ja lopettamisesta;*

3) *kolmannen maan vakuutusyhtiön pääasiamiehen, selvitysmiehen ja toimitusmie-*

69 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Vakuutusvalvontaviraston tulee ulkomaisen vakuutusyhtiön kustannuksella julkaista virallisessa lehdessä kuulutus:

1) *kiellosta antaa uusia vakuutuksia; sekä*

2) *kiellosta luovuttaa tai pantata yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta.*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

hen hyväksymisestä tai määräämisestä;

- 4) kiellosta antaa uusia vakuutuksia; sekä
5) kiellosta luovuttaa tai pantata yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta.

71 §

Asiakirjojen kieli

Jos tämän lain mukaan sosiaali- ja terveysministeriölle annettava asiakirja tai selvitys on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, siihen on ministeriön vaatimuksesta liitettävä laillisesti pätevä suomenkielinen käännös.

72 §

Vakuutustilasto

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi julkaista ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittamasta toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja, jotka on laadittu yhtäläisin perustein kaikista yhtiöistä.

71 §

Asiakirjojen kieli

Jos tämän lain mukaan *asianomaiselle* ministeriölle tai *Vakuutusvalvontavirastolle* annettava asiakirja tai selvitys on laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, siihen on ministeriön tai *Vakuutusvalvontaviraston* vaatimuksesta liitettävä laillisesti pätevä suomenkielinen käännös.

72 §

Vakuutustilasto

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, *asianomainen* ministeriö ja *Vakuutusvalvontavirasto* voivat julkaista ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittamasta toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja, jotka on laadittu yhtäläisin perustein kaikista yhtiöistä.

79 §

Salassapitovelvollisuus

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ulkomaisella vakuutusyhtiöllä ja sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, rahoitustarkastukselle, muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle, muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa muussa valtiossa vakuutustarkastuksesta vastaavalle tai rahoitustoimintaa valvovalle viranomaiselle ja viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn sekä, jos annettavat tiedot muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuulu-

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ulkomaisella vakuutusyhtiöllä, *asianomaisella* ministeriöllä ja *Vakuutusvalvontavirastolla* on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, rahoitustarkastukselle, muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle, muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa muussa valtiossa vakuutustarkastuksesta vastaavalle tai rahoitustoimintaa valvovalle viranomaiselle ja viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn sekä, jos annettavat tiedot muussa kuin Euroopan talousalue-

Voimassa oleva laki

vat tässä pykälässä tarkoitetun salassapito-
velvollisuuden piiriin, tämän valtion vakuu-
tustoimintaa valvovalle viranomaiselle. Li-
säksi ulkomaisella vakuutusyhtiöllä ja sosi-
aali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovut-
taa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia
tietoja ulkomaisen vakuutusyhtiön tai ulko-
maisen vakuutusyhtiön kanssa samaan konser-
niin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen
tilintarkastajalle.

Sen lisäksi, mitä edellä 2 momentissa sää-
detään, sosiaali- ja terveysministeriö voi
käyttää tämän pykälän piiriin kuuluvia tieto-
ja vain:

4) ministeriön päätöksistä tehtyihin vali-
tuksiin vastaamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö ei voi luovut-
taa muiden Euroopan talousalueeseen kuulu-
vien valtioiden viranomaisilta saatuja tietoja
edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen
ole antanut siihen nimenomaista lupaa.

84 §

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain
nojalla antamaan päätökseen tai määräyk-
seen haetaan muutosta korkeimmalta hallin-
to-oikeudelta siinä järjestyksessä, kuin muu-
toksenhausta hallintoasioista annetussa laissa
säädetään.

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tai
määräys, joka on annettu 13 §:n, 15 §:n 2
momentin, 16 §:n, 17 §:n 1, 3 ja 4 momen-
tin, 41 §:n, 43 §:n 1 momentin, 44 §:n 1 tai
3 momentin, 45 tai 47 §:n taikka 82 §:n 1, 3
tai 5 momentin nojalla, voidaan panna täy-
täntöön valituksesta huolimatta.

Ehdotus

seen kuuluvassa valtiossa kuuluvat tässä py-
kälässä tarkoitetun salassapitovelvollisuuden
piiriin, tämän valtion vakuutustoimintaa val-
vovalle viranomaiselle. Lisäksi ulkomaisella
vakuutusyhtiöllä, *asianomaisella* ministeriöl-
lä ja *Vakuutusvalvontavirastolla* on oikeus
luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuulu-
via tietoja ulkomaisen vakuutusyhtiön tai
ulkomaisen vakuutusyhtiön kanssa samaan
konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslai-
toksen tilintarkastajalle.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään,
asianomainen ministeriö ja *Vakuutusvalvon-
tavirasto* voivat käyttää tämän pykälän pii-
riin kuuluvia tietoja vain:

4) ministeriön ja *Vakuutusvalvontaviraston*
pätöksistä tehtyihin valituksiin vastaami-
seen.

Asianomainen ministeriö ja *Vakuutusval-
vontavirasto* eivät voi luovuttaa muiden Eu-
roopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden
viranomaisilta saatuja tietoja edelleen, ellei
tiedon antanut viranomainen ole antanut sii-
hen nimenomaista lupaa.

84 §

Muutoksenhaku

Asianomaisen ministeriön tai *Vakuutusval-
vontaviraston* tämän lain nojalla antamaan
pätökseen tai määräykseen haetaan muutos-
ta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä
järjestyksessä, kuin *hallintolainkäyttölaissa*
(586/1996) säädetään. *Valituksen saa tehdä*
sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Asianomaisen ministeriön tai *Vakuutusval-
vontaviraston* päätös tai määräys, joka on
annettu 13 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n,
17 §:n 1, 3 tai 4 momentin, 41 §:n, 43 §:n 1
momentin, 44 §:n 1 tai 3 momentin taikka
45 tai 47 §:n nojalla, voidaan panna täytän-
töön valituksesta huolimatta.

85 a §

***Säännösten soveltaminen
Vakuutusvalvontavirastoon***

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja ter-
veysministeriöstä tai *asianomaisesta* ministe-
riöstä, koskee *Vakuutusvalvontavirastosta*
annetun lain (/) voimaantulon jälkeen
Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momen-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 2 §:n 2 momentissa, 16 §:n 1 momentissa, 17 §:n 1 momentissa, 18 §:n 1 ja 2 momentissa, 19 §:n 3 momentissa, 20 §:n 2—4 momentissa, 20 a ja 21 §:ssä, 29 §:n 5 momentissa, 30 §:n 1 momentissa, 31 §:n 2 momentissa, 40 §:ssä, 41 §:n 2 momentissa, 44 §:n 1 momentissa, 45 §:ssä, 48 §:n 1 momentissa, 71 ja 72 §:ssä, 79 §:n 2—4 momentissa ja 84 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 85 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

4.

Laki

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 12 luvun 2 ja 7—10 §, sellaisina kuin ne ovat, 12 luvun 2, 7 ja 9 § osaksi laissa 483/1993 ja 8 § laissa 451/1995, muutetaan 2 luvun 5 b §:n 1 kohta, 8 luvun 1 §:n 2 momentti, 10 luvun 1 §:n 3 momentti, 3 a §:n 3 momentin johdantokappale ja 6 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 8 momentti ja 12 §, 10 a luvun 1 §, 12 luvun 1 ja 5 § sekä 6 §:n 1 momentti, 16 luvun 10 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta sekä 5 momentti ja 11 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 b §:n 1 kohta ja 16 luvun 10 §:n 2 momentin johdantokappale, 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta ja 5 momentti laissa 1023/1996, 8 luvun 1 §:n 2 momentti, 10 luvun 1 §:n 3 momentti, 3 a §:n 3 momentin johdantokappale ja 6 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 8 momentti, 10 a luvun 1 § ja 12 luvun 6 §:n 1 momentti mainitussa laissa 451/1995 ja 12 luvun 5 § mainitussa laissa 483/1993 sekä

lisätään 10 lukuun siitä mainitulla lailla 451/1995 kumotun 4 §:n tilalle uusi 4 § ja 16 lukuun uusi 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Vakuutusyhdistyksen perustaminen

5 b §

Yhdistysjärjestystä ei vahvisteta, jos:

1) luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja vakuutusyhdistyksen välillä olevan merkittävän sidonnaisuuden arvioidaan olennaisesti vaikeuttavan asianomaisen ministeriön tai vakuutusyhdistystarkastuksen valvonnan suorittamista; tai

2 luku

Vakuutusyhdistyksen perustaminen

5 b §

Yhdistysjärjestystä ei vahvisteta, jos:

1) luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja vakuutusyhdistyksen välillä olevan merkittävän sidonnaisuuden arvioidaan olennaisesti vaikeuttavan *Vakuutusvalvontaviraston* valvonnan suorittamista; tai

8 luku

Vakuutusyhdistyksen muuttaminen keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi

1 §

Yhdistyksen on 1 momentissa mainitun yhdistyskokouksen päätöksen jälkeen haettava aiotulle vakuutusyhtiölle sosiaali- ja terveysministeriöltä vakuutusyhtiölain mukainen toimilupa sekä samalla haettava yhteisömuodon muuttamisesta johtuvalle yhdistysjärjestyksen muutokselle ministeriön vahvistus.

Yhdistyksen on 1 momentissa mainitun yhdistyskokouksen päätöksen jälkeen haettava aiotulle vakuutusyhtiölle *asianomaiselta* ministeriöltä vakuutusyhtiölain mukainen toimilupa sekä samalla haettava yhteisömuodon muuttamisesta johtuvalle yhdistysjärjestyksen muutokselle *Vakuutusvalvontaviraston* vahvistus.

10 luku

Tilinpäätös

1 §

Vakuutusyhdistyksen kirjanpidossa on sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, noudatettava tämän luvun säännöksiä *ja sosiaali- ja terveysministeriön antamia vakuutus-toiminnan erityisluonteesta johtuvia määräyksiä*.

Vakuutusyhdistyksen kirjanpidossa *ja tilinpäätöksen laadinnassa* on noudatettava *kirjanpitolakia (1336/1997)*, jollei *tämän luvun säännöksistä* muuta johdu.

3 a §

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhdistyksen on katettava vastuuvelka jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoihin, jotka käypään arvoon sosiaali- ja terveysministeriön määrittämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhdistyksen on katettava vastuuvelka jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoihin, jotka käypään arvoon *Vakuutusvalvontaviraston* määrittämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6) ministeriön erityisistä syistä vähennettäviksi hyväksymät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä *sallia tai määrätä*, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on asetuksessa säädettyin rajoituksin oltava:

Ministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

6) *asianomaisen* ministeriön *määräämissä tapauksissa* erityisistä syistä vähennettävät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on, *sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään*, oltava:

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

4 §

Vakuutusyhdistyksen hallituksen on laadittava yhtiön varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (sijoitussuunnitelma). Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

Vakuutusyhdistyksen vastuuvelan kate on luetteloitava siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

12 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun säännösten soveltamisesta.

12 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset vakuutusyhdistyksen tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön I momentissa tarkoitettujen määräysten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) säännösten soveltamisesta vakuutusyhdistykseen.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutusyhdistyksen hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautekunnan lausunto.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 a luku

Toimintapääoma

1 §

Vakuutusyhdistyksen toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla vakuutusyhdistyksen varojen on katsottava ylittävän yhdistyksen velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset. Varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.

Toimintapääomaan luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella.

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

1 §

Vakuutusyhdistysten toimintaa valvoo sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriöllä on oikeus antaa vakuutusyhdistysten toimintaa koskevia määräyksiä.

2 §

Vakuutusyhdistysten toiminnan tarkastamista varten asettaa sosiaali- ja terveysministeriö vakuutusyhdistystarkastuksen.

Vakuutusyhdistystarkastuksen toimintaa ohjaa ja valvoo sosiaali- ja terveysministeriö.

Vakuutusyhdistystarkastus on velvollinen antamaan sosiaali- ja terveysministeriölle kaikki sen vaatimat tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen vakuutusyhdistysten valvontaa varten.

5 §

Vakuutusyhdistyksen on vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhdistyskokouksesta, jossa tilinpäätös on vahvistettu, toimitettava vakuutusyhdistystarkastukselle sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomukseen on liitettävä jäljennökset 10 luvun 11 §:ssä tarkoitetuista asiakirjoista.

Vakuutusyhdistyksen on ministeriön määräämässä kohtuullisessa ajassa annettava sille toiminnastaan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

10 a luku

Toimintapääoma

1 §

Vakuutusyhdistyksen toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla vakuutusyhdistyksen varojen on katsottava ylittävän yhdistyksen velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

1 §

Vakuutusyhdistysten valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

2 §

(kumotaan)

5 §

Vakuutusyhdistyksen on vuosittain kuukauden kuluessa siitä yhdistyskokouksesta, jossa tilinpäätös on vahvistettu, toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomukseen on liitettävä jäljennökset 10 luvun 11 §:ssä tarkoitetuista asiakirjoista.

Vakuutusyhdistyksen on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suo-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rittamiseksi.

6 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa vakuutusyhdistykselle huomautuksen, kehottaa yhdistystä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhdistystä jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhdistys ei noudata lakia, yhdistysjärjestystään tai sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhdistys on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhdistyksen toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

6 §

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa vakuutusyhdistykselle huomautuksen, kehottaa yhdistystä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhdistystä jatkamasta asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhdistys ei noudata lakia, yhdistysjärjestystään tai ministeriön taikka Vakuutusvalvontaviraston tämän lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhdistys on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhdistyksen toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

7 §

Vakuutusyhdistystarkastuksessa on vakuutusyhdistysten tarkastusjohtaja ja niin monta vakuutusyhdistysten tarkastajaa kuin tarkastukselle määrättyjen tehtävien hoito vaatii.

Vakuutusyhdistysten tarkastusjohtajan ja tarkastajat ottaa toimeensa sosiaali- ja terveysministeriö vakuutusyhdistysten keskusjärjestöjä kuultuaan. Muun henkilökunnan ottaa toimeensa tarkastusjohtaja.

Vakuutusyhdistysten tarkastusjohtajan ja tarkastajien palkkaedut määrää ministeriö. Ministeriön on ennen palkkaetujen määräämistä kuultava vakuutusyhdistysten keskusjärjestöjä. Muun henkilökunnan palkkaedut määrää tarkastusjohtaja. Palkkaedut suoritetaan 9 §:ssä tarkoitetuista varoista.

7 §

(kumotaan)

8 §

Vakuutusyhdistystarkastuksen ja sen edustajan oikeuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä sosiaali- ja terveysministeriön oikeuksista säädetään 4 §:n 3 momentissa ja 5 §:n 2 momentissa.

8 §

(kumotaan)

9 §

Vakuutusyhdistystarkastuksen toiminnasta aiheutuvien kustannusten peittämiseksi on kunkin vakuutusyhdistyksen vuosittain suoritettava sosiaali- ja terveysministeriön määrämä maksu. Ministeriön on ennen maksun määräämistä kuultava vakuutusyhdistysten keskusjärjestöjä. Ministeriö antaa tarkemmat määräykset maksun perimisestä ja maksuunpanosta.

9 §

(kumotaan)

Maksu viivästyskorkoineen saadaan periä ulosottoin ilman tuomiota tai päätöstä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

10 §

Tarkemmat säännökset vakuutusyhdistystarkastuksesta annetaan asetuksella.

10 §

(kumotaan)

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

10 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ministeriöllä ja vakuutusyhdistystarkastuksella on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, ministeriö tai vakuutusyhdistystarkastus voi käyttää tämän pykälän mukaisen vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

4) ministeriön tai vakuutusyhdistystarkastuksen päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

Ministeriö tai vakuutusyhdistystarkastus ei saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 4 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

11 §

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tai määräys, joka on annettu 6 luvun 4 §:ssä, 12 luvun 4—6 §:ssä taikka 13 luvun 2 tai 3 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *asianomaisella* ministeriöllä ja *Vakuutusvalvontavirastolla* on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, ministeriö tai *Vakuutusvalvontavirasto* voi käyttää tämän pykälän mukaisen vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

4) *asianomainen* ministeriön tai *Vakuutusvalvontaviraston* päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

Ministeriö tai *Vakuutusvalvontavirasto* ei saa luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan 4 momentissa mainittujen tehtävien suorittamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten viranomaiset ovat antaneet suostumuksensa.

11 §

Vakuutusvalvontaviraston päätös tai määräys, joka on annettu 6 luvun 4 §:n, 12 luvun 4—6 §:n taikka 13 luvun 2 §:n nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

13 §

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai *asianomaisesta* ministeriöstä, koskee *Vakuutusvalvontavirastosta* annetun lain (/) voimaantulon jälkeen *Vakuutusvalvontavirastoa*, jollei 2 momentista muuta johdu.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä 1 luvun 1 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 §:n 2 momentissa, 2 luvun 5 §:n 5 momentissa, 8 luvun 1 §:n 2 momentissa, 10 luvun 3 a §:n 3 momentin 6 kohdassa ja 4 momentissa sekä 5 §:n 2 momentissa, 7 §:n 1 momentissa, 8 §:n 1 kohdassa ja 12 §:ssä, 10 a luvun 4 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa ja 6 §:ssä, 12 luvun 1 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa ja 6 §:n 1 momentissa ja 16 luvun 10 §:n 2 momentin johdantokappaleessa, 4 momentin johdantokappaleessa ja 4 kohdassa sekä 5 momentissa ja 12 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä taikka valtioneuvostosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 16 luvun 13 §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

Vakuutusyhdistystarkastuksen toiminta päättyy tämän lain voimaan tullessa. Vakuutusyhdistystarkastukselle kuuluvat tehtävät sekä varat ja velat siirtyvät samasta ajankohdasta Vakuutusvalvontavirastolle.

5.

Laki

kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastusvakuutusyhdistyksistä 23 päivänä heinäkuuta 1958 annetun lain (331/1958) 8 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

Avustus suoritetaan valtion varoista ainoastaan sellaiselle kalastusvakuutusyhdistykselle, jonka yleiset vakuutusehdot maatalousministeriö on, kuultuaan sosiaaliministeriön vakuutusosastoa, vahvistanut. Vahvistamista varten on yhdistyksen alistettava vakuu-

8 §

Avustus suoritetaan valtion varoista ainoastaan sellaiselle kalastusvakuutusyhdistykselle, jonka yleiset vakuutusehdot maa- ja metsätalousministeriö on Vakuutusvalvontavirastoa kuultuaan vahvistanut. Vahvistamista varten on yhdistyksen alistettava vakuu-

Voimassa oleva laki

tusehtonsa ja niihin tehtävät muutokset maatalousministeriön tarkastettaviksi.

Ehdotus

tusehtonsa ja niihin tehtävät muutokset maatalousministeriön tarkastettaviksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

6.

Laki**työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 6 §:n 3 momentti, 16 § ja 28 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 §:n 3 momentti laissa 640/1997, sekä *lisätään* lakiin uusi 33 b § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 2 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a ja 4 a ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 ja 3 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 5 b ja 6 §:ää, 16 luvun 13 §:n 3 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 3 momenttia, 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 2 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 a ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 ja 3 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 5 b ja 6 §:ää, 16 luvun 13 §:n 3 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 3 momenttia, 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Toimilupa

Mitä vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 a §:ssä ja 14 luvun 5 a §:ssä säädetään asianomaisesta ministeriöstä, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on työeläkevakuutusyhtiöstä.

Mitä vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 a §:ssä ja 14 luvun 5 a §:ssä säädetään asianomaisesta ministeriöstä, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on työeläkevakuutusyhtiöstä. *Työeläkevakuutusyhtiön toimilupaa tai sen laajentamista koskevasta hakemuksesta on asianomaisen ministeriön pyytettävä Vakuutusvalvontaviraston lausunto.*

16 §

16 §

*Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääoma**Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääoma*

Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla työeläkevakuutusyhtiön varojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset. Työeläkevakuutusyhtiön vastuuvelasta vähennetään tällöin 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu osittamaton lisävakutusvastuu. *Varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen asianomaisen ministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.*

Toimintapääomaan luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella.

Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla työeläkevakuutusyhtiön varojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset *siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.* Työeläkevakuutusyhtiön vastuuvelasta vähennetään tällöin 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu osittamaton lisävakutusvastuu.

28 §

Sijoitussuunnitelma

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitetusta sijoitussuunnitelmasta.

11 luku

Erinäiset säännökset

33 b §

***Säännösten soveltaminen
Vakuutusvalvontavirastoon***

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- tai terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 mo-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 6 §:n 3 momentissa, 14 §:n 2 momentissa, 15 §:n 2 momentissa, 17 §:n 3 momentissa, 18 §:n 4 momentissa, 19 §:n 2 momentissa, 21 §:n 2 momentissa, 23 §:n 2 momentissa, 25 §:n 1 momentissa ja 27 §:n 5 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 33 b §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

7.

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 8 §:n 2 momentti, 66 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 70 §:n 3 momentti, 77 §, 78 §, 79 §:n 2 momentti, 81 §:n 1 momentti, 83 §:n 3 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 8 momentti, 83 a §:n 1, 3 ja 5 momentti, 83 b §, 83 e §:n 4 momentti, 90 §, 96 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti, 99 §:n 1 momentti, 111 §:n 1 momentin 2 kohta, 165 §:n 2 momentin johdantokappale sekä 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 167 ja 168 § ja 170 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti, 79 §:n 2 momentti, 83 a §:n 3 ja 5 momentti, 83 b §, 83 e §:n 4 momentti ja 111 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1322/1997, 83 §:n 3 momentin johdantokappale ja 3 kohta, 4 momentti, 5 momentin johdantokappale ja 8 momentti, 83 a §:n 1 momentti ja 170 §:n 2 momentti laissa 1777/1995 ja 66 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 165 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta laissa 200/1998, sekä

lisätään lakiin uusi 83 f ja 172 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut

Voimassa oleva laki

Ehdotus

erillään siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää.

erillään siten kuin *asianomainen* ministeriö tarkemmin määrää. *Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkekassaan.*

66 §

Vakuutuskassan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle vakuutuskassaa koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) rikkovan *sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia* vakuutuskassan sääntöjä, perusteita tai vakuutuskassan toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

66 §

Vakuutuskassan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava *Vakuutusvalvontavirastolle* vakuutuskassaa koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) rikkovan vakuutuskassan sääntöjä, perusteita tai vakuutuskassan toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

70 §

Kassan kirjanpidossa on sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, noudatettava tämän luvun säännöksiä ja *sosiaali- ja terveysministeriön antamia vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvia määräyksiä.*

Kassan kirjanpidossa ja *tilinpäätöksessä* on noudatettava *kirjanpitolakia (1336/1997)*, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

77 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa määräyksiä ja lausuntoja tämän luvun säännösten soveltamisesta.

77 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset vakuutuskassan tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vakuutuskassan tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, vakuutuskassan tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta vakuutuskassaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi vakuutuskassan hakemuksesta erityisestä syystä määrätä ajaksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutuskassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyk-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

sen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydyttävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

7 luku

Vakuutusmaksut ja vastuuvelka

78 §

Vakuutuskassalle suoritettaville vakuutusmaksuille tai niiden perusteille on haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus.

78 §

Vakuutuskassalle suoritettaville vakuutusmaksuille tai niiden perusteille on haettava *Vakuutusvalvontaviraston vahvistus, ellei muualla laissa toisin säädetä.*

79 §

Vakuutusmaksuvastuu vastaa voimassa olevissa sitoumuksissa tarkoitetuista tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten ja näistä sitoumuksista aiheutuvien muiden menojen pääoma-arvoa vähennettynä tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvolla. Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan osalta vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisävakuutusvastuuta. Lisävakuutusvastuuta voidaan käyttää vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta syntyneen tappion sekä myös muun tappion peittämiseen ja vakuutusmaksujen alentamiseen siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää. Muuta kuin ainoastaan lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös sellaista ministeriön määräämät ehdot täyttävää vakuutettujen etuuksien tuleviin korotuksiin tarkoitettua vastuuta (*indeksikorotusvastuu*), jota perusteiden mukaan ei saa käyttää muun kuin sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta.

Vakuutusmaksuvastuu vastaa voimassa olevissa sitoumuksissa tarkoitetuista tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten ja näistä sitoumuksista aiheutuvien muiden menojen pääoma-arvoa vähennettynä tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvolla. Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan osalta vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisävakuutusvastuuta. Lisävakuutusvastuuta voidaan käyttää vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta syntyneen tappion sekä myös muun tappion peittämiseen ja vakuutusmaksujen alentamiseen siten kuin *asianomainen* ministeriö määrää. Muuta kuin ainoastaan lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös sellaista *Vakuutusvalvontaviraston* määräämät ehdot täyttävää vakuutettujen etuuksien tuleviin korotuksiin tarkoitettua vastuuta (*indeksikorotusvastuu*), jota perusteiden mukaan ei saa käyttää muun kuin sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuuvelan laskuperusteiden muuttamisesta.

81 §

Vakuutustoiminnassa on noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään:

- 1) miten vastuuvelka lasketaan; sekä
- 2) vapaakirjasta ja takaisinostosta.

81 §

Vakuutustoiminnassa on noudatettava, *ellei muualla laissa toisin säädetä, Vakuutusvalvontaviraston* vahvistamia perusteita, joissa määrätään:

- 1) miten vastuuvelka lasketaan; sekä
- 2) vapaakirjasta ja takaisinostosta.

83 §

Vakuutuskassan on katettava jäljempänä

Vakuutuskassan on katettava vastuuvelka

Voimassa oleva laki

tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien varojen vastuuvelka, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

3) sosiaali- ja terveysministeriön erityisistä syistä vähennettäväksi hyväksymät muut erät.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut vastuuvelan katteena olevat varat arvostetaan käypään arvoon sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti. Ministeriö voi erityisestä syystä sallia tai määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on asetuksessa säädettyin rajoituksin oltava:

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

83 a §

Jos yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan 83 §:n ja sen nojalla annettujen säästöjen ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella palauttaa eläkekassan osakkaille, tai jos eläkekassan toimintapiirissä on useampia osakkaita, kaikille osakkaille vakuutusteknisten vastuuvelkojen suhteessa. Ylikatetta arvioitaessa ministeriö voi kuitenkin määrätä, että tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Jos eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa koskeva toimintapäätös ylittää 83 d §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän, voidaan ylitte mainitussa pykälässä säädettyin edellytyksin sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella palauttaa osakkaille.

Ehdotus

jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoihin, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

3) asianomaisen ministeriön määräämissä tapauksissa erityisistä syistä vähennettävät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään, oltava:

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

83 a §

Jos yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan 83 §:n ja sen nojalla annettujen säästöjen ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa eläkekassan osakkaille, tai jos eläkekassan toimintapiirissä on useampia osakkaita, kaikille osakkaille vakuutusteknisten vastuuvelkojen suhteessa. Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Jos eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa koskeva toimintapäätös ylittää 83 d §:n 1 momentissa tarkoitetun vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän, voidaan ylitte mainitussa pykälässä säädettyin edellytyksin Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa osakkaille. Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylitettä arvioitaessa tietyt erät jätetään huomioon ottamatta toimintapäätöksessä ja että tiettyjen varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Voimassa oleva laki

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

83 b §

Eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaisista toimintaa koskevalla toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla eläkekassan tämän toiminnan varat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset ja vakuudet ylittävät eläkekassan sanotusta vakuutustoiminnasta johtuvat velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset. Vastuuvelkaa laskettaessa ei oteta huomioon 79 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisävakuutusvastuuta. *Toimintapääomaan luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella. Eläkekassan varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.*

83 e §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

90 §

Vakuutuskassalla on oikeus maksaa kertsuorituksena vanhuus- tai perhe-eläke taikka vapaakirjaan perustuva työkyvyttömyyseläke, joka on pienempi kuin 50 markkaa kuukaudessa. Kertsuoritus lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

96 §

Vakuutuskassojen toimintaa valvoo sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriöllä on oi-

Ehdotus

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettusta hakemuksesta ja hakemuksessa annettavista selvityksistä.

83 b §

Eläkekassan työntekijäin eläkelain mukaisista toimintaa koskevalla toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla eläkekassan tämän toiminnan varat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset ja vakuudet ylittävät eläkekassan sanotusta vakuutustoiminnasta johtuvat velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset, *siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.* Vastuuvelkaa laskettaessa ei oteta huomioon 79 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisävakuutusvastuuta.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset 1—3 momentissa tarkoitettujen suunnitelmien laatisemisesta ja toimitamisesta.

83 f

Vakuutuskassalain 83 §:n 1 momentissa tarkoitettun vakuutuskassan hallituksen on laadittava kassan varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (sijoitussuunnitelma). Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

Vakuutuskassan vastuuvelan kate on lueteloitava siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

90 §

Vakuutuskassalla on oikeus maksaa kertsuorituksena vanhuus- tai perhe-eläke taikka vapaakirjaan perustuva työkyvyttömyyseläke, joka on pienempi kuin 50 markkaa kuukaudessa. Kertsuoritus lasketaan *Vakuutusvalvontaviraston määräysten mukaisesti, ellei muualla laissa toisin säädetä.*

96 §

Vakuutuskassojen valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keus antaa kassojen toimintaa koskevia määräyksiä.

97 §

Kassan on ministeriön määräämässä kohtuullisessa ajassa annettava sille toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeellisia tässä laissa säädettyä valvontaa varten.

Kassan on annettava *Vakuutusvalvontavirastolle ja asianomaiselle ministeriölle* niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa kassan toiminnasta muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeellisia tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

99 §

Jollei vakuutuskassa noudata lakia, sääntöjään tai vakuutusta varten vahvistettuja perusteita taikka sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamia määräyksiä tai jolleivät sen toiminnan perusteet enää ole lain mukaiset, ministeriön tulee kehottaa kassaa korjaamaan asia määräajassa, joka ilman pakottavia syitä ei saa olla kuutta kuukautta pitempi.

99 §

Jollei vakuutuskassa noudata lakia, sääntöjään tai vakuutusta varten vahvistettuja perusteita taikka *asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston* tämän lain nojalla antamia määräyksiä tai jolleivät sen toiminnan perusteet enää ole lain mukaiset, *Vakuutusvalvontaviraston* tulee kehottaa kassaa korjaamaan asia määräajassa, joka ilman pakottavia syitä ei saa olla kuutta kuukautta pitempi.

111 §

Vakuutuskassa on asetettava selvitystilaan ja purettava:

2) jos tilinpäätös osoittaa alijäämää tai jos mahdollinen takuupääoma tai pohjarahasto on *sosiaali- ja terveysministeriön* säännöissä vahvistamaa määrää pienempi, eikä alijäämää ole peitetty taikka takuupääomaa tai pohjarahastoa täytetty kahden seuraavan tilikauden aikana;

111 §

Vakuutuskassa on asetettava selvitystilaan ja purettava:

2) jos tilinpäätös osoittaa alijäämää tai jos mahdollinen takuupääoma tai pohjarahasto on *kassan* säännöissä vahvistettua määrää pienempi, eikä alijäämää ole peitetty taikka takuupääomaa tai pohjarahastoa täytetty kahden seuraavan tilikauden aikana;

165 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi käyttää tämän pykälän mukaisen salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla* on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, *asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto* voivat käyttää tämän pykälän mukaisen salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

Voimassa oleva laki

4) ministeriön päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

167 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi julkaista vakuutuskassojen toimintaa, asemaa ja kehitystä valaisevia tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista kassoista.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallussa olevista kassojen tilinpäätöksistä on jokaisella oikeus saada tieto.

168 §

Vakuutuskassojen on kuuluttava sosiaali- ja terveysministeriön valvonnan alaiseen vakuutuskassojen yhdistykseen. Vakuutuskassojen yhdistyksen tähän lakiin liittyvistä tehtävistä, sen hallinnosta ja vakuutuskassojen velvollisuudesta osallistua yhdistyksen menoihin määrätään yhdistyksen säännöissä, jotka vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

170 §

Eläkekassan vakuutusmatemaatikon on suoritettava eläkekassan tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos sosiaali- ja terveysministeriö pitää sitä tarpeellisenä.

Ehdotus

4) *asianomaisen* ministeriön tai *Vakuutusvalvontaviraston* päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

167 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, *asianomainen* ministeriö ja *Vakuutusvalvontavirasto* voivat julkaista vakuutuskassojen toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista kassoista.

Asianomaisen ministeriön ja *Vakuutusvalvontaviraston* hallussa olevista kassojen tilinpäätöksistä on jokaisella oikeus saada tieto.

168 §

Vakuutuskassojen on kuuluttava *Vakuutusvalvontaviraston* valvonnan alaiseen vakuutuskassojen yhdistykseen. Vakuutuskassojen yhdistyksen tähän lakiin liittyvistä tehtävistä, sen hallinnosta ja vakuutuskassojen velvollisuudesta osallistua yhdistyksen menoihin määrätään yhdistyksen säännöissä, jotka vahvistaa *asianomainen* ministeriö.

15 luku

Erinäisiä säännöksiä

172 a §

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai *asianomaisesta* ministeriöstä, koskee *Vakuutusvalvontavirastosta* annetun lain (/) voimaantulon jälkeen *Vakuutusvalvontavirastoa*, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 8 §:n 2 momentissa, 65 §:ssä, 72 §:ssä, 73 §:n 1 momentissa,

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

77 §:ssä, 79 §:n 2 momentissa, 83 §:n 3 momentin 3 kohdassa, 4 momentissa, 5 momentin 11 kohdassa ja 7 momentissa, 83 a §:n 1 ja 3 momentissa, 83 d §:n 5 momentissa, 91 §:n 4 momentissa, 96 §:ssä, 97 §:n 2 ja 3 momentissa, 99 §:n 1 momentissa, 132 §:n 2 ja 3 momentissa, 165 §:n 2 ja 4 momentissa, 167—169 §:ssä ja 170 §:n 4 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 172 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

8.

Laki

eläkesäätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun eläkesäätiölain (1774/1995) 123 §:n 2 momentti,

muutetaan 6 §:n 4 momentti, 36 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 37 §:n 3 momentti, 42 §, 43 §:n 2 momentti, 45 §:n 4—6 momentti, 46 §:n 3 momentin johdantokappale ja 3 kohta ja 4 momentti, 5 momentin johdantokappale sekä 7 ja 8 momentti, 47 §:n 4 ja 5 momentti, 48 §:n 7 momentti, 48 a §, 48 d §:n 4 momentti, 54 §, 64 §:n 1 momentti, 65 §:n 2 momentti, 67 §:n 1 momentti, 109 ja 110 §, 132 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta, 134 §, 135 §:n 2 momentti ja 136 §,

sellaisina kuin niistä ovat 43 §:n 2 momentti, 45 §:n 4—6 momentti, 48 a § ja 48 d §:n 4 momentti laissa 1323/1997 sekä 36 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 132 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentin johdantokappale ja 4 kohta laissa 201/1998, sekä

lisätään 43 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi sekä lakiin uusi 47 a ja 137 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset osastojen varojen ja mahdollisten velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 a §

Eläkesäätiön tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle eläkesäätiötä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) rikkovan *sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia* eläkesäätiön sääntöjä, perusteita tai eläkesäätiön toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

36 a §

Eläkesäätiön tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava *Vakuutusvalvontavirastolle* eläkesäätiötä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) rikkovan eläkesäätiön sääntöjä, perusteita tai eläkesäätiön toiminnan harjoittamista koskevaa lainsäädäntöä;

37 §

Eläkesäätiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, noudatettava tämän luvun säännöksiä ja *sosiaali- ja terveysministeriön antamia eläkesäätiötoiminnan erityisluonteesta johtuvia määräyksiä.*

Eläkesäätiön kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettava *kirjanpitolakia (1336/1997)*, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

42 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa määräyksiä ja lausuntoja tämän luvun säännösten soveltamisesta.

42 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset eläkesäätiön tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksessa ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset eläkesäätiön tilinpäätöksen laatisemisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, eläkesäätiön tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta eläkesäätiöön.

Vakuutusvalvontavirasto voi eläkesäätiön hakemuksesta erityisestä syystä määräajaksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkesäätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyk-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydettyä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

43 §

Eläkevastuu lasketaan *sosiaali- ja terveysministeriön määräysten mukaisesti*:

1) ennen tilinpäätöshetkeä alkaneista eläkkeistä ja muista etuuksista;

2) eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden vastaisista eläkkeistä ja muista etuuksista siltä osin kuin eläkkeen tai muun etuuden on katsottava karttuneen tilinpäätöshetkeen mennessä sekä eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluneiden henkilöiden vastaisista eläkkeistä ja muista etuuksista;

3) työntekijäin eläkelain mukaisen toiminnan edellyttämän vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisävakautusvastuusta, jota voidaan käyttää sijoitustoiminnan tappion peittämiseen sekä kannatusmaksujen alentamiseen siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää; sekä

4) vapaaehtoisten lisäeläkkeiden ja muiden etuuksien tulevista korotuksista aiheutuvasta vastuusta (*indeksikorotusvastuu*), jota saa käyttää tulevien korotusten lisäksi ainoastaan laskuperusteiden muuttamisesta aiheutuneen eläkevastuun kasvun peittämiseen.

Eläkevastuu lasketaan:

1) ennen tilinpäätöshetkeä alkaneista eläkkeistä ja muista etuuksista;

2) eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden vastaisista eläkkeistä ja muista etuuksista siltä osin kuin eläkkeen tai muun etuuden on katsottava karttuneen tilinpäätöshetkeen mennessä sekä eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluneiden henkilöiden vastaisista eläkkeistä ja muista etuuksista;

3) työntekijäin eläkelain mukaisen toiminnan edellyttämän vakavaraisuuden ylläpitoon tarkoitettua lisävakautusvastuusta, jota voidaan käyttää sijoitustoiminnan tappion peittämiseen sekä kannatusmaksujen alentamiseen siten kuin *asianomainen* ministeriö tarkemmin määrää; sekä

4) vapaaehtoisten lisäeläkkeiden ja muiden etuuksien tulevista indeksikorotuksista aiheutuvasta vastuusta (*indeksikorotusvastuu*), jota saa käyttää tulevien korotusten lisäksi ainoastaan laskuperusteiden muuttamisesta aiheutuneen eläkevastuun kasvun peittämiseen siten kuin *Vakuutusvalvontavirasto* tarkemmin määrää.

Eläkevastuu lasketaan 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Vakuutusvalvontaviraston määräysten mukaisesti, ellei muualla laissa toisin säädetä ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa asianomaisen ministeriön määräysten mukaisesti.

45 §

Jos B-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääoma ylittää 48 c §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän, voidaan ylite mainituissa pykälässä säädettyin edellytyksin ja sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella palauttaa työnantajalle. AB-eläkesäätiössä palautuksen edellytyksenä on, että A-osaston eläkevastuu on katettu 47 §:n mukaisesti.

Jos B-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääoma ylittää 48 c §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän, voidaan ylite mainituissa pykälässä säädettyin edellytyksin *Vakuutusvalvontaviraston* suostumuksella palauttaa työnantajalle. AB-eläkesäätiössä palautuksen edellytyksenä on, että A-osaston eläkevastuu on katettu 47 §:n mukaisesti. *Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylitettä arvioitaessa tietyt erät jätetään huomioon ottamatta toimintapääomassa*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos A-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön A-osaston 46 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi kattavan 47 §:n mukaisesti vastuun määrän ja varojen kokonaisuudessaan ylittävän eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella palauttaa työnantajalle. Ylikatetta arvioitaessa ministeriö voi kuitenkin määrätä, että tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti. Palautuksen seurauksena ei A-eläkesäätiölle tai AB-eläkesäätiön A-osastolle saa jäädä vastuuvajasta. AB-eläkesäätiössä palautuksen edellytyksenä on, että AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääoma ylittää 48 c §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

ja että tiettyjen varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Jos A-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön A-osaston 46 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi kattavan 47 §:n mukaisesti vastuun määrän ja varojen kokonaisuudessaan ylittävän eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa työnantajalle. Asianomaisen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti. Palautuksen seurauksena ei A-eläkesäätiölle tai AB-eläkesäätiön A-osastolle saa jäädä vastuuvajasta. AB-eläkesäätiössä palautuksen edellytyksenä on, että AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääoma ylittää 48 c §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkesäätiöön sekä tässä pykälässä tarkoitetusta hakemuksesta ja hakemuksessa annettavista selvityksistä.

46 §

Eläkesäätiön on katettava jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien varoin eläkevastuun bruttomäärä, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

Eläkesäätiön on katettava eläkevastuun bruttomäärä jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien sellaisiin varoin, jotka käypään arvoon Vakuutusvalvontaviraston määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan eläkevastuun, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

3) sosiaali- ja terveysministeriön erityisistä syistä vähennettäväksi hyväksymät muut erät.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut eläkevastuun bruttomäärän katteena olevat varat arvostetaan käypään arvoon sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti. Ministeriö voi erityisestä syystä sallia tai määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

3) asianomaisen ministeriön määräämissä tapauksissa erityisistä syistä vähennettävät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Eläkevastuun katteen on asetuksessa säädetyin rajoituksin oltava:

Eläkevastuun katteen on, *sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään*, oltava:

Katteeseen kuuluvat varat ja sitoumukset on luetteloitava ja säilytettävä erillään eläkesäätiön muista varoista ja sitoumuksista.

Eläkesäätiön eläkevastuun kate on luetteloitava siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

47 §

Katteeseen kuuluvat varat ja sitoumukset on luetteloitava ja säilytettävä erillään eläkesäätiön muista varoista ja sitoumuksista.

Eläkesäätiön eläkevastuun kate on luetteloitava siten, kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita tämän pykälän ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamisesta.

47 a §

Eläkesäätiön hallituksen on laadittava säätiön varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (sijoitussuunnitelma). Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sijoitussuunnitelmasta.

48 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Asianomainen ministeriö antaa määräykset tämän pykälän soveltamisesta. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa tarkempia ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkesäätiöön.

48 a §

B-eläkesäätiön ja AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla työntekijäin eläkelain mukaisen toiminnan varat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset ja vakuudet ylittävät sanotusta vakuutustoiminnasta johtuvat velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset. Eläkevastuun määrää laskettaessa ei oteta huomioon 43 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua lisävakuutusvastuuta. *Toimintapääomaan luettavista eristä säädetään tarkemmin asetuksella. Eläkesäätiön varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.*

48 a §

B-eläkesäätiön ja AB-eläkesäätiön B-osaston toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla työntekijäin eläkelain mukaisen toiminnan varat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset ja vakuudet ylittävät sanotusta vakuutustoiminnasta johtuvat velat ja muut näihin rinnastettavat sitoumukset, *siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.* Eläkevastuun määrää laskettaessa ei oteta huomioon 43 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua lisävakuutusvastuuta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 d §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset 1—3 momentissa tarkoitettujen suunnitelmien laatimisesta ja toimittamisesta.

54 §

Eläkesäätiöllä on oikeus maksaa kertosuorituksena vanhuus- tai perhe-eläke taikka vapaakirjaan perustuva työkyvyttömyyseläke, joka on pienempi kuin 100 markkaa kuukaudessa tai eläkkeensaajan suostumuksella 200 markkaa kuukaudessa. Kertosuoritus lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön määräysten mukaisesti.

54 §

Eläkesäätiöllä on oikeus maksaa kertosuorituksena vanhuus- tai perhe-eläke taikka vapaakirjaan perustuva työkyvyttömyyseläke, joka on pienempi kuin 100 markkaa kuukaudessa tai eläkkeensaajan suostumuksella 200 markkaa kuukaudessa. Kertosuoritus lasketaan *Vakuutusvalvontaviraston määräysten mukaisesti, ellei muualla laissa toisin säädetä.*

64 §

Eläkesäätiöiden toimintaa valvoo sosiaali- ja terveysministeriö. *Ministeriöllä on oikeus antaa eläkesäätiöiden toimintaa koskevia määräyksiä.*

64 §

Eläkesäätiön valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

65 §

Eläkesäätiön on ministeriön määräämässä kohtuullisessa ajassa annettava sille toimintaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeellisia tässä laissa säädettyä valvontaa varten.

Eläkesäätiön on *annettava Vakuutusvalvontavirastolle ja asianomaiselle ministeriölle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa eläkesäätiön toiminnasta muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeellisia tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.*

67 §

Jollei eläkesäätiö noudata lakia, sääntöjään tai sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamia määräyksiä, ministeriön on kehoitettava eläkesäätiötä korjaamaan asia määräajassa.

67 §

Jollei eläkesäätiö noudata lakia, sääntöjään tai *asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston* tämän lain nojalla antamia määräyksiä, *Vakuutusvalvontaviraston* on kehoitettava eläkesäätiötä korjaamaan asia määräajassa.

109 §

Hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja asiamies on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkesäätiölle. Sama koskee vahinkoa, jonka edellä mainitut henkilöt tätä lakia, eläkesäätiön sääntöjä tai sosiaali- ja terveysministeriön määräyksiä rikkomalla ovat aiheuttaneet eläkesäätiön

109 §

Hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja asiamies on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkesäätiölle. Sama koskee vahinkoa, jonka edellä mainitut henkilöt tätä lakia, eläkesäätiön sääntöjä tai *asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston* määräyksiä rikkomalla ovat

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle, työnantajalle tai muulle henkilölle.

aiheuttaneet eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle, työnantajalle tai muulle henkilölle.

110 §

Eläkesäätiön nimenkirjoittaja, joka ei ole työsuhteessa eläkesäätiöön ja joka ei ole hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai asiamies, on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän myötävaikuttamalla tämän lain, eläkesäätiön sääntöjen tai sosiaali- ja terveysministeriön määräysten rikkomiseen tahallisesti tai törkeästi tuottamuksesta on aiheuttanut eläkesäätiölle, toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle.

110 §

Eläkesäätiön nimenkirjoittaja, joka ei ole työsuhteessa eläkesäätiöön ja joka ei ole hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai asiamies, on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän myötävaikuttamalla tämän lain, eläkesäätiön sääntöjen tai *asianomaisen* ministeriön tai *Vakuutusvalvontaviraston* määräysten rikkomiseen tahallisesti tai törkeästi tuottamuksesta on aiheuttanut eläkesäätiölle, sen toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle.

123 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

(2 mom. kumotaan)

132 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *asianomaisella* ministeriöllä ja *Vakuutusvalvontavirastolla* on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi käyttää tämän pykälän mukaisen salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, *asianomainen* ministeriö ja *Vakuutusvalvontavirasto* voivat käyttää tämän pykälän mukaisen salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

4) ministeriön päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

4) *asianomaisen* ministeriön tai *Vakuutusvalvontaviraston* päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

134 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi julkaista eläkesäätiöiden toimintaa, asemaa ja kehitystä valaisevia tilastoja ja niihin verrattavia tietoja, jotka on

134 §

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, *asianomainen* ministeriö ja *Vakuutusvalvontavirasto* voivat julkaista eläkesäätiöiden toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja ja niihin ver-

Voimassa oleva laki

laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista eläkesäätiöistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallussa olevista eläkesäätiöiden tilinpäätöksistä on jokaisella oikeus saada tieto.

Ehdotus

rattavia tietoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista eläkesäätiöistä.

Asianomaisen ministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston hallussa olevista eläkesäätiöiden tilinpäätöksistä on jokaisella oikeus saada tieto.

135 §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkesäätiön tehtävä ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö voi antaa määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

136 §

Eläkesäätiön vakuutusmatemaatikon on suoritettava eläkesäätiön tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos ministeriö pitää sitä tarpeellisena.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkesäätiön tehtävä ilmoitus *Vakuutusvalvontavirastolle*. *Asianomainen ministeriö voi antaa määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.*

136 §

Eläkesäätiön vakuutusmatemaatikon on suoritettava eläkesäätiön tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos *Vakuutusvalvontavirasto* pitää sitä tarpeellisena. *Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa ohjeita tutkimuksen laatimisesta.*

14 luku

Erinäiset säännökset

137 a §

Mitä tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä, koskee Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen Vakuutusvalvontavirastoa, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 4 §:n 3 momentissa, 6 §:n 4 momentissa, 36 §:n 1 momentissa, 39 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 40 §:n 1 momentissa, 42 §:ssä, 43 §:n 2 ja 3 momentissa, 45 §:n 4—6 momentissa, 46 §:n 1 momentissa, 3 momentin 3 kohdassa ja 4 momentissa, 48 §:n 1 ja 7 momentissa, 48 c §:n 2 ja 5 momentissa, 55 §:n 3 momentissa, 64 §:ssä, 65 §:n 2 ja 3 momentissa, 67 §:n 1 momentissa, 88 §:n 5 momentissa, 109 ja 110 §:ssä, 120 §:n 4 momentissa, 122 §:ssä, 132 §:n 2 ja 4 momentissa, 134 §:ssä, 135 §:n 2 momentissa, ja 147 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutusvalvontaa ja -tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen 137 a §:n mukaisesti siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (/) voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

9.

Laki

vakuutuksenvälittäjistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutuksenvälittäjistä 19 päivänä helmikuuta 1993 annetun lain (251/1993) 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentin johdantokappale, 4 §:n johdantokappale, 5 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 15—18 §, 19 §:n 2 momentti ja 22—24 §, sellaisina kuin niistä ovat 15 § osaksi laissa 397/1995 ja 17 § osaksi laissa 76/1998 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Vakuutuksenvälittäjä

Vakuutuksenvälittäjänä saa toimia ainoastaan sellainen vakuutuksenantajista riippumaton luonnollinen henkilö tai yhteisö, joka on merkitty sosiaali- ja terveysministeriön vakuutuksenvälittäjistä pitämään rekisteriin (*vakuutuksenvälittäjärekisteri*).

Vakuutuksenvälittäjänä saa toimia ainoastaan sellainen vakuutuksenantajasta riippumaton luonnollinen henkilö tai yhteisö, joka on merkitty *Vakuutusvalvontaviraston* vakuutuksenvälittäjistä pitämään rekisteriin (*vakuutuksenvälittäjärekisteri*).

3 §

Luonnollisen henkilön rekisteröinnin edellytykset

Sosiaali- ja terveysministeriön on pyynnöstä rekisteröitävä vakuutuksenvälittäjäksi luonnollinen henkilö:

3 §

Luonnollisen henkilön rekisteröinnin edellytykset

Vakuutusvalvontaviraston on pyynnöstä rekisteröitävä vakuutuksenvälittäjäksi luonnollinen henkilö:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Yhteisön rekisteröinnin edellytykset

Sosiaali- ja terveysministeriön on pyynnöstä rekisteröitävä yhteisö vakuutuksenvälittäjäksi, jos:

4 §

Yhteisön rekisteröinnin edellytykset

Vakuutusvalvontaviraston on pyynnöstä rekisteröitävä yhteisö vakuutuksenvälittäjäksi, jos:

5 §

Vakuutuksenvälittäjärekisteriin merkittävät tiedot

Rekisteriin merkittävien tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle.

Rekisteriin merkittävien tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava *Vakuutusvalvontavirastolle*.

10 §

Varojen erillisuus

Edellä 1 momentissa mainittujen velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi vakuutuksenvälittäjän on otettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä vakuutus tai asetettava ministeriön hyväksymä vakuus.

Edellä 1 momentissa mainittujen velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi vakuutuksenvälittäjän on otettava *Vakuutusvalvontaviraston* hyväksymä vakuutus tai asetettava *viraston* hyväksymä vakuus.

11 §

Vakuutuksenantajan maksama palkkio

Vakuutuksenantaja voi maksaa vakuutuksenvälittäjälle palkkiota sellaisten lakisääteisten vakuutusten välittämisestä, joiden vakuutusmaksujen laskuperusteet sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa, ainoastaan vakuutuksenantajan hakemuksesta ministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö voi kuitenkin tarvittaessa määrätä edellä tässä momentissa tarkoitettuihin palkkioihin sovellettavat perusteet.

Vakuutuksenantaja voi maksaa vakuutuksenvälittäjälle palkkiota sellaisten lakisääteisten vakuutusten välittämisestä, joiden vakuutusmaksujen laskuperusteet *viranomaisen* vahvistaa, ainoastaan vakuutuksenantajan hakemuksesta *sanotun viranomaisen* vahvistamien perusteiden mukaisesti. *Mainittu viranomainen* voi kuitenkin tarvittaessa määrätä edellä tässä momentissa tarkoitettuihin palkkioihin sovellettavat perusteet.

15 §

Vakuutuksenvälittäjien valvonta

Vakuutuksenvälittäjien valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle, jolla on oikeus tarkastaa vakuutuksenvälittäjien toimintaa.

15 §

Vakuutuksenvälittäjien valvonta

Vakuutuksenvälittäjien valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle.

Voimassa oleva laki

Vakuutuksenvälittäjän on vaadittaessa annettava ministeriölle kaikki valvontaa varten tarvittavat asiakirjat, tiedot ja selvitykset.

Liiketoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava ministeriölle.

Vakuutuksenvälittäjä on velvollinen toimittamaan ministeriölle vuosittain tämän laatiman kaavan mukaisen kertomuksen liiketoiminnastaan.

16 §

Tarkemmat määräykset

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset vakuutuksenvälittäjien rekisteröinnistä ja sen edellytyksistä sekä vakuutuksenvälittäjiltä vaadittavista vakuutuksista ja vakuuksista.

17 §

Pakkokeinot

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa vakuutuksenvälittäjälle huomautuksen, kehottaa välittäjää korjaamaan asian määräajassa tai kieltää välittäjää jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutuksenvälittäjä ei noudata lakia taikka tämän lain tai rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai jos välittäjän toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

Edellä 1 momentissa mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi vakuutuksenvälittäjän kotipaikan lääninhallitus. Jollei vakuutuksenvälittäjällä ole kotipaikkaa Suomessa, uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

Jollei 1 momentissa tarkoitettua kehotusta tai kieltoa noudateta, ministeriö voi kieltää vakuutuksenvälittäjää jatkamasta toimintaansa, kunnes asia on korjattu ja, jos velvoitteiden laiminlyönti on törkeä, poistaa vakuutuksenvälittäjän rekisteristä.

Jos niissä olosuhteissa, joiden vallitessa

Ehdotus

Vakuutuksenvälittäjän on vaadittaessa annettava *asianomaiselle* ministeriölle ja *Vakuutusvalvontavirastolle* kaikki tarvittavat asiakirjat, tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Liiketoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava *Vakuutusvalvontavirastolle*.

Vakuutuksenvälittäjä on velvollinen toimittamaan *Vakuutusvalvontavirastolle* vuosittain tämän laatiman kaavan mukaisen kertomuksen liiketoiminnastaan.

16 §

Tarkemmat määräykset

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset vakuutuksenvälittäjien rekisteröinnistä ja sen edellytyksistä. *Asianomainen* ministeriö antaa tarkemmat määräykset vakuutuksenvälittäjiltä vaadittavista vakuutuksista ja vakuuksista.

17 §

Pakkokeinot

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa vakuutuksenvälittäjälle huomautuksen, kehottaa välittäjää korjaamaan asian määräajassa tai kieltää välittäjää jatkamasta *viraston* virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutuksenvälittäjä ei noudata lakia taikka tämän lain tai rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain (68/1998) nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai jos välittäjän toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

Edellä 1 momentissa mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi *Vakuutusvalvontavirasto* voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi vakuutuksenvälittäjän kotipaikan lääninhallitus. Jollei vakuutuksenvälittäjällä ole kotipaikkaa Suomessa, uhkasakon tuomitsee maksettavaksi *Etelä-Suomen* lääninhallitus.

Jollei 1 momentissa mainittua kehotusta tai kieltoa noudateta, *Vakuutusvalvontavirasto* voi kieltää vakuutuksenvälittäjää jatkamasta toimintaansa, kunnes asia on korjattu ja, jos velvoitteiden laiminlyönti on törkeä, poistaa vakuutuksenvälittäjän rekisteristä.

Jos niissä olosuhteissa, joiden vallitessa

Voimassa oleva laki

vakuutuksenvälittäjä on rekisteröity, on tahtonut sellaisia muutoksia, ettei vakuutuksenvälittäjää enää voitaisi tämän lain mukaan rekisteröidä, tai jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty, ministeriö voi poistaa vakuutuksenvälittäjän rekisteristä.

18 §

Valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaus

Vakuutuksenvälittäjän on suoritettava vuosittain tässä laissa säädetystä valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi valvontamaksu, jonka sosiaali- ja terveysministeriö määrää noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Ehdotus

vakuutuksenvälittäjä on rekisteröity, on tahtonut sellaisia muutoksia, ettei vakuutuksenvälittäjää enää voitaisi tämän lain mukaan rekisteröidä, tai jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty, *Vakuutusvalvontavirasto* voi poistaa vakuutuksenvälittäjän rekisteristä.

18 §

Valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaus

Vakuutuksenvälittäjän on suoritettava vuosittain tässä laissa säädetystä valvonnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi valvontamaksu, jonka *asianomainen* ministeriö määrää *Vakuutusvalvontaviraston esityksestä. Maksun määräämisessä noudatetaan*, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

19 §

Salassapitovelvollisuus

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, muuten laissa sellaisten tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä, jos annettavat tiedot toisessa valtiossa kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin, toisen valtion vakuutuksenvälitystoimintaa valvovalle viranomaiselle.

22 §

Vakuutuksenvälitystoiminnan luvaton harjoittaminen

Joka ilman, että hänet on merkitty sosiaali- ja terveysministeriön pitämään vakuutuksenvälittäjärekisteriin, harjoittaa tässä laissa tarkoitettua vakuutuksenvälitystoimintaa tai käyttää 1 §:n vastaisesti toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan nimitystä vakuutuksenvälittäjä tai vakuutusmeklari, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutuksenvälitystoiminnan luvattomasta harjoittamisesta sakkoon* tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *asianomaisella* ministeriöllä ja *Vakuutusvalvontavirastolla* on oikeus luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, muuten laissa sellaisten tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä, jos annettavat tiedot toisessa valtiossa kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin, toisen valtion vakuutuksenvälitystoimintaa valvovalle viranomaiselle.

22 §

Vakuutuksenvälitystoiminnan luvaton harjoittaminen

Joka ilman, että hänet on merkitty *Vakuutusvalvontaviraston* pitämään vakuutuksenvälittäjärekisteriin, harjoittaa tässä laissa tarkoitettua vakuutuksenvälitystoimintaa tai käyttää 1 §:n vastaisesti toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan nimitystä vakuutuksenvälittäjä tai vakuutusmeklari, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, *vakuutuksenvälitystoiminnan luvattomasta harjoittamisesta sakkoon* tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen täytäntöönpano

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tai määräys, joka on annettu 15 §:n 1 tai 2 momentin, 17 §:n 1, 3 tai 4 momentin taikka 21 §:n 1, 2 tai 4 momentin nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

24 §

Vakuutuksenvälittäjiä koskevat tilastot

Sen estämättä, mitä 19 §:ssä säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö saa julkaista vakuutuksenvälittäjien toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista vakuutuksenvälittäjistä.

23 §

Vakuutusvalvontaviraston päätöksen täytäntöönpano

Vakuutusvalvontaviraston päätös tai määräys, joka on annettu 15 §:n 1 tai 2 momentin taikka 17 §:n 1, 3 tai 4 momentin nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

24 §

Vakuutuksenvälittäjiä koskevat tilastot

Sen estämättä, mitä 19 §:ssä säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto saavat julkaista vakuutuksenvälittäjien toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja, jotka on laadittu yhtäläisen perusteen mukaan kaikista vakuutuksenvälittäjistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut vakuutuksenvälittäjien valvontaa ja tarkastusta koskevat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

10.

Laki

potilasvahinkolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/1986) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 3 ja 4 momentti, 6 §:n 1, 2, 4 ja 5 momentti ja 11 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 4 momentti ja 6 §:n 1, 2, 4 ja 5 momentti laissa 363/1995, 5 §:n 3 momentti laissa 1085/1996 ja 11 §:n 3 momentti laissa 973/1993 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Vakuuttamisvelvollisuus

Vakuutuksen ottamisen laiminlyönyt on velvollinen laiminlyöntinsä ajalta suorittamaan enintään kymmenkertaisen vakuutusmaksun. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset siitä, miten korotuksen perusteena oleva vakuutusmaksu lasketaan.

Vakuutuksen ottamisen laiminlyönyt on velvollinen laiminlyöntinsä ajalta suorittamaan enintään kymmenkertaisen vakuutusmaksun. *Vakuutusvalvontavirasto päättää*, miten korotuksen perusteena oleva vakuutusmaksu lasketaan.

5 §

Vakuutuksenantaja

Kaikkien potilasvakuutustoimintaa Suomessa harjoittavien vakuutusyhtiöiden on kuuluttava potilasvakuutusyhdistykseen. Yhdistys hoitaa tämän lain mukaisen korvaustoiminnan ja voi myöntää vakuutuksia jäsenyhtiöidensä lukuun. Yhdistys vastaa vahingosta silloin, kun vakuutuksen ottaminen on laiminlyöty, sekä määrää ja perii 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun korotetun vakuutusmaksun. Lisäksi yhdistys huolehtii suomalaisen vakuutusyhtiön selvitystilan ja konkurssin yhteydessä korvausten maksamisesta sen jälkeen, kun vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus on siirretty yhdistykselle, sekä muista vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 49 §:ssä säädetystä tehtävistä. Sellaisen ulkomaisen vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin osalta, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, yhdistyksen velvollisuus maksaa korvaukset al-

Kaikkien potilasvakuutustoimintaa Suomessa harjoittavien vakuutusyhtiöiden on kuuluttava potilasvakuutusyhdistykseen. Yhdistys hoitaa tämän lain mukaisen korvaustoiminnan ja voi myöntää vakuutuksia jäsenyhtiöidensä lukuun. Yhdistys vastaa vahingosta silloin, kun vakuutuksen ottaminen on laiminlyöty, sekä määrää ja perii 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun korotetun vakuutusmaksun. Lisäksi yhdistys huolehtii suomalaisen vakuutusyhtiön selvitystilan ja konkurssin yhteydessä korvausten maksamisesta sen jälkeen, kun vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus on siirretty yhdistykselle, sekä muista vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 49 §:ssä säädetystä tehtävistä. Sellaisen ulkomaisen vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin osalta, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, yhdistyksen velvollisuus maksaa korvaukset

Voimassa oleva laki

kaa kuitenkin ministeriön määräämästä ajankohdasta. Kun yhdistys on maksanut vahinkoa kärsineelle korvausta, hänen oikeutensa korvaukseen selvitys- tai konkurssipesästä siirtyy yhdistykselle siihen määrään saakka kuin tämä on korvausta maksanut.

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo yhdistyksen toimintaa ja vahvistaa sen säännöt. Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaissa (1062/1979) säädetään vakuutusyhtiön valvonnasta.

6 §

Potilasvakuutuksen ehtojen ja maksujen tiedoksiantaminen

Vakuutusyhtiön on annettava tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle kirjallisesti potilasvakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot kuukautta ennen niiden käyttöönottoa.

Ministeriö voi tarvittaessa vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa ministeriölle selvityksen niistä vakuutusmaksujen perusteista, lomakkeista sekä muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa määräyksiä vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnin perusteena olevasta riskien luokittelusta.

Vakuutusyhtiöiden on ministeriön määräämällä tavalla teetettävä tässä pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

Ehdotus

alkaa kuitenkin *Vakuutusvalvontaviraston* määräämästä ajankohdasta. Kun yhdistys on maksanut vahinkoa kärsineelle korvausta, hänen oikeutensa korvaukseen selvitys- tai konkurssipesästä siirtyy yhdistykselle siihen määrään asti kuin tämä on korvausta maksanut.

Vakuutusvalvontavirasto valvoo yhdistyksen toimintaa ja *asianomainen ministeriö* vahvistaa sen säännöt. Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusyhtiön valvonnasta.

6 §

Potilasvakuutuksen ehtojen ja maksujen tiedoksiantaminen

Vakuutusyhtiön on annettava tiedoksi *Vakuutusvalvontavirastolle* kirjallisesti potilasvakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot kuukautta ennen niiden käyttöönottoa.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa virastolle selvityksen niistä vakuutusmaksujen perusteista, lomakkeista sekä muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa määräyksiä vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnin perusteena olevasta riskien luokittelusta.

Vakuutusyhtiöiden on *Vakuutusvalvontaviraston* määräämällä tavalla teetettävä tässä pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

11 §

Potilasvahinkolautakunta

Potilasvahinkolautakunnan toiminnasta aiheutuneet kustannukset maksetaan potilasvakuutusyhdistyksen varoista sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain vahvistaman lautakunnan talousarvion perusteella siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Potilasvahinkolautakunnan toiminnasta aiheutuneet kustannukset maksetaan potilasvakuutusyhdistyksen varoista *Vakuutusvalvontaviraston* vuosittain vahvistaman lautakunnan talousarvion perusteella siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat lu-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

vat, määräykset, ohjeet ja muut potilasvakuutusta ja potilasvakuutusyhdistyksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

11.

Laki

liikennevakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1959 annetun liikennevakuutuslain (279/1959) 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 1, 2 ja 5 momentti, 18 a §:n 2 momentti ja 19 a §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1, 2 ja 5 momentti ja 18 a §:n 2 momentti laissa 1493/1994, 17 §:n 2 momentti ja 19 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 361/1993 sekä 17 §:n 3 momentti laissa 1084/1996 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

16 §

Moottoriajoneuvon omistaja, jolla ei ole ollut liikennevakuutusta ajoneuvoa varten, vaikka hänellä olisi se pitänyt olla, on velvollinen laiminlyöntinsä ajalta suorittamaan liikennevakuutuskeskukselle sen kussakin tapauksessa erikseen määräämän enintään nelinkertaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaavan hyvikkeen tai, jos liikennevahinko on sattunut, enintään kymmenkertaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaavan hyvikkeen. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset keskimääräisen vakuutusmaksun määräytymisestä. Omistajan on vastaavasti suoritettava liikennevakuutusyhtiölle sen määräämä hyvike, jos ajoneuvoa on yhtiölle etukäteen tehdyn kirjallisen ilmoituksen vastaisesti käytetty liikenteessä sinä aikana, jona ajoneuvo on ilmoitettu pidettävän poissa liikenteestä. Hyvike määrätään koko ilmoitetulta seisonta-ajalta, jollei erityisen painavasta syystä muuta johdu. Edellä tässä pykälässä tarkoitettu hyvike on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

16 §

Moottoriajoneuvon omistaja, jolla ei ole ollut liikennevakuutusta ajoneuvoa varten, vaikka hänellä olisi se pitänyt olla, on velvollinen laiminlyöntinsä ajalta suorittamaan liikennevakuutuskeskukselle sen kussakin tapauksessa erikseen määräämän enintään nelinkertaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaavan hyvikkeen tai, jos liikennevahinko on sattunut, enintään kymmenkertaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaavan hyvikkeen. *Vakuutusvalvontavirasto päättää tarkemmin* keskimääräisen vakuutusmaksun määräytymisestä. Omistajan on vastaavasti suoritettava liikennevakuutusyhtiölle sen määräämä hyvike, jos ajoneuvoa on yhtiölle etukäteen tehdyn kirjallisen ilmoituksen vastaisesti käytetty liikenteessä sinä aikana, jona ajoneuvo on ilmoitettu pidettävän poissa liikenteestä. Hyvike määrätään koko ilmoitetulta seisonta-ajalta, jollei erityisen painavasta syystä muuta johdu. Edellä tässä pykälässä tarkoitettu hyvike on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Liikennevakuutuskeskuksen tämän lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä, sen hallinnosta ja vakuutusyhtiöiden velvollisuudesta ja oikeudesta osallistua yhtiön täällä saaman vakuutusmaksutulon mukaisessa suhteessa tai täällä vakuuttamien riskien lukumäärän mukaisessa suhteessa keskuksen menoihin ja tuloihin määrätään keskuksen säännöissä, jotka annetaan asetuksella sen jälkeen, kun keskus on saanut tilaisuuden tehdä siitä ehdotuksen.

Liikennevakuutuskeskus on ensisijaisessa vastuussa vakuuttamattoman, tuntemattoman sekä sellaisen moottoriajoneuvon Suomessa aiheuttamasta liikennevahingosta, jonka pysyvä kotipaikka on muualla kuin Suomessa. Jos vakuutuksenantaja lopulta todetaan korvausvelvolliseksi, keskuksella on oikeus saada tältä takaisin suorittamansa määrä. Lisäksi keskus huolehtii suomalaisen vakuutusyhtiön selvitystilän ja konkurssin yhteydessä korvausten maksamisesta sen jälkeen, kun vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus on siirretty keskukselle, sekä muista vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 49 §:ssä säädettyistä tehtävistä. Sellaisen ulkomaisen vakuutusyhtiön selvitystilän tai konkurssin osalta, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, keskuksen velvollisuus maksaa korvaukset alkaa kuitenkin ministeriön määräämästä ajankohdasta. Kun keskus on maksanut vahinkoa kärsineelle korvausta, hänen oikeutensa korvaukseen selvitys- tai konkurssipesästä siirtyy keskukselle siihen määrään saakka kuin tämä on korvausta maksanut.

18 §

Liikennevakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot on vakuutusyhtiön kirjallisesti kuukautta ennen niiden käyttöönottoa annettava tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriön tehtävänä on valvoa, että ehdot

Liikennevakuutuskeskuksen valvonta kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle. Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusyhtiöiden valvonnasta. Liikennevakuutuskeskuksen tämän lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä, sen hallinnosta ja vakuutusyhtiöiden velvollisuudesta ja oikeudesta osallistua yhtiön täällä saaman vakuutusmaksutulon mukaisessa suhteessa tai täällä vakuuttamien riskien lukumäärän mukaisessa suhteessa keskuksen menoihin ja tuloihin määrätään keskuksen säännöissä, jotka annetaan asetuksella sen jälkeen, kun keskus on saanut tilaisuuden tehdä siitä ehdotuksen. *Liikennevakuutuskeskuksen tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta on voimassa, mitä siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla määrätään.*

Liikennevakuutuskeskus on ensisijaisesti vastuussa vakuuttamattoman, tuntemattoman sekä sellaisen moottoriajoneuvon Suomessa aiheuttamasta liikennevahingosta, jonka pysyvä kotipaikka on muualla kuin Suomessa. Jos vakuutuksenantaja lopulta todetaan korvausvelvolliseksi, keskuksella on oikeus saada tältä takaisin suorittamansa määrä. Lisäksi keskus huolehtii suomalaisen vakuutusyhtiön selvitystilän ja konkurssin yhteydessä korvausten maksamisesta sen jälkeen, kun vakuutuskanta ja sitä vastaava omaisuus on siirretty keskukselle, sekä muista vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 49 §:ssä säädettyistä tehtävistä. Sellaisen ulkomaisen vakuutusyhtiön selvitystilän tai konkurssin osalta, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, keskuksen velvollisuus maksaa korvaukset alkaa kuitenkin *Vakuutusvalvontaviraston* määräämästä ajankohdasta. Kun keskus on maksanut vahinkoa kärsineelle korvausta, hänen oikeutensa korvaukseen selvitys- tai konkurssipesästä siirtyy keskukselle siihen määrään saakka kuin tämä on korvausta maksanut.

18 §

Liikennevakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot on vakuutusyhtiön kirjallisesti kuukautta ennen niiden käyttöönottoa annettava tiedoksi *Vakuutusvalvontavirastolle*. *Viraston* tehtävänä on valvoa, että ehdot ovat

Voimassa oleva laki

ovat liikennevakuutuslain mukaiset.

Ministeriö voi tarvittaessa vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa ministeriölle selvityksen niistä vakuutusmaksujen perusteista, lomakkeista sekä muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Vakuutusyhtiöiden on ministeriön määräämällä tavalla teetettävä tässä pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

18 a §

Ministeriö voi antaa määräyksiä liikenneturvallisuuden edistämiseksi tarvittavien vahinkotietojen keräämisestä ja tilastoinnista.

19 a §

Korvausasiamiehellä on oltava Suomessa pysyvä koti- tai toimipaikka. *Korvausasiamiehenä ei saa olla vajaanalainen, konkursissa oleva, eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.*

Yhtiön on ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle korvausasiamiehen nimi ja osoite. Ilmoitukseen on liitettävä korvausasiamiehelle annettu valtakirja sekä selvitys siitä, että yhtiö on liittynyt liikennevakuutuskeskuksen jäseneksi.

Ehdotus

tämän lain mukaiset.

Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa vaatia, että vakuutusyhtiö toimittaa virastolle selvityksen niistä vakuutusmaksujen perusteista, lomakkeista sekä muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Vakuutusyhtiöiden on *Vakuutusvalvontaviraston* määräämällä tavalla teetettävä tässä pykälässä säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa määräyksiä liikenneturvallisuuden edistämiseksi tarvittavien vahinkotietojen keräämisestä ja tilastoinnista.

Korvausasiamiehellä on oltava Suomessa pysyvä koti- tai toimipaikka.

Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 10 §:ssä säädettyssä ilmoituksessa on mainittava korvausasiamiehen nimi ja osoite. Ilmoitukseen on liitettävä korvausasiamiehelle annettu valtakirja sekä selvitys siitä, että yhtiö on liittynyt liikennevakuutuskeskuksen jäseneksi tai toimittanut jäsenyyttä koskevan hakemuksen liikennevakuutuskeskukselle. Viimeksi mainitussa tapauksessa yhtiön on annettava myös sitoumus siitä, ettei se aloita liikennevakuutuksen harjoittamista Suomessa ennen kuin se on hyväksytty liikennevakuutuskeskuksen jäseneksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja muut liikennevakuutusta ja liikennevakuutuskeskuksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

12.

Laki

ydinvastuulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1972 annetun ydinvastuulain (484/1972) 20 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti ja 33 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

Jos sattuneen vahinkotapahtuman jälkeen on todennäköistä, että 1 momentin mukainen korvausten alentaminen osoittautuu tarpeelliseksi, on sosiaali- ja terveysministeriöllä oikeus määrätä, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta.

Jos sattuneen vahinkotapahtuman jälkeen on todennäköistä, että 1 momentin mukainen korvausten alentaminen osoittautuu tarpeelliseksi, on *Vakuutusvalvontavirastolla* oikeus määrätä, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta.

23 §

Tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta tulee Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalla olla sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä vakuutus laitoksenhaltijan 18 §:n mukaiseen vastuun määrään saakka.

23 §

Tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta tulee Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalla olla *Vakuutusvalvontaviraston* hyväksymä vakuutus laitoksenhaltijan 18 §:n mukaiseen vastuun määrään saakka.

33 §

Jos korvausta on alennettu 20 §:n 1 momentin ja 32 §:n 2 momentin tai muun sopimusvaltion lain vastaavien säännösten perusteella, on valtion varoista tämän pykälän mukaan suoritettavaa korvausta alennettava samassa määrin. Vahingonkorvausvelvollisuus määräytyy muutoin samalla tavoin kuin jos laitoksenhaltija olisi vastannut vahingosta. Korvausvaade on kannevallan menettämisen uhalla ilmoitettava 22 §:n 1 momentissa säädetyssä ajassa sosiaali- ja terveysministeriölle.

Jos korvausta on alennettu 20 §:n 1 momentin ja 32 §:n 2 momentin tai muun sopimusvaltion lain vastaavien säännösten perusteella, on valtion varoista tämän pykälän mukaan suoritettavaa korvausta alennettava samassa määrin. Vahingonkorvausvelvollisuus määräytyy muutoin samalla tavoin kuin jos laitoksenhaltija olisi vastannut vahingosta. Korvausvaade on kannevallan menettämisen uhalla ilmoitettava 22 §:n 1 momentissa säädetyssä ajassa *Vakuutusvalvontavirastolle*.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 1999.*

13.

Laki

ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkovakuutuksesta 30 päivänä tammikuuta 1998 annetun lain (81/1998) 7 §:n 5 momentti, 9 §:n 2 momentti, 11 § ja 18 §:n 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Ympäristövakuutuskeskuksen hallinto ja valvonta

Asianomainen ministeriö valvoo keskuksen toimintaa. Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaissa ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa säädetään vakuutusyhtiön valvonnasta.

Vakuutusvalvontavirasto valvoo keskuksen toimintaa. Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölaissa ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa säädetään vakuutusyhtiön valvonnasta.

9 §

Vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti

Asianomainen ministeriö antaa säännökset siitä, miten keskimääräinen vakuutusmaksu lasketaan.

Vakuutusvalvontavirasto antaa määräykset siitä, miten keskimääräinen vakuutusmaksu lasketaan.

11 §

Ministeriön oikeus tietojen saamiseen ja säännösten antamiseen

Vakuutusyhtiön on annettava asianomaiselle ministeriölle tiedoksi ympäristövahinkovakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot viimeistään kuukautta ennen niiden ottamista käyttöön.

Ministeriö voi vaatia, että vakuutusyhtiö ja Ympäristövakuutuskeskus toimittavat ministeriölle selvityksen vakuutusmaksujen perusteista, lomakkeista ja muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutus-
 senottajien kanssa.

Ministeriö voi antaa säännöksiä vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnista.

Vakuutusyhtiöiden ja Ympäristövakuutuskeskuksen on ministeriön säätämällä tavalla

11 §

Vakuutusvalvontaviraston oikeus tietojen saamiseen ja määräysten antamiseen

Vakuutusyhtiön on annettava *Vakuutusvalvontavirastolle* tiedoksi ympäristövahinkovakuutuksen yleiset ja erityiset vakuutusehdot viimeistään kuukautta ennen niiden ottamista käyttöön.

Vakuutusvalvontavirasto voi vaatia, että vakuutusyhtiö ja Ympäristövakuutuskeskus toimittavat *virastolle* selvityksen vakuutusmaksujen perusteista, lomakkeista ja muista asiakirjoista, joita yhtiö käyttää asioidessaan vakuutuksenottajien kanssa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa *määräyksiä* vakuutusten ja vahinkojen tilastoinnista.

Vakuutusyhtiöiden ja Ympäristövakuutuskeskuksen on *Vakuutusvalvontaviraston*

Voimassa oleva laki

tehtävä niille tässä laissa säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

Ehdotus

määräämällä tavalla tehtävä niille tässä laissa säädettyjen tehtävien vaatimia tutkimuksia ja laskelmia.

18 §

Korvauksen suorittaminen

Jos tiedossa olevien vahinkotapahtumien perusteella on todennäköistä, että korvausta joudutaan alentamaan 3 momentin mukaisesti, asianomainen ministeriö voi päättää, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain osa täydestä korvauksesta.

Jos tiedossa olevien vahinkotapahtumien perusteella on todennäköistä, että korvausta joudutaan alentamaan 3 momentin mukaisesti, Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että korvauksena on toistaiseksi maksettava vain osa täydestä korvauksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvut, määräykset, ohjeet ja muut ympäristövahinkovakuutusta ja Ympäristövakuutuskeskuksen valvontaa koskevat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

14.

Laki**kilpailunrajoituksista annetun lain 11 c ja 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kilpailunrajoituksista 27 päivänä toukokuuta 1992 annetun lain (480/1992) 11 c §:n 2 momentti ja 12 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 303/1998, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 c §

Yrityskaupasta, johon sovelletaan vakuutusyhtiölain (1062/1979) 3, 16 tai 16 a luvun säännöksiä, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 3 tai 10 luvun säännöksiä, vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 2 §:n 3 momentin tai 14 luvun säännöksiä, eläkesäätiölain (1774/1995) 11 luvun säännöksiä tai vakuutuskassalain (1164/1992) 12 luvun säännöksiä, on ilmoi-

Yrityskaupasta, johon sovelletaan vakuutusyhtiölain (1062/1979) 3, 16 tai 16 a luvun säännöksiä, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 3 tai 10 luvun säännöksiä, vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 2 §:n 3 momentin tai 14 luvun säännöksiä, eläkesäätiölain (1774/1995) 11 luvun säännöksiä tai vakuutuskassalain (1164/1992) 12 luvun säännöksiä, on ilmoi-

Voimassa oleva laki

tettava kilpailuvirastolle viikon kuluessa siitä, kun yrityskaupan osapuolet ovat saaneet tiedon asianomaisen ministeriön suostumuksesta tai siitä, ettei ministeriö vastusta yrityskauppaa. Ilmoitusta yrityskaupasta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos asianomainen ministeriö, sen mukaan kuin tässä momentissa mainituissa laeissa säädetään, on pyytänyt yrityskaupasta kilpailuviraston lausunnon ja kilpailuvirasto on lausunnossaan katsonut, ettei estettä kaupan hyväksymiselle ole.

Ehdotus

tettava kilpailuvirastolle viikon kuluessa siitä, kun yrityskaupan osapuolet ovat saaneet tiedon *Vakuutusvalvontaviraston* suostumuksesta tai siitä, ettei *Vakuutusvalvontavirasto* vastusta yrityskauppaa. Ilmoitusta yrityskaupasta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos *Vakuutusvalvontavirasto*, sen mukaan kuin tässä momentissa mainituissa laeissa säädetään, on pyytänyt yrityskaupasta kilpailuviraston lausunnon ja kilpailuvirasto on lausunnossaan katsonut, ettei estettä kaupan hyväksymiselle ole.

12 §

Myös asianomainen ministeriö voi tehdä esityksen pääasiassa vakuutustoimintaa koskevan kilpailunrajoituksen käsittelemisestä kilpailuneuvostossa.

Myös *Vakuutusvalvontavirasto* voi tehdä esityksen pääasiassa vakuutustoimintaa koskevan kilpailunrajoituksen käsittelemisestä kilpailuneuvostossa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

15.

Laki**rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä 30 päivänä tammikuuta 1998 annetun lain (68/1998) 14 §, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 §

14 §

*Tarkemmat säännökset**Tarkemmat säännökset*

Poliisitoimesta vastaava ministeriö antaa muita asianomaisia ministeriöitä sekä rahoitustarkastusta kuultuaan tarkemmat säännökset tämän lain 6—11 §:ssä säädetyistä velvollisuuksista sekä niiden täyttämisestä.

Poliisitoimesta vastaava ministeriö antaa muita asianomaisia ministeriöitä, *Vakuutusvalvontavirastoa* sekä rahoitustarkastusta kuultuaan tarkemmat säännökset tämän lain 6—11 §:ssä säädetyistä velvollisuuksista sekä niiden täyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

16.

Laki**vakuutusopimuslain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetun vakuutusopimuslain (543/1994) 13 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Vakuutuksenottajan oikeus saada vapaakirja tai takaisinostoarvo henkilövakuutuksessa

Vakuutuksenottajan oikeus saada vapaakirja tai takaisinostoarvo henkilövakuutuksessa

Jos vakuutuksenottajan suorittamista vakuutusmaksuista on kertynyt säästöä, vakuutuksenottajalla on oikeus keskeyttää maksujen suoritus ja saada *sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vahvistamien perusteiden tai vakuutusehtojen mukainen vakuutuksen säästöosuutta vastaava maksuton vakuutus (vapaakirja)* taikka *perusteiden tai vakuutusehtojen mukaan laskettu vakuutuksen säästöosuus (takaisinostoarvo)*.

Jos vakuutuksenottajan suorittamista vakuutusmaksuista on kertynyt säästöä, vakuutuksenottajalla on oikeus keskeyttää maksujen suoritus ja saada vakuutusehtojen mukainen vakuutuksen säästöosuutta vastaava maksuton vakuutus (*vapaakirja*) taikka vakuutusehtojen mukaan laskettu vakuutuksen säästöosuus (*takaisinostoarvo*).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

17.

Laki**vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/1944) 1 ja 2 § sekä 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 § laeissa 950/1977, 873/1984 ja 1204/1997, 2 § mainitussa laissa 950/1977 ja 4 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1204/1997, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden, vahinkovakuutusyhtiöiden, työeläkevakuutusyhtiöiden, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettujen kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden, joilla on toimilupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen, eläkesäätiöiden sekä työttömyyskassojen valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi näiden laitosten on kultakin kalenterivuodelta tammikuun aikana suoritettava sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu. Tässä pykälässä tarkoitetuilta laitoksilta valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla hakemusten perusteella annettavista päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista perittävät maksut ja vakuutusyhtiön toimilupamaksusta annetussa laissa (1421/1993) tarkoitettu toimilupamaksu otetaan vähennyksenä huomioon tämän lain mukaista maksua määrättäessä. Maksu peritään ryhmittäin siten, että edellä mainitut laitokset muodostavat omat ryhmänsä. Henkivakuutusyhtiöt ja vahinkovakuutusyhtiöt muodostavat kuitenkin yhden laitosryhmän ja kolmansien maiden vakuutusyhtiöt, joilla on lupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, luetaan henkivakuutusyhtiöiden ja vahinkovakuutusyhtiöiden ryhmään sen mukaan minkä vakuutusluokan mukaista vakuutustointaa niillä on toimilupansa mukaan oikeus harjoittaa.

Laitoksen suoritettava maksu muodostuu kiinteästä perusmaksusta ja siihen lisättävästä suhteellisesta maksusta.

Suhteellinen maksu on kunkin ryhmän laitoksilla yhtä suuri osa laitoksen maksuunpanovuotta edeltävältä tilikaudelta Suomessa kirjaamista maksutuloista. Jos vakuutuskanan siirron tai siihen verrattavan poikkeuksellisen syyn johdosta ei tätä maksutuloa voida käyttää suhteellisen maksun perusteena, voi sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa käytettävän maksutulon.

2 §

Maksun määräämisen ja maksuunpanon toimittaa sosiaali- ja terveysministeriö ennen suoritusvuoden alkua niiden tietojen perusteella, joita tässä laissa tarkoitettut laitokset ovat velvolliset ministeriölle antamaan sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty.

1 §

Suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden, vahinkovakuutusyhtiöiden, työeläkevakuutusyhtiöiden, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettujen kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden, joilla on toimilupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen ja eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi näiden laitosten on kultakin kalenterivuodelta tammikuun aikana suoritettava maksu, jonka perusteet asianomainen ministeriö määrää Vakuutusvalvontaviraston esityksestä. Tässä pykälässä tarkoitetuilta laitoksilta valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla hakemusten perusteella annettavista päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista perittävät maksut otetaan vähennyksenä huomioon tämän lain mukaista maksua määrättäessä. Maksu peritään ryhmittäin siten, että edellä mainitut laitokset muodostavat omat ryhmänsä. Henkivakuutusyhtiöt ja vahinkovakuutusyhtiöt muodostavat kuitenkin yhden laitosryhmän ja kolmansien maiden vakuutusyhtiöt, joilla on lupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, luetaan henkivakuutusyhtiöiden ja vahinkovakuutusyhtiöiden ryhmään sen mukaan minkä vakuutusluokan mukaista vakuutustointaa niillä on toimilupansa mukaan oikeus harjoittaa.

Laitosten suoritettavan maksun perusteet muodostuvat kiinteästä perusmaksusta ja siihen lisättävästä suhteellisesta maksusta.

Suhteellinen maksu on kunkin ryhmän laitoksilla yhtä suuri osa laitoksen maksuunpanovuotta edeltävältä tilikaudelta Suomessa kirjaamista maksutuloista. Jos vakuutuskanan siirron tai siihen verrattavan poikkeuksellisen syyn johdosta ei tätä maksutuloa voida käyttää suhteellisen maksun perusteena, voi Vakuutusvalvontavirasto vahvistaa käytettävän maksutulon.

2 §

Vakuutusvalvontavirasto tekee 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen esityksien ja toimittaa laitoskohtaisen maksun määräämisen ja maksuunpanon ennen suoritusvuoden alkua niiden tietojen perusteella, joita tässä laissa tarkoitettut laitokset ovat velvolliset virastolle antamaan sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Voimassa oleva laki

Maksuluettelo on pidettävä sosiaali- ja terveysministeriössä maksuvelvollisten nähtävänä kahden viikon aikana, ja on nähtäville panosta sitä ennen ilmoitettava kuulutuksella virallisessa lehdessä.

Sosiaali- ja terveysministeriön tulee ennen maksuluettelon nähtäville panoa lähettää maksuvelvollisille maksuluettelon mukaiset maksuliput.

4 §

Laitoksella, joka on tyytymätön sille määrättyyn maksuun, on oikeus hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona maksuluettelo on pantu nähtäväksi, sanottua päivää lukuun ottamatta.

Ehdotus

Maksuluettelo on pidettävä *Vakuutusvalvontavirastossa* maksuvelvollisten nähtävänä kahden viikon ajan. Nähtäville panosta on sitä ennen ilmoitettava kuulutuksella virallisessa lehdessä.

Vakuutusvalvontaviraston tulee ennen maksuluettelon nähtäville panoa lähettää maksuvelvollisille maksuluettelon mukaiset maksuliput.

2 a §

Mitä tässä laissa säädetään 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen laitosten suorittavasta maksusta, koskee vastaavasti työttömyyskassaa. Asianomainen ministeriö kuitenkin:

1) määrää 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen perusteet ilman *Vakuutusvalvontaviraston* esitystä;

2) vahvistaa 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksutulon; ja

3) suorittaa 2 §:ssä *Vakuutusvalvontavirastolle* säädetty tehtävät.

4 §

Laitoksella, joka on tyytymätön *asianomaisen ministeriön maksun perusteita koskevaan päätökseen* tai itse laitokselle määrättyyn maksuun, on oikeus hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona maksuluettelo on pantu nähtäväksi, sanottua päivää lukuun ottamatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

18.

Laki

rahoitustarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslain (503/1993) 5 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 721/1997, sekä
muutetaan 4 §:n 6 kohta, 5 §:n 2 momentin 1 kohta, 6 § ja 7 §:n 4 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 2 momentin 1 kohta ja 6 § mainitussa laissa 721/1997 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Toimintatavat

Toimintatavat

Rahoitustarkastus suorittaa tehtäväänsä muun muassa:

Rahoitustarkastus suorittaa tehtäväänsä muun muassa:

6) toimimalla yhteistyössä muiden rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten kanssa.

6) toimimalla yhteistyössä *Vakuutusvalvontaviraston* ja muiden rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten kanssa.

5 §

Eduskunnan pankkivaltuutetut

Pankkivaltuutettujen tehtävänä on:

1) nimittää kaksi johtokunnan jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet Suomen Pankin ja asianomaisen ministeriön ehdotusten perusteella kolmeksi vuodeksi kerrallaan;

2) nimittää asianomaisen ministeriön ehdotuksen perusteella johtokuntaan lisäjäsen ja hänelle henkilökohtainen varajäsen käsittelemään johtokunnassa rahoitustarkastuksen ja asianomaisen ministeriön yhteistyötä sellaisen konsernin valvonnassa, johon kuuluvat sekä luottolaitos että vakuutusyhtiö;

Pankkivaltuutettujen tehtävänä on:

1) nimittää *kolme* johtokunnan jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet Suomen Pankin, asianomaisen ministeriön ja sen ministeriön, jonka toimialaan kuuluu vakuutus-toiminta, ehdotusten perusteella kolmeksi vuodeksi kerrallaan;
 (2 kohta kumotaan)

6 §

6 §

Rahoitustarkastuksen johtokunta

Rahoitustarkastuksen johtokunta

Rahoitustarkastuksella on johtokunta, johon kuuluu rahoitustarkastuksen johtaja ja kaksi muuta jäsentä.

Rahoitustarkastuksella on johtokunta, johon kuuluu rahoitustarkastuksen johtaja, *Vakuutusvalvontaviraston* ylijohtaja sekä kolme

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Johtokunta on päätösvaltainen täysilukuisena. Käsiteltäessä 5 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja asioita on lisäjäsenen oltava läsnä. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

7 §

Rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävät

Rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävänä on:

4) huolehtia rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistyön kehittämisestä;

muuta jäsentä.

Johtokunta on päätösvaltainen kun läsnä on neljä jäsentä, joista yhden on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

7 §

Rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävät

Rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävänä on:

4) huolehtia rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistyön kehittämisestä ja vahvistaa Vakuutusvalvontaviraston kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

19.

Laki**työntekijäin eläkelain 10 ja 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 10 ja 13 §, sellaisena kuin niistä on 13 § laissa 390/1995, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty, on eläkelaitoksella oikeus siirtää tämän lain mukainen vastuu yksityisen työntekijän osalta tämän lain mukaiselle toiselle eläkelaitokselle edellyttäen, että tästä on määräys eläkelaitoksen säännöissä tai vakuutusehdoissa taikka että sosiaaliministeriö on antanut siihen suostumuksensa.

13 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus vahvistaa työnantajan kustannettava vakuutusyhtiölle tai eläkekassalle suoritettava elä-

10 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, eläkelaitoksella on oikeus siirtää tämän lain mukainen vastuu yksityisen työntekijän osalta tämän lain mukaiselle toiselle eläkelaitokselle edellyttäen, että tästä on määräys eläkelaitoksen säännöissä tai vakuutusehdoissa taikka että Vakuutusvalvontavirasto on antanut siihen suostumuksensa.

13 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus vahvistaa työnantajan kustannettava vakuutusyhtiölle tai eläkekassalle suoritettava eläkeva-

Voimassa oleva laki

kevuutusmaksun osa alemmaksi kuin 12 a §:ssä ja vakuutuskassalaissa säädetään, jos vastuuvelan katteeseen näin syntyvän vajauksen täyttämiseksi asetetaan pankkitakaus, luottovakuutus tai varmuudeltaan näihin verrattava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä muu vakuus.

Ehdotus

kuutusmaksun osa alemmaksi kuin 12 a §:ssä ja vakuutuskassalaissa säädetään, jos vastuuvelan katteeseen näin syntyvän vajauksen täyttämiseksi asetetaan pankkitakaus, luottovakuutus tai varmuudeltaan näihin verrattava *Vakuutusvalvontaviraston* hyväksymä muu vakuus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

20.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 ja 11 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 11 §:n 3 momentti ja 11 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 391/1995 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset 2 momentin soveltamisesta.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

11 a §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus *Vakuutusvalvontavirastolle*.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

21.

Laki

taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 9 ja 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 9 §:n 3 momentti sekä 9 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 392/1995, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset 2 momentin soveltamisesta.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

9 a §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus Vakuutusvalvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

22.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 16 §:n 3 momentti, 17 §:n 3 momentti ja 17 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 3 momentti laissa 1331/1992 ja 17 §:n 3 momentti ja 17 a §:n 3 momentti laissa 394/1995 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on sosiaali- ja terveysministeriön valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella. Eläkelaitoksen päättävä valtaa käyttävät valtuuskunta ja sen asettama hallitus, jossa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella on kummassakin yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja kaksi valtiovarainministeriön nimeämää henkilöä sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulee olla eläkevakuutus toimintaan perehtynyt henkilö. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka myös valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on *Vakuutusvalvontaviraston* valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella. Eläkelaitoksen päättävä valtaa käyttävät valtuuskunta ja sen asettama hallitus, jossa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella on kummassakin yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja kaksi valtiovarainministeriön nimeämää henkilöä sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulee olla eläkevakuutustoimintaan perehtynyt henkilö. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka myös valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

17 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset 2 momentin soveltamisesta.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta *noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.*

17 a §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkelaitoksen tehtävä ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkelaitoksen tehtävä ilmoitus *Vakuutusvalvontavirastolle.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvut, määräykset, ohjeet ja päätökset, joiden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*antaminen tämän lain voimaan tullessa siir-
tyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edel-
leen voimaan entisin ehdoin, kunnes Vakuu-
tusvalvontavirasto toisin päättää.*

23.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 3 §:n 4 mo-
mentti, 41 §:n 2 momentti, 45 ja 54 §, 55 §:n 2 momentti, 56 §:n 4 momentti, 57 ja 58 § ja
64 c §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 54 § laissa 1/1981, 41 §:n 2 momentti ja 55 §:n 2 momentti lais-
sa 1309/1989, 56 §:n 4 momentti ja 64 c §:n 3 momentti laissa 395/1995 ja 58 § osaksi lais-
sa 806/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Kassan on viimeistään joka viides vuosi
tai sosiaaliministeriön määräyksestä
useamminkin toimitettava kassan tilan selvil-
le saamiseksi vakuutusteknillinen tutkimus.
Jos tällöin havaitaan, että maksut eivät tur-
vaa kassan vakavaraisuutta tai että ne ovat
liian korkeat, tulee kassan viipymättä ilmoit-
taa siitä sosiaaliministeriölle ja tehdä esitys
maksujen muuttamiseksi.

*Eläkekassan on suoritettava kassan tilasta
vakuutustekninen tutkimus vähintään joka
toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Vakuu-
tusvalvontavirasto pitää sitä tarpeellisena.*
Jos tällöin havaitaan, että maksut eivät tur-
vaa kassan vakavaraisuutta tai että ne ovat
liian korkeat, tulee kassan viipymättä ilmoit-
taa siitä *Vakuutusvalvontavirastolle* ja tehdä
esitys *asianomaiselle ministeriölle* maksujen
muuttamiseksi. *Vakuutusvalvontavirasto an-
taa tarvittaessa ohjeita tutkimuksen laatimi-
sesta.*

41 §

Eläkekassan on viipymättä ilmoitettava sen
nimen kirjoittamiseen oikeutettujen henkilöi-
den nimet ja kotipaikat sosiaali- ja terveys-
ministeriölle, joka pyynnöstä antaa todistuk-
sen siitä, ketkä ovat oikeutettuja kirjoitta-
maan eläkekassan nimen.

41 §

Eläkekassan on viipymättä ilmoitettava sen
nimen kirjoittamiseen oikeutettujen henkilöi-
den nimet ja kotipaikat *asianomaiselle mi-
nisteriölle* ja *Vakuutusvalvontavirastolle*.
Vakuutusvalvontavirasto pyynnöstä antaa
todistuksen siitä, ketkä ovat oikeutettuja kir-
joittamaan eläkekassan nimen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

45 §

Ylimääräinen valtuuskunnan kokous on pidettävä, milloin sosiaaliministeriö niin määrää tai milloin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tahi vähintään kuusi valtuuskunnan jäsentä sitä ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Milloin tilintarkastajat toimittamansa tarkastuksen perusteella katsovat sen tarpeelliseksi, on ylimääräinen kokous kutsuttava koolle heidän vaatimuksestaan.

54 §

Eläkekassan tilikautena on kalenterivuosi. Kirjanpidossa on sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty, noudatettava tämän lain säännöksiä sekä sosiaali- ja terveystieteiden antamia vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvia ohjeita. Tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman, taseen ja toimintakertomuksen, on jätettävä tilintarkastajille tilikautta lähinnä seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

45 §

Ylimääräinen valtuuskunnan kokous on pidettävä, milloin *Vakuutusvalvontavirasto* niin määrää tai milloin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi taikka milloin vähintään kuusi valtuuskunnan jäsentä sitä ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Milloin tilintarkastajat toimittamansa tarkastuksen perusteella katsovat sen tarpeelliseksi, on ylimääräinen kokous kutsuttava koolle heidän vaatimuksestaan.

54 §

Asianomainen ministeriö antaa määräykset eläkekassan tuloslaskelman ja taseen kaavasta sekä tuloslaskelman ja taseen liitetiedoista ja toimintakertomuksesta ilmoitettavista tiedoista.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset eläkekassan tilinpäätöksen laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun, asianomaisen ministeriön 1 momentissa tarkoitettujen määräysten, eläkekassan tilinpäätöstä koskevien säännösten sekä kirjanpitolain (1336/1997) ja -asetuksen (1339/1997) soveltamisesta eläkekassaan.

Vakuutusvalvontavirasto voi eläkekassan hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 3 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkekassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta tilasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu määräys, ohje, lausunto tai lupa on kirjanpitolain tai -asetuksen tilinpäätöstä koskevien säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston on ennen määräyksen, ohjeen, lausunnon tai luvan antamista pyydyttävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

55 §

Kassa ei saa ilman sosiaali- ja terveystieteiden lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavan osakeyhtiön osakepääomasta enempää kuin määrän, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön osakepääomasta

Eläkekassa ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavan osakeyhtiön osakepääomasta enempää kuin määrän, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön osakepääomasta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä, jollei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksemukaisena taikka jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyrittäjä.

ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä, jollei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksemukaisena taikka jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyrittäjä.

56 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset 2 momentin soveltamisesta.

Asianomainen ministeriö antaa määräykset 2 momentissa tarkoitettujen säännösten soveltamisesta eläkekassaan. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset 2 momentissa tarkoitettujen sijoitussuunnitelman laatimisesta ja toimittamisesta.

57 §

Eläkekassan tulee vuosittain kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta toimittaa sosiaaliministeriölle tämän laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

Eläkekassan tulee ministeriön määräämässä kohtuullisessa ajassa antaa sille toiminnastaan muitakin tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyä valvontaa varten. Ministeriöllä on oikeus muullakin tavalla tarkastaa kassan toimintaa.

57 §

Eläkekassan tulee vuosittain kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

Eläkekassan on annettava Vakuutusvalvontavirastolle ja asianomaiselle ministeriölle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa eläkekassan toiminnasta muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus muullakin tavalla tarkastaa kassan toimintaa.

58 §

Jos sosiaali- ja terveysministeriö havaitsee eläkekassan menetelleen lainvastaisesti, ministeriö voi kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voi velvoittaa eläkekassan ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi. Kiellon tai kehotuksen tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. *Päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei saa hakea muutosta valittamalla.* Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

Jos 50 §:ssä mainittu henkilö on samassa pykälässä mainitulla tavalla tuottanut kassalle vahinkoa, voi sosiaaliministeriö ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että virallinen syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus.

58 §

Jos Vakuutusvalvontavirasto havaitsee eläkekassan menetelleen lainvastaisesti, se voi kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, Vakuutusvalvontavirasto voi velvoittaa eläkekassan ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi. Kiellon tai kehotuksen tehosteeksi Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Etelä-Suomen lääninhallitus.

Jos 50 §:ssä mainittu henkilö on samassa pykälässä mainitulla tavalla tuottanut kassalle vahinkoa, voi Vakuutusvalvontavirasto ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että virallinen syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

64 c §

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus *Vakuutusvalvontavirastolle*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ne asianomaisen ministeriön antamat luvat, määräykset, ohjeet ja päätökset, joiden antaminen tämän lain voimaan tullessa siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

24.

Laki**sairausvakuutuslain 61 ja 64 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 61 §:n 1 momentti ja 64 §:n 1 momentti, sellaisena kuin 61 §:n 1 momentti on laissa 405/1992 ja 64 §:n 1 momentti laissa 448/1988 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

61 §

61 §

Avustuskassalain (471/1942) mukaisella avustuskassalla, jonka toimintapiiriin kuuluvat saman työnantajan palveluksessa olevat työntekijät ja jonka toimintapiiriin lisäksi voivat kuulua lisäetuksien saajina saman työnantajan palveluksesta eläkkeelle siirtyneet työntekijät, on oikeus toimia tässä laissa säädettyjen etuuksien antajana jäsenilleen tai heille ja heidän perheenjäsenilleen. Järjestelylle on hankittava kansaneläkelaitoksen suostumus, joka on annettava, jos kassankokous kahden kolmasosan äänten enemmistöllä on hyväksynyt järjestelyä vastaavat kassan säännöt ja sääntöjen mukaan annettavat etuudet ovat vähintään tämän lain mukaiset sekä kassan toimintapiiriin kuuluu vähintään 300 työntekijäjäsentä. Mitä edellä säädetään, sovelletaan vastaavasti avustuskassaan, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat sellaisten työnantajien palveluksessa, jotka kuulu-

Vakuutuskassalain (1164/1992) mukaisella vakuutuskassalla, jonka toimintapiiriin kuuluvat saman työnantajan palveluksessa olevat työntekijät ja jonka toimintapiiriin lisäksi voivat kuulua lisäetuksien saajina saman työnantajan palveluksesta eläkkeelle siirtyneet työntekijät, on oikeus toimia tässä laissa säädettyjen etuuksien antajana jäsenilleen tai heille ja heidän perheenjäsenilleen. Järjestelylle on hankittava kansaneläkelaitoksen suostumus, joka on annettava, jos kassankokous kahden kolmasosan äänten enemmistöllä on hyväksynyt järjestelyä vastaavat kassan säännöt ja sääntöjen mukaan annettavat etuudet ovat vähintään tämän lain mukaiset sekä kassan toimintapiiriin kuuluu vähintään 300 työntekijäjäsentä. Mitä edellä säädetään, sovelletaan vastaavasti vakuutuskassaan, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat sellaisten työnantajien palveluk-

Voimassa oleva laki

vat osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun samaan konserniin. Vaikka edellä tarkoitettu konserniedellytys ei täytyisi, suostumus työpaikkakassana toimimiseen voidaan kuitenkin antaa, jos työnantajilla on sellainen taloudellinen tai toiminnallinen yhteys keskenään, että järjestelyä voidaan pitää kassan hoitamisen ja kassassa vakuutettujen kannalta tarkoituksenmukaisena. Mikäli suostumuksen saamisen perusteena olevissa olosuhteissa tapahtuu muutos, kassan on välittömästi ilmoitettava muutoksesta kansaneläkelaitokselle. Tässä momentissa tarkoitettua avustuskassaa sanotaan tässä laissa työpaikkakassaksi.

64 §

Jos työpaikkakassan toiminta erityisesti vakuutettujen edut huomioon ottaen ei ole tarkoituksenmukaista, kansaneläkelaitoksen tulee esittää kassalle asian johdosta huomautus ja antaa ohjeet epäkohtien poistamiseksi. Jos ohjeita ei noudateta, on sosiaali- ja terveysministeriöllä kansaneläkelaitoksen esityksestä valta kieltää kassalta oikeus tämän lain mukaisten vakuutusten myöntämiseen ja määrätä ajankohta, josta lukien kassan tämän lain mukainen toiminta lakkaa.

Ehdotus

sessä, jotka kuuluvat osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun samaan konserniin. Vaikka edellä tarkoitettu konserniedellytys ei täytyisi, suostumus työpaikkakassana toimimiseen voidaan kuitenkin antaa, jos työnantajilla on sellainen taloudellinen tai toiminnallinen yhteys keskenään, että järjestelyä voidaan pitää kassan hoitamisen ja kassassa vakuutettujen kannalta tarkoituksenmukaisena. Mikäli suostumuksen saamisen perusteena olevissa olosuhteissa tapahtuu muutos, kassan on välittömästi ilmoitettava muutoksesta kansaneläkelaitokselle. Tässä momentissa tarkoitettua vakuutuskassaa sanotaan tässä laissa työpaikkakassaksi.

64 §

Jos työpaikkakassan toiminta erityisesti vakuutettujen edut huomioon ottaen ei ole tarkoituksenmukaista, kansaneläkelaitoksen tulee esittää kassalle asian johdosta huomautus ja antaa ohjeet epäkohtien poistamiseksi. Jos ohjeita ei noudateta, *Vakuutusvalvontavirasto voi* kansaneläkelaitoksen esityksestä kieltää kassalta oikeuden tämän lain mukaisten vakuutusten myöntämiseen ja määrätä ajankohta, josta lukien kassan tämän lain mukainen toiminta lakkaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

